

Satversmes tiesas sēdes stenogramma

2000.gada 26.aprīlī

Sēdi vada Satversmes tiesas tiesnesis Romāns Apsītis.

R.Apsītis

Paziņojumu tiesas sēdi par atklātu lietā Nr.2000-01-04 “**Par Ministru kabineta 1999.gada 12.augusta rīkojuma Nr.384 “Par Latvijas Universitātes un Latvijas Medicīnas akadēmijas reorganizāciju” un Ministru kabineta 1999.gada 12.augusta rīkojuma Nr.383 “Par Rīgas Aviācijas universitātes kā valsts dibinātas augstskolas likvidāciju” atbilstību Augstskolu likumam un Ministru kabineta iekārtas likuma 15.¹ pantam”**.”.

Lietu tiesa izskata tiesnešu Ilmas Čepānes, Anitas Ušackas un Romāna Apsīša sastāvā.

Lietas dalībnieki:

Saeimas deputātu, šā gada 26.janvāra pieteikuma iesniedzēja, pilnvarotais pārstāvis Egils Baldzēna kungs;

pieteikuma iesniedzēja pārstāvja pilnvarojumā Saeimas Latvijas Sociāldemokrātiskās strādnieku partijas frakcijas konsultante Ināra Vaivodes kundze;

Saeimas deputātu, šā gada 1.marta pieteikuma iesniedzēju, pilnvarotais pārstāvis Oļegs Deņisova kungs;

zvērīnāts advokāts Aleksandrs Ogurcova kungs;

Ministru kabineta pārstāvji — pilnvarotais pārstāvis: Izglītības un zinātnes ministrijas Augstākās izglītības un zinātnes departamenta nodaļas vadītājs Anatolijs Meļņa kungs;

zvērīnāta advokāte Agnese Skulmes kundze.

Pilnvarojumi lietā ir.

Vai lietas dalībniekiem ir kādi lūgumi vai paziņojumi, kas saistīti ar lietas izskatīšanu?

I.Vaivode

Es gribētu lūgt tiesu pievienot lietai Rīgas Stradiņa universitātes/Latvijas Medicīnas akadēmijas vēstuli, rektora parakstītu vēstuli, par šīs universitātes juridisko statusu un nosaukumu, kā arī Augstākās izglītības padomes lēmumu par universitāšu rektoru kolēģijas izveidošanu un

Akadēmiskā informācijas centra vispārīgo Latvijas izglītības sistēmas aprakstu, kur ir atspoguļots šīs augstskolas statuss.

R.Apsītis

Tā... Kāds ir otras puses - Ministru kabineta pārstāvju - viedoklis šajā jautājumā?

A.Skulme

Mums vajadzētu iepazīties ar šiem materiāliem.

R.Apsītis

Vajadzētu jums iepazīties... Tādā gadījumā mums ir jāpavairo šie materiāli?

I.Vaivode

Es vienīgi gribētu paskaidrot tiesai, ka tas nepaplašina lietas būtību un tas attiecas uz tiem pašiem jautājumiem, kuri ir minēti mūsu pieteikumā, un kuri ir minēti arī Ministru prezidenta atzinuma rakstā. Varbūt varētu piedāvāt pretējai pusei iepazīties lietas izskatīšanas gaitā un mēs par tiem arī runāsim, izklāstot lietas materiālus... lietas būtību.

R.Apsītis

Noskaidrosim tiesas viedokli... Tiesa, apspriežoties uz vietas, nolēma pievienot šos materiālus lietai, bet pirms tam tie būtu jāpavairo un arī otrai pusei jāiesniedz, lai jūs varētu iepazīties.

Vai 15 minūtes pietiks? Pietiks. Tādā gadījumā tiesa pasludina pārtraukumu uz 15 minūtēm un mēs sēdi turpināsim 10.25.

(Pārtraukums)

R.Apsītis

Ministru kabineta pārstāvji ir iepazinušies ar šo jauno materiālu? Jums nav nekādas pretenzijas par to, ka mēs to pievienojam lietai?

A.Skulme

Mums nav pretenziju, jo tas ir tīri informatīva rakstura.

R.Apsītis

Nekādu citu iesniegumu nav? Nav. Paldies.

Uzsākam lietas izskatīšanu pēc būtības. Tiks nolasīts tiesneses Anitas Ušackas ziņojums. Lūdzu, Ušackas kundze!

A.Ušacka

Š.g. 27.janvārī Satversmes tiesā tika saņemts 24 Saeimas deputātu pieteikums par lietas ierosināšanu. Pirmais pieteikumu parakstījis deputāts Egils Baldzēns. Pieteikuma iesniedzējs apstrīd Ministru kabineta 1999.gada 12.augusta rīkojumu Nr.384 "Par Latvijas Universitātes un Latvijas Medicīnas akadēmijas reorganizāciju".

Šā gada 2.martā saņemts 21 Saeimas deputāta pieteikums par lietas ierosināšanu. Pirmais pieteikumu parakstījis deputāts Oļegs Deņisovs. Pieteikuma iesniedzēji apstrīd Ministru kabineta 1999.gada 12.augusta rīkojuma Nr.383 "Par Rīgas Aviācijas universitātes kā valsts dibinātas augstskolas likvidāciju". Pieteikuma iesniedzējam tika lūgts precizēt pieteikumu. Pieteikuma papildinājums saņemts Satversmes tiesā š.g. 9.martā.

Abos pieteikumos un pieteikuma papildinājumā pieteikuma iesniedzēji apstrīd pieteikumā minēto Ministru kabineta rīkojumu atbilstību Augstskolu likumam, Augstākās padomes lēmumiem par augstskolas Satversmes apstiprināšanu, Ministru kabineta iekārtas likuma 15.¹ pantam un Ministru kabineta 1996.gada 30.aprīļa noteikumiem Nr.160 - "Ministru kabineta iekšējās kārtības un darbības noteikumi".

Pieteikumos norādīts, ka saskaņā ar Augstskolu likuma 4.panta 2.daļas 2.punktu, augstskolu autonomija izpaužas tiesībās patstāvīgi noteikt savu organizatorisko un pārvaldes struktūru un Ministru kabinets, izdodot apstrīdētos rīkojumus par augstskolu reorganizāciju un likvidāciju, esot pārkāpis augstskolu tiesības noteikt savu organizatorisko un pārvaldes struktūru.

Pieteikuma par Aviācijas universitātes likvidāciju papildinājumā papildus norādīts, ka saskaņā ar Augstskolu likuma 7.panta 1.daļu valsts dibinātas augstskolas ir pašpārvaldes iestādes, un, izdodot apstrīdēto rīkojumu par Aviācijas universitātes likvidāciju, Ministru kabinets esot pārkāpis augstskolas pašpārvaldes tiesības.

Pieteikumos uzsvērts, ka saskaņā ar Augstskolu likuma 8.panta 3.daļu un 10.panta 3.daļu universitāšu Satversmes pieņem augstskolu koleģiālās vadības institūcija un apstiprina Saeima. Latvijas Medicīnas akadēmija un Rīgas Aviācijas universitāte esot autonoma tipa universitātes. Šo augstskolu Satversmes apstiprinātas ar Augstākās padomes lēmumiem.

Apstrīdētie Ministru kabineta rīkojumi neatbilst minētajām Augstskolu likuma normām un attiecīgi Augstākās padomes 1993.gada 23.februāra lēmuma “Par Latvijas Medicīnas akadēmijas Satversmes apstiprināšanu” un Augstākās padomes 1992.gada 7.jūlija lēmumam “Par Rīgas Aviācijas universitātes Satversmes apstiprināšanu”.

Abi pieteikuma iesniedzēji uzskata, ka saskaņā ar Ministru kabineta iekārtas likuma 15.¹ pantu rīkojumus esot tiesīgs izdot Ministru prezidents, Ministru prezidenta biedri un ministri, bet ne Ministru kabinets.

Pieteikumā par Medicīnas akadēmijas reorganizāciju norādīts, ka izdodot Ministru kabineta rīkojumu par Medicīnas akadēmijas reorganizāciju, neesot prasīti un neesot saņemti Augstākās izglītības padomes, kā arī Labklājības, Tieslietu un Finanšu ministrijas atzinumi un Ministru kabinets, izdodot apstrīdēto rīkojumu, esot pārkāpis Augstskolu likuma 11.pantu un Ministru kabineta iekšējās kārtības un darbības noteikumu 8.punktu, 16.punktu un 17.punkta 4. apakšpunktu.

Arī pieteikuma par Aviācijas universitātes likvidāciju iesniedzējs uzskata, ka esot pārkāpts minēto Ministru kabineta noteikumu 8.punkts, saskaņā ar kuru adresātu apgrūtināšu Ministru kabineta rīkojumu, kura saturā ir kāds aizliegums vai ierobežojums, var izdot tikai saskaņā ar Satversmi, likumu vai Ministru kabineta noteikumiem. Izdodot šādu rīkojumu, tajā jābūt norādei uz attiecīgu tiesību normu.

Pieteikuma par Latvijas Aviācijas universitātes likvidāciju papildinājumā lūgts atzīt apstrīdēto Ministru kabineta rīkojumu par Aviācijas universitātes likvidāciju par spēkā neesošu no tā pieņemšanas brīža.

Par pieteikumu par Medicīnas akadēmijas reorganizāciju šā gada 7.februārī ierosināta lieta nr.2000-01-04, par pieteikumu par Aviācijas universitātes likvidāciju šā gada 14.martā ierosināta lieta nr.2000-02-04.

Pieteikumi, pieteikuma papildinājums, rīkojumi par pieteikumu izskatīšanu, lēmumi par lietu ierosināšanu un rīkojumi par lietu sagatavošanu izskatīšanai pievienoti lietai.

Likumā noteiktajā kārtībā lēmuma par lietas ierosināšanu noraksti nosūtīti pieteikuma iesniedzēja pārstāvjiem, institūcijai, kas izdevusi apstrīdētos aktus - Ministru kabinetam, kā arī publicēšanai laikrakstā “Latvijas Vēstnesis”.

Ministru kabinetam nosūtīts pieteikumu un pieteikuma papildinājuma noraksti un uzaicinājums iesniegt atbildes rakstus ar lietas faktisko apstākļu izklāstu un juridisko pamatojumu.

Satversmes tiesas Kancelejas attiecīgās vēstules pievienotas lietai, lietai pievienoti arī lēmuma par lietas ierosināšanu publikāciju laikrakstā “Latvijas Vēstnesis” noraksti.

Ministru kabinets atbildes rakstus iesniedzis lietā par Medicīnas akadēmijas reorganizāciju šā gada 23.februārī un lietā par Aviācijas universitātes likvidāciju — š.g. 4.aprīlī.

Atbildes rakstos apgalvots, ka apstrīdētie Ministru kabineta rīkojumi neesot pretrunā Augstskolu likumam, Augstākās padomes lēmumiem par Augstskolas Satversmes apstiprināšanu, Ministru kabineta iekārtas likuma 15.¹ pantam un Ministru kabineta 1996.gada 30.aprīļa noteikumiem nr.160 - “Ministru kabineta iekšējās kārtības un darbības noteikumi” un lūgts pieteikumus uzskatīt par nepamatotiem un noraidīt.

Ministru kabinets uzsver, ka apstrīdētie Ministru kabineta rīkojumi esot pieņemti Satversmes 4. nodaļā un Ministru kabineta iekārtas likumā noteiktās Ministru kabineta kompetences ietvaros, ievērojot Ministru kabineta iekšējās kārtības un darbības noteikumos noteikto rīkojumu pieņemšanas procesuālo kārtību.

Atbildes rakstos norādīts, ka saskaņā ar Augstskolu likuma 11.panta 1.daļu lēmumu par valsts augstskolas reorganizāciju vai likvidāciju pieņem Ministru kabinets pēc izglītības un zinātnes ministra ierosinājuma. Tātad valsts augstskolu reorganizācija un likvidācija esot Ministru kabineta kompetencē.

Atbildes rakstā par Medicīnas akadēmijas reorganizāciju izteikts viedoklis, ka Medicīnas akadēmijai neesot universitātes statusa.

Atbildes rakstā par Aviācijas universitātes likvidāciju uzsvērts, ka Ministru kabinets neesot aizskāris Aviācijas universitātes autonomijas tiesības, tiesības patstāvīgi noteikt savu organizatorisko un pārvaldes struktūru un augstskolas pašpārvaldes tiesības, jo saskaņā ar Augstskolu likuma 4.panta 1.daļu augstskolu autonomiju raksturo varas un atbildības sadale starp institūcijām un augstskolu vadību.

Ministru kabinets atbildes rakstos norādījis, ka uz abām minētajām augstskolām attiecoties Augstskolu likuma pārejas noteikumu 1.punkts, saskaņā ar kuru augstskolas 3 mēnešu laikā no likuma spēkā stāšanās dienas saskaņo savas Satversmes, statūtus ar likuma prasībām un iesniedz tās Izglītības un zinātnes ministrijā. Tas neesot izdarīts. Augstskolu Satversmes nedrīkstot būt pretrunā Augstskolu likumam.

Atbildes rakstā par Aviācijas universitātes likvidāciju uzsvērts, ka Ministru kabineta iekārtas likuma 15.¹ pants paredzot Ministru kabinetam tiesības izdot rīkojumus, jo saskaņā ar minēto pantu, Ministru prezidents, Ministru prezidenta biedri un ministri ir tiesīgi izdot rīkojumus likumos un Ministru kabineta noteiktajos gadījumos, bet Latvijas Republikas Satversmes 55.pants nosaka, ka Ministru kabinets sastāv no Ministru prezidenta un viņa aicinātiem ministriem.

Ministru kabinets uzskata, ka neesot pārkāpta apstrīdēto Ministru kabineta rīkojumu pieņemšanas procedūra. Izdodot rīkojumu par Medicīnas akadēmijas reorganizāciju, esot saņemts Augstākās izglītības padomes atzinums, saskaņā ar Augstskolu likuma 11.pantu, kā arī Tieslietu un Finanšu ministrijas atzinums, saskaņā ar Ministru kabineta iekšējās kārtības un darbības noteikumiem. Bet Labklājības ministrijas atzinums neesot bijis obligāts. Abos apstrīdētajos rīkojumos esot norādīta precīza atsauce uz Augstskolu likuma 11.panta 1.daļu.

Atbildes raksts pievienots lietai.

Lietas sagatavošanas gaitā Valsts kanceleja tika uzaicināta iesniegt apstrīdēto rīkojumu projektiem pievienotus dokumentus un atbildēt uz jautājumiem.

Dokumenti un atbildes uz jautājumiem ir saņemti un pievienoti lietai.

Šā gada 6.aprīlī, lai veicinātu lietu ātrāku un vispusīgāku izskatīšanu, abas minētās lietas apvienotas vienā lietā, piešķirot apvienotajai lietai numuru 2000-01-04 un nosaukumu "Par Ministru kabineta 1999.gada 12.augusta rīkojuma Nr.384 "Par Latvijas Universitātes un Latvijas Medicīnas akadēmijas reorganizāciju" un Ministru kabineta 1999.gada 12.augusta rīkojuma Nr.383 "Par Rīgas Aviācijas universitātes kā valsts dibinātas augstskolas likvidāciju" atbilstību Augstskolu likumam un Ministru kabineta iekārtas likuma 15.¹ pantam".

Lēmums par lietu apvienošanu pievienots lietai.

Lēmuma noraksti nosūtīti pieteikuma iesniedzējam un Ministru kabinetam. Satversmes tiesas kancelejas attiecīgās vēstules pievienotas lietai.

Lietai pievienoti normatīvo aktu teksti, kā arī izraksti no Saeimas 1996.gada 23.maija sēdes, kurā tika izskatīts likumprojekts "Grozījumi likumā "Par 1925.gada 1.aprīļa likuma "Ministru kabineta iekārta" atjaunošanu", stenogrammas.

Ekspertīzes lietā nav noteiktas.

Lēmums par lietas nodošanu izskatīšanai pieņemts šā gada 10.aprīlī.

Par tiesas sēdi pienācīgi paziņots lietas dalībniekiem. Šā gada 10.aprīlī paziņojums par tiesas sēdi nosūtīts publicēšanai laikrakstā "Latvijas Vēstnesis". Satversmes tiesas kancelejas attiecīgās vēstules pievienotas lietai.

Paziņojums par tiesas sēdi 14.aprīlī publicēts laikrakstā "Latvijas Vēstnesis".

Ar lietas materiāliem iepazīnušies Saeimas Latvijas Sociāldemokrātiskās strādnieku partijas frakcijas konsultante Ināra Vaivode, zvērināts advokāts Aleksandrs Ogurcovs, Ministru kabineta pilnvarotais pārstāvis Anatolijs Melnis un zvērināta advokāte Agnese Skulme.

R.Apsītis

Paldies. Vai tiesnešiem ir jautājumi? Nav.

Vai pusēm vēl ir kādi iesniegumi vai paziņojumi lietā? Nav.

Tādā gadījumā tiks dots vārds pieteikuma iesniedzēju pārstāvjiem lietas faktisko apstākļu un juridiskā pamatojuma izklāstam.

Tiesa lūdz operēt tikai ar tādiem argumentiem, kas attiecas tiešām uz lietu, proti, uz šo Ministru kabineta rīkojuma atbilstību likumam.

Saskaņā ar Satversmes tiesas reglamentu, gadījumos, ja sakarā ar lietu apvienošanu lietā ir vairāki pieteikuma iesniedzēji, secību, kādā tiem dodams vārds, nosaka tiesa.

Tiesa, apspriežoties uz vietas, nolēma dot vārdu pieteikuma iesniedzēju pārstāvjiem tādā secībā, kādā ir iesniegti paši pieteikumi.

Līdz ar to pirmajam vārds tiek dots šā gada 26.janvāra pieteikuma iesniedzēja pārstāvjiem.

Atgādinu, ka saskaņā ar Satversmes tiesas reglamentu, runas laiks ir paredzēts līdz 30 minūtēm.

Kurš no jums runās? Baldzēna kungs? Lūdzu!

E.Baldzēns

Augsti godātā Satversmes tiesa! Vispirms gribētu uzsvērt, ka šis jautājums, mūsaprāt, nav politiska lieta. Tas nav jautājums par domstarpībām starp pozīciju un opozīciju. Es jums norādu arī uz to, ka parakstītāju vidū ir arī augsti godājami deputāti no "Latvijas ceļa", tātad, Andrejs Panteļejevs, "Latvijas ceļa" priekšsēdētājs, Vilis Krištopans, bijušais premjerministrs, Guntis Damberts... šie paraksti ir 21., 22., 23., 24., 25... tas gan neizšķir lietas būtību, jo līdz ar to pats pieteikums būtu likumīgs jebkurā gadījumā un, manuprāt, arī godājamo pozīcijas deputātu viedoklis pilnīgi sakrīt ar mūsējo, un vēlme ir tikai viena - jautājuma būtību noskaidrot principiāli, lai tiktu atjaunota tiesiskā kārtība un stingri ievērota likumība mūsu valstī.

Un savu paskaidrojumu es gribētu sākt ar jautājumu par Latvijas Medicīnas akadēmijas statusu vēl jo vairāk arī tāpēc, ka atbildes rakstā Ministru prezidents Andris Šķēle uzsver, ka Latvijas Medicīnas akadēmijai nav universitātes statusa. Bet Augstskolu likuma 8.pantā noteikts, ka Saeima apstiprina tikai universitāšu Satversmes.

Augstskolu likuma 3.pants augstskolas iedala universitātēs, profesionālajās augstskolās un citās augstskolās.

Augstskolu likuma 3.panta 4.daļā minēts, ka iestādes, kuras veic mācību un izglītības darbu, savā nosaukumā vārdus "universitāte, akadēmija un augstskola" var ietvert tikai pēc izglītības un zinātnes ministra apstiprinātas licences saņemšanas.

Likumā nav dots konkrēts izskaidrojums, pie kuras no trim grupām pieskaitāma akadēmija. Lai noskaidrotu akadēmijas jēdzienu Augstskolu likuma izpratnē, mēs nonākam pie šo triju augstskolu veidu pazīmēm, kuras atrunātas 3.pantā, kā arī 4.panta 7.daļā, kurā uzskaitīti uzdevumi, darba kritēriji, kurus nosaka piederību universitātei un kuri atbilst Rīgas Stradiņa universitātes/Latvijas Medicīnas akadēmijas faktiskajai darbībai.

Nu pat ja tas tā nebūtu, Augstskolu likums stājies spēkā 1995.gada 1.decembrī, bet Latvijas Medicīnas akadēmijas Satversme apstiprināta 1993.gada 23.februārī ar Augstākās padomes lēmumu.

Saskaņā ar tiesību pamatprincipiem likumam nav atpakaļejoša spēka, izņemot gadījumus, kad tas tiek speciāli atrunāts likumā.

Dotajā gadījumā mēs nevaram runāt par šādu izņēmuma gadījumu un minētā likuma 8.panta noteikumi, ka Saeima apstiprina tikai universitātes Satversmes, ir attiecināmi uz augstskolām, mūsaprāt, kuras dibinātas pēc 1995.gada 1.decembra.

Turklāt, ja mēs ņemam vērā par pamatu minēto, ka Saeima apstiprina tikai universitāšu Satversmes, tad, mūsaprāt, fakts, ka Latvijas Medicīnas akadēmijas Satversmi ir apstiprinājusi Latvijas Republikas Augstākā padome, jau pats par sevi norāda uz šīs augstskolas piederību universitātes statusam.

Varu pieminēt arī tādu faktu, ka Augstākās izglītības padomes vēstulē, kuru Ministru kabinets traktē kā atzinumu rīkojumu projektam, min universitāšu reformas projektu, kurā figurē arī Latvijas Medicīnas akadēmija.

Latvijas Studentu apvienības vēstulē Ministru padomei un Izglītības un zinātnes ministrijai teikts: "...nosūtu Jums Latvijas Studentu apvienības atklāto vēstuli par universitātes reformu...". Tādējādi vēl nemaz nenojaušot par šāda jautājuma rašanos Satversmes tiesas sakarā, dažādas

kompetentas institūcijas kā pašu par sevi saprotamu ir minējušas universitāšu reorganizācijas jautājumu.

Turklāt Ministru kabinets, mūsaprāt, ir piemirsis par Latvijas Universitāti, uz kuru arī attiecas šī reorganizācija.

Un tagad es varbūt gribētu minēt atsevišķas lietas, ko mēs nupat pievienojām, - no Jāņa Vētras vēstules, kas attiecas jau par Latvijas Medicīnas akadēmiju, kura darbojas no 1995.gada 2.novembra uz pieņemto Augstskolu likumu un 1993.gada 23.februāra Augstākajā padomē apstiprinātajai Latvijas Medicīnas akadēmijas Satversmei.

1996.gada janvārī Latvijas Medicīnas akadēmijas Satversmes sapulce izdarīja grozījumus Latvijas Medicīnas akadēmijas Satversmē, saskaņojot to ar Augstskolu likumu un Augstskolu likuma paredzētajā kārtībā un termiņos iesniedza Izglītības un zinātnes ministrijā. Pēc vairākkārtīgas saskaņošanas Izglītības un zinātnes ministrijas struktūrvienībās, Latvijas Medicīnas akadēmijas Satversmes grozījumi tika iesniegti Saeimas kancelejā 1997.gada 14.janvārī kopā ar Izglītības un zinātnes ministrijas pavadvēstuli. Ar Saeimas lēmumu Satversmes grozījumi tika nodoti Saeimas komisijā, tādējādi, mūsaprāt, gan Izglītības un zinātnes ministrija, gan Saeima apliecināja, ka šī jautājuma piekritība ir tieši Saeimai risināt šo jautājumu par Medicīnas akadēmiju.

1998.gada 5.februārī Latvijas Medicīnas akadēmijas Satversmes sapulce izdarīja papildus grozījumus Latvijas Medicīnas akadēmijas Satversmē. Pieņēma jauno nosaukumu — Rīgas Stradiņa universitāte. Šos grozījumus Latvijas Medicīnas akadēmija nosūtīja Izglītības un zinātnes ministrijai, Labklājības ministrijai, Saeimas Izglītības un kultūras komisijai un Sociālo un darba lietu komisijai. Tika saņemta vēstule no Izglītības un zinātnes ministrijas juristiem jautājumā par Latvijas Medicīnas akadēmijas nosaukuma maiņu uz Rīgas Stradiņa universitāti gadījumā to kvalificējot kā augstskolas reorganizācija. Termina "Latvijas Medicīnas akadēmija" ierosinājumu izglītības un zinātnes ministrs Celmiņš nosūtīja šo jautājumu izskatīšanai Augstākās izglītības padomei. Tā 1998.gada 16.aprīlī pieņēma lēmumu, ka nosaukuma maiņa atbilst augstskolas Satversmes sapulces kompetencei un nav uzskatāma par reorganizāciju.

Tātad Latvijas Medicīnas akadēmija ir likumīga Latvijas universitātes tipa augstskola. Latvijas Medicīnas akadēmijas 1993.gada 23.februārī apstiprinātā Satversme ir spēkā.

Otrkārt, Latvijas Medicīnas akadēmijas Satversmes sapulces veiktie Latvijas Medicīnas akadēmijas Satversmes grozījumi 1998.gada 5.februārī atbilst Augstskolu likuma nosacījumiem un no tā, mūsaprāt, izriet, ka Rīgas Stradiņa universitāte Latvijas Medicīnas akadēmija ir universitāte un atbilst Augstskolu likuma 3.panta 3.punkta kritērijiem, kas nosaka piederību universitātēm.

Rektoru padome kā kompetentākā Latvijas ekspertu organizācija, nosakot visu Latvijas augstskolu atbilstību universitāšu vai neuniversitāšu grupām, Latvijas Medicīnas akadēmiju iekļauj sešu Latvijas universitāšu grupā.

Izglītības un zinātnes ministri Māris Grīnblats, Jānis Gaigals Latvijas Medicīnas akadēmijas Satversmes grozījumus ir nosūtījuši apstiprināšanai uz Saeimu, tādējādi apliecinot Latvijas Medicīnas akadēmijas piederību universitātēm. Saeima ar savu lēmumu nosūtīt Latvijas Medicīnas akadēmijas Satversmes grozījumus izskatīt komisijās, arī atzinusi šo aktu piederību tieši Saeimā izskatāmajiem jautājumiem. Tādējādi apstiprinot Latvijas Medicīnas akadēmijas piederību universitātēm.

Latvijas Medicīnas akadēmijas nosaukuma maiņa uz Rīgas Stradiņa universitāti nav reorganizācija, jo, kā Latvijas Medicīnas akadēmija bija universitāte, tā arī Rīgas Stradiņa universitāte ir universitāte.

Minēto apsvērumu pēc Rīgas Stradiņa universitātes nosaukums nav vispār jāakceptē Ministru kabinetā, kā tas būtu reorganizācijas gadījumā.

Latvijas Medicīnas akadēmijas Satversmes grozījumi jānodod apstiprināšanai uz Saeimu.

Manās rokās ir arī Augstākās izglītības padomes lēmums pagājušā gada 26.februārī, sēdes protokols par Universitāšu rektoru kolēģijas izveidošanu. Un šeit Universitāšu rektoru kolēģijā ir arī ietverts Latvijas Medicīnas akadēmijas rektors. Parakstījusi Augstākās izglītības padomes priekšsēdētāja profesore Rīvzas kundze. Tas arī apliecina.

Savukārt Akadēmiskās informācijas centrs arī sagatavojis materiālu nopietnu — “Augstākā izglītība Latvijā”, kurā arī ir vispārīgs raksturojums, kurā arī tiek apliecināts tas, ka šī Latvijas Medicīnas akadēmija ir sešu universitāšu vidū, kas, mūsaprāt, ir ārkārtīgi nopietni, un šeit ir atdalītas universitātes no visām pārējām attiecīgi augstskolām.

Es gribētu vēl uzsvērt to, ka mēs kā pieprasītāju puse nevaram piekrist atbildes rakstā, ko Ministru prezidents mums ir adresējis un arī Satversmes tiesai, ka Latvijas Medicīnas akadēmijas Satversmes 7.1.punkts, kurā noteikts, ka lēmums “Par Latvijas Medicīnas akadēmijas darbības izbeigšanu” stājas spēkā pēc tā apstiprināšanas Latvijas Republikas Augstākajā padomē, neatbilst Augstskolu likuma 11.panta 1.daļai. Augstskolu likuma 11.pantā noteikta augstskolas reorganizācijas vai likvidācijas kārtība. Savukārt Augstskolu likuma 4.pants, kurš nosaka augstskolas autonomiju, reglamentē, ka augstskolu autonomiju raksturo varas un atbildības sadali starp valsts institūcijām un augstskolu vadību.

Augstskolu autonomija izpaužas tiesībās izstrādāt un pieņemt augstskolu Satversmi, patstāvīgi noteikt savu organizatorisko un pārvaldes struktūru. Augstskolu likuma 10.pants nosaka, ka katra augstskola izstrādā savu Satversmi, kurā jāietver Satversmes un tās grozījumu pieņemšanas kārtība, ko Latvijas Medicīnas akadēmija arī bija izdarījusi, un izdarījusi nevis pretrunā, bet saskaņā ar Augstskolu likumu, jo, kā redzam no 10.panta 3. sadaļas, gan augstskolas, gan universitātes Satversmi, tās grozījumus pieņem koleģiālās vadības institūcijas. Vienīgi apstiprina Ministru kabinets vai Saeima pēc izglītības un zinātnes ministra ieteikuma.

Tādējādi Ministru prezidenta apgalvojums, ka Latvijas Medicīnas akadēmijas Satversmes 7.1.punkts neatbilst Augstskolu likuma 11.panta 1.daļai, mūsaprāt, ir nepamatots.

Turklāt, saskaņā ar Augstskolu likuma 10.panta 5.daļu, ja izglītības un zinātnes ministrs konstatē augstskolas Satversmes neatbilstību spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem vai kādas citas nepilnības, viņš var ierosināt Ministru kabinetam vai attiecīgi Saeimai apturēt Satversmes darbību līdz attiecīgu grozījumu izdarīšanai. Izglītības un zinātnes ministrija netika ierosinājusi apturēt Satversmes darbību. Tādējādi apstiprinot Latvijas Medicīnas akadēmijas Satversmes atbilstību spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem.

Apstiprinājums teiktajam atrodams arī Tieslietu ministrijas 10.augusta atzinumā, citēju: “...veicot augstskolu reorganizāciju, būs nepieciešams izdarīt grozījumus Augstskolu Satversmēs, atbilstoši Augstskolu likuma 10.pantam...”.

Latvijas Medicīnas akadēmijas Satversmes 7.1.pantā teikts: “Latvijas Medicīnas akadēmijas darbības izbeigšana ir Latvijas Medicīnas akadēmijas kompetence un Latvijas Republikas valdības

kompetence. Likums "Par Latvijas Medicīnas akadēmijas darbības izbeigšanu" stājas spēkā pēc tā apstiprināšanas Latvijas Republikas Augstākajā padomē...".

Šeit ir arī skaidra atbilde uz jautājumu, neaizskarot arī valdības kompetenci, kura noteikta Augstskolu likuma 11.pantā, ar to atšķirību, ka Ministru kabinets to nedrīkstēja izdarīt vienpersoniski, neievērojot likumos noteikto reorganizācijas kārtību, nerēķinoties ar attiecīgo institūciju viedokli, kuras visas kā viena neatbalstīja šo Ministru kabineta, mūsaprāt, sasteigto un nepārdomāto rīcību, vienlaicīgi norādot, kādā veidā šis jautājums risināms.

Neraugoties uz to, ka Ministru kabineta rīkojumā par universitāšu reorganizāciju ir norāde uz Augstskolu likuma 11.panta 1.daļu, saskaņā ar Ministru kabineta noteikumiem nr.160, Augstskolu likuma 11.panta 1.daļa reglamentā arī to, ka, iesniedzot Ministru kabinetā izglītības un zinātnes ministra ierosinājumu par valsts augstskolas reorganizāciju, tam pievienojams Augstākās izglītības padomes atzinums. Kā redzam no Valsts kancelejas Juridiskā departamenta atzinuma, minētajam projektam Augstākās izglītības padomes atzinums nebija pievienots.

Lietai pievienotā Augstākās izglītības padomes vēstule, mūsu lietā 58.lapaspusē, kuru Ministru prezidents atbildes rakstā ir pasniedzis kā atzinumu, adresēta Izglītības un zinātnes departamenta direktoram. Uz tās nav Valsts kancelejas reģistrācijas zīmoga. No dokumentu kopijām skaidri redzams, ka šis atzinums, atzinums laikam pēdējais, nav bijis pievienots Izglītības un zinātnes ministrijas vēstulei Ministru kabinetam.

Uz Satversmes tiesas vēstulē uzdoto jautājumu Ministru kabineta Juridiskā departamenta vadītāja devusi atbildi, ka Augstākās izglītības padomes atzinums, citēju: "...Valsts kancelejā tika saņemts novēloti, Ministru kabineta sēdes dienā - 10.augustā, šajā jautājumā izskatāmo dokumentu kopējās komplektēšanas laikā, tāpēc tika iekļauts kopējā paketē, to atsevišķi neregistrējot...".

Pieņemsim, ka tā tas arī bija. Taču tas neattaisno paša Ministru kabineta lietvedības haosu, kā arī nemaina lietas būtību jautājumā par to, ka ticis pārkāpts Augstskolu likuma 11.panta 1.punkts, kurš nepārprotami nosaka, ka Augstākās izglītības padomes atzinums pievienojams izglītības un zinātnes ministra priekšlikumam par augstskolu reorganizāciju.

Vienlaicīgi, mūsaprāt, ir pārkāpta arī Ministru kabineta noteikumu nr.160 34., 35., 36.punkti, kuri nosaka Valsts kancelejā iesniegto tiesību aktu projektu lietvedību. Turklāt Izglītības un zinātnes ministrijas Augstākās izglītības un zinātnes departamenta direktoram Jānim Čakstem adresēto vēstuli nevar uzskatīt par Augstākās izglītības padomes atzinumu ne Augstskolu likuma, ne Ministru kabineta iekšējās kārtības un darbības noteikumu izpratnē.

Runājot par šīs vēstules saturu, tanī norādīts, ka Padome uzskata iesniegtos dokumentus par nepilnīgiem un neatbilstošiem Augstskolu likumam. Jo Augstākās izglītības padome iesniegtajā Izglītības un zinātnes ministrijas vēstulē ierosinājumu par reorganizāciju iesniedza Izglītības un zinātnes ministrijas departamenta direktoram nevis izglītības un zinātnes ministram. Tātad pretēji kārtībai, ko paredz Augstskolu likuma 11.pants.

Tālāk. Augstākās izglītības padome ierosina izveidot darba grupu projektā iesniegtā priekšlikuma detalizētai izvērtēšanai un optimāla lēmuma pieņemšanai. Un deleģē pārstāvjus piedalīties tās darbā.

Saskaņā ar Ministru kabineta iekšējās kārtības un darbības noteikumu nr.160 23.1.punktu par tiesību aktu projektu obligāti nepieciešams atzinums no Finanšu ministrijas un Tieslietu ministrijas. Jau minētajā Juridiskā departamenta atzinumā teikts, ka projekts nav saskaņots ar Tieslietu ministriju un Finanšu ministriju atbilstoši Ministru kabineta iekšējās kārtības un darbības

noteikumiem. Jāatzīmē, ka šis Juridiskā departamenta atzinums nodots Valsts kancelejas Reģistrācijas departamentā 9.augustā pulksten 17.56. Ja mēs aplūkojam Tieslietu ministrijas un Finanšu ministrijas atzinumus, tad redzam, ka Tieslietu ministrijas atzinums nosūtīts Izglītības un zinātnes ministrijai kā atbilde uz 10.augusta Izglītības un zinātnes ministrijas pieprasījuma. Šinī pašā 10.augustā pulksten 14.00. Tātad Izglītības un zinātnes ministrijai.

Ministru kabineta sēde, kurā jautājums par Latvijas Universitāti un Latvijas Medicīnas akadēmijas reorganizāciju figurē ar kārtas numuru 24, sākusies 10.augustā pulksten 13.00. Tātad stundu pirms atzinuma saņemšanas Izglītības un zinātnes ministrijā.

Satversmes tiesā iesniegtajā Ministru kabineta sēdes protokolā minēts arī 4.punkts: pieņemt zināšanai, ka tieslietu ministram Valdim Birkavam ir atšķirīgs viedoklis minētajā jautājumā. Spriežot pēc lietas materiāliem, šeit neiet runa par Tieslietu ministrijas atzinumu, bet par ministra viedokli. Atzinumu, kuru parakstījusi Valsts sekretāra vietā Publisko tiesību departamenta direktore Rozēnas kundze.

Jāatzīmē, ka Ministru kabinetam dažu jautājumu izskatīšanā, mūsaprāt, piemīt ļoti dinamiska operativitāte, kaut arī Ministru kabineta noteikumu nr.160 26.punkts paredz atzinuma iesniegšanas termiņu — divas nedēļas.

Finanšu ministrija uz 10.augusta pieprasījumu - bez numura - nav spējusi noreagēt tik zibenīgi un nosūtījusi savu atzinumu Valsts kancelejai nākamajā dienā pēc Ministru kabineta sēdes, tas ir, 11.augustā. Tātad, pēc tam, kad Ministru kabineta rīkojuma projekts par reorganizāciju jau bija pieņemts Ministru kabineta sēdē. Sekojoši ir pārkāpts Ministru kabineta noteikumu nr.160 23.1.punkts par atzinuma obligātu saņemšanu no Finanšu un Tieslietu ministrijām.

Mūsaprāt, ir dīvaina Ministru prezidenta Andra Šķēles atziņa atbildes rakstā, ka Labklājības ministrijas atzinums šajā gadījumā nav obligāts, ja ņem vērā, ka runa ir par Labklājības ministrijas pārziņā esošas mācību iestādes reorganizāciju. Labklājības ministrija bija tieši ieinteresēta un atbildīga šinī jautājumā tikpat lielā mērā, cik Izglītības un zinātnes ministrija, kuras pārziņā atrodas Latvijas universitāte un kura sagatavoja šo likumprojektu, un nerēķināšanas ar Labklājības ministrijas viedokli dotajā gadījumā, mūsaprāt, vismaz ir nekorekta.

Universitātes, tāpat kā citas augstskolas, var būt dažādu ministriju pārziņā, un neviens tiesību akts neparedz automātisku universitātes pārraudzību no Izglītības un zinātnes ministrijas, ko nosaka, apstiprinot attiecīgās ministrijas nolikumu.

Tanī pašā laikā šāds Ministru kabineta viedoklis netraucēja Ministru kabinetam rīkojuma projektā uzlikt par pienākumu Izglītības un zinātnes ministrijai sadarbībā ar Labklājības ministriju veikt aprēķinus un iesniegt Finanšu ministrijai priekšlikumus par līdzekļu pārdali, kā arī sagatavot augstskolu reorganizācijai nepieciešamo normatīvo aktu projektu. Turklāt, saskaņā ar Ministru kabineta noteikumu 23.1. jautājumu, no kurām ministrijām nepieciešami atzinumi bez Finanšu un Tieslietu ministrijas, izskata valsts sekretāru sanāksmē. Kā redzams no lietā esošajiem materiāliem, tas arī ticis pieprasīts, taču tikai 10.augustā — Ministru kabineta sēdes dienā, un saņemts Valsts kancelejā 11.augustā — t.i., pēc rīkojuma apstiprināšanas Ministru kabineta sēdē.

Pieņemot rīkojumu nr.384, Ministru kabineta rīkojumu, ir pārkāpts Ministru kabineta noteikumu nr.160 23.punkts, kurš paredz, ka par ministrijas sagatavoto tiesību aktu projektu jāziņo valsts sekretāru sanāksmē, 23.1.punkts — kurš paredz, ka valsts sekretāru sanāksme izskata jautājumus, no kurām ministrijām papildus nepieciešami atzinumi, 23.2.punkts — kurš paredz, ka valsts sekretāru sanāksme lemj, kurām institūcijām tiesību aktu projekts nododams zināšanai, 25.punkts — kurš nosaka, ka saskaņā ar valsts sekretāru sanāksmē nolemto ministrija nosūta

attiecīgajām institūcijām tiesību aktu projektus, 30.punkts — kurš nosaka, ka ministriju ieteiktos priekšlikumus un iebildumus izvērtē atbildīgā amatpersona, reģistrē atsevišķā izziņā un nosūta Valsts kancelejai, 31.punkts — par starpministriju sanāksmes sasaukšanu, ja nav akceptēti ministriju priekšlikumi, 40.punkts — kurš nosaka, lai saskaņotu viedokļus un sagatavotu tiesību aktu projekta izskatīšanai Ministru kabineta sēdē, tos vispirms izskata Ministriju kabineta komitejās. Un tas nebūt vēl nav viss uzskaitījums Ministru kabineta noteikumu nr.160 pārkāpumu sakarā.

Kā redzam no Valsts kancelejas Juridiskā departamenta vadītāja 29.februāra atbildes Satversmes tiesai, citēju: "...informējam, ka jautājums nav pieteikts valsts sekretāru sanāksmē un nav izskatīts Ministru kabineta komitejās..."

Satversmes tiesa 24.februāra vēstulē ir lūgusi Valsts kancelejai iesniegt Satversmes tiesai visus dokumentus, kas pievienoti Ministru kabineta rīkojuma nr.384 projektam saskaņā ar Ministru kabineta noteikumu nr.160 17.punktu.

Valsts kanceleja 24.februārī iesniegusi Satversmes tiesā, citēju: "...Valsts kancelejas rīcībā esošo dokumentu kopijas...", no kurām redzams, ka no Ministru kabineta noteikumu nr.160 17.punkta prasībām nav izpildītas sekojošas: projektam nav pievienots tiesību akta pieņemšanas pamatojums, tas ir, 17.1.1.punkts; paredzamās tiesību akta pieņemšanas politiskās un sociālās sekas un rezultāti, finansiālais pamatojums — 17.1.3.punkts. Par to norādīts arī Tieslietu ministrijas atzinumā un Augstākās izglītības padomes vēstulē.

Kaut arī pārkāpjot noteikto kārtību, bet saņemto atzinumu pieteikumu saturu... runājot tieši par saturu, Latvijas Republikas Tieslietu ministrija, izsakot savus iebildumus atzinumā, citēju: "...neatbalsta rīkojuma projekta tālāko virzību, ierosina izveidot darba grupu projekta iesniegtā priekšlikuma detalizētai izvērtēšanai un optimāla lēmuma pieņemšanai...". Augstākās izglītības padome jau analizētajā vēstulē Izglītības zinātnes ministrijai departamenta direktoram raksta, citēju: "...iesniegtajam Izglītības un zinātnes ministrijas projektam nav konkrēta pamatojuma augstskolu reorganizācijai un nav arī parādīts šī procesa ekonomiskais efekts...". Arī viņa ierosina izveidot darba grupu projektā iesniegtā priekšlikuma detalizētai izvērtēšanai un optimāla lēmuma pieņemšanai.

Labklājības ministrija savā 10.augustā datētajā atzinumā izsaka iebildumus, citēju: "...apvienošana nebūtu pareizais risinājums, sevišķi, ja tā tiek veikta sasteigti, neizvērtējot iespējamās ekonomiskās un sociālās sekas. Apvienošanās gadījumā tiks aizskartas 24 studējošo un abu augstskolu darbinieku intereses. Jebkura reorganizācija būtu uzsākama tikai pēc normatīvās bāzes izstrādes un apstiprināšanas...". Ministrija atzīmē, ka būtu nepieciešams zināt arī Valsts kontroles viedokli par apvienošanu.

Tātad - visos attiecīgo ministriju atzinumos ir būtiski iebildumi, kuri iesniegtajā Ministru kabineta rīkojuma nr.384 projektā nav ņemti vērā.

Ministru kabineta noteikumu nr.160 17.2.punkts nosaka, ka šādos gadījumos ir jābūt starpministriju sanāksmes protokolam. Šāda protokola nav.

Noteikumu 30.punkts nosaka, ka atbildīgā amatpersona izvērtē ministriju, kā arī citu valsts un pašvaldību institūciju atzinumus, izteiktos iebildumus un priekšlikumus, reģistrē tos atsevišķā izziņā un nosūta Valsts kancelejai kopā ar atzinumiem un minēto izziņu. Tas nav izdarīts.

Noteikumu 31.pants nosaka, ja iesniedzēja ministrija neakceptē ministriju vai citu valsts vai pašvaldību institūciju atzinumos izteiktos būtiskos iebildumus un priekšlikumus, iesniedzēja

ministrija viedokļu noskaidrošanai nedēļas laikā pēc atzinuma saņemšanas sasauc starpministriju sanākumi, uzaicinot šo institūciju pilnvarotās amatpersonas. Šis noteikums nav izpildīts.

Un kā gan var to izdarīt, ja atzinumu dod pēc Ministru kabineta rīkojuma projekta apstiprināšanas Ministru kabineta sēdē.

Līdz ar to ir arī pārkāpti noteikumu 32., 33.punkts. Vēl var minēt arī Latviešu ārstu un zobārstu apvienības 1999.gada 9.augusta vēstuli Ministru prezidentam Andrim Šķēlem, kurā teikts, ka tā atbalsta demokrātiskā veidā izveidotu vienu iestādi, kur tiek sagatavoti Latvijas jaunie ārsti.

Tāpat Augstskolu likuma 53., 54.pants piešķir ievērojamas tiesības līdz pat veto tiesībām augstskolas senātā risināt jautājumus, kas skar studējošo intereses. Latvijas studentu apvienība, kurā apvienojušās Latvijas augstskolu studentu pašpārvaldes pārstāvēt studentus un cīnīties par to tiesību un interešu ievērošanu, arī Latvijas Universitātes un Latvijas Medicīnas akadēmijas studentu pašpārvaldes, Ministru prezidentam Andrim Šķēlem 1999.gada 7.augustā nosūtījusi atklāto vēstuli par universitāšu reformu, kurā teikts, citēju: "...līdz šim neesam saņēmuši nekādu pamatojumu, kā augstskolu apvienošana radītu vērā ņemamu līdzekļu ekonomiju un ievērojami uzlabotu izglītības kvalitāti...".

R.Apsītis

Es atvainojos, Baldzēna kungs, 30 minūtes ir apritējušas.

E.Baldzēns

Nu, ja es vēl varētu 5 minūtes, tad es varētu pabeigt...

R.Apsītis

Kāds ir tiesas viedoklis? 5 minūtes tad. Centieties koncentrēties.

E.Baldzēns

Jā, es mēģināšu īsāk. Latvijas studentu apvienība kategoriski iebilst pret augstskolu apvienošanu, tādējādi zūdot abu augstskolu identitātei, kas ir starptautiski zināma un atzīta.

Latvijas studentu apvienība pieprasa ievērot Augstskolu likumā noteikto valsts augstskolu reorganizācijas kārtību, nesasteidzot lēmumu pieņemšanas procesu, darot to atklāti sabiedrībai, iesaistot tajā visas ieinteresētās puses.

Augstskolu likuma 53.panta 3.punkts nosaka, ka studējošo pašpārvalde aizstāv un pārstāv studējošo intereses augstskolu un citās valsts institūcijās, bet 54.pantā teikts, ka augstskolas vadības institūciju pienākums ir atbalstīt un sekmēt studējošo pašpārvalžu darbību.

Runājot Latvijas studentu apvienības vārdiem, diemžēl kārtējo reizi esam spiesti konstatēt, ka pat tik būtisku jautājumu, kā divu augstskolu liktenis - pašu augstskolu studentu viedoklis netiek uzskatīts par svarīgu, kas ir, mūsaprāt, Augstskolu likuma 53. un 54.panta pārkāpums.

Augstskolu likuma 8.nodaļa nosaka augstskolu sadarbību ar valsti un sabiedriskajām institūcijām.

Tā 64.pants reglamentē Rektoru padomes kompetenci un, konkrēti, Rektoru padome izstrādā priekšlikumus izglītības un zinātnes ministram par augstākās izglītības attīstību, dod savu atzinumu par likumprojektiem un citiem normatīvajiem aktiem. Cik redzam no Satversmes tiesai iesniegto Ministru kabineta rīcībā esošo dokumentu kopijām, Rektoru padomes līdzdalība visu augstāk minēto jautājumu lemšanā ir bijusi izslēgta. Un tas, mūsaprāt, ir atkal Augstskolu likuma 64.panta pārkāpums.

Augstskolu likuma 9.nodaļā noteikts Augstākās izglītības padomes statuss. Augstākās izglītības padome ir patstāvīga institūcija, kas izstrādā augstākās izglītības valsts stratēģiju un nodrošina kvalitatīvu likumu pieņemšanu jautājumos, kas attiecas uz augstāko izglītību. Un Augstākās izglītības padomes vēstulē ir teikts, citēju: "...Padome atbalsta augstākās izglītības kvalitātes un efektivitātes paaugstināšanas pasākumus...", taču viņa arī uzsver to, ka viņa ir strādājusi pie universitāšu reformas projekta jau kopš 1996.gada. Un, manaprāt, Augstākās izglītības padomes viedokli vajadzētu ņemt vērā arī pie augstskolu reorganizācijas.

Jāpiebilst, ka saskaņā ar Augstskolu likuma 66.pantu, Augstākās izglītības padomi 9 locekļu sastāvā pēc Izglītības un zinātnes ministrijas ierosinājuma apstiprina Saeima. Un Augstākās izglītības padomes lēmumi ir saistoši valsts institūcijām un augstskolām.

Augstskolu likuma 70.pants nosaka, ka Augstākās izglītības padome izstrādā priekšlikumus par valsts augstskolu struktūru maiņu valstī, sniedz Ministru kabinetam vērtējumu par sagatavoto valsts budžeta projektu augstskolu finansēšanai.

Tātad, neņemot vērā Augstākās izglītības padomes priekšlikumus, Ministru kabinets, mūsaprāt, ir pārkāpis Augstskolu likuma 65., 69., 70.panta noteikumus.

Jautājumā par rīkojuma nr.384 virzību Izglītības un zinātnes ministrijas... Ministru kabineta rīcībā ar neapbruņotu aci ir saskatāma steiga. Tas atzīmēts visos minētajos atzinumos, lūdzot Ministru kabinetu nesasteigt šī jautājuma izlemšanu. Steidzamības kārtā atzinumi ir sniegti vienas dienas laikā uz tajā pašā dienā izsūtīto Ministru kabineta pieprasījumu. Pie tam tanī pašā dienā, kurā notiek Ministru kabineta sēde, kurā tiek izskatīts un apstiprināts rīkojuma projekts. Tātad saskaņā ar Ministru kabineta noteikumu nr.160 26.punktu, kur atzinumu sniegšanai ir paredzēts termiņš — divas nedēļas. Taču šinī gadījumā visai šai procedūrai, ieskaitot Ministru kabineta pieprasījuma sagatavošanu un atzinumu saņemšanu, bija jānotiek 4 stundu laikā līdz pulksten 13, kad sākās Ministru kabineta sēde.

Ministru kabineta rīkojuma projektu, Ministru kabinets, kurā lūgts šo jautājumu pasludināt par Ministru kabineta lietu, ir izdots 6.augustā. Un ministre Silva Golde lūdz izskatīt rīkojuma projektu 10.augusta Ministru kabineta sēdē, pamatojot ar jaunā mācību gada sākšanos.

Faktiski tā arī tas notiek un nobeigumā es gribētu, varbūt apkopojot visu teikto: varam secināt, ka Ministru kabinets nepamatotā steigā pieņemdamas neizvērtētu lēmumu par universitāšu reorganizāciju, nerēķinoties un neievērojot ne pašu reorganizācijas objektu, ne ministriju, ne Augstākās izglītības padomes, ne studējošo pašpārvaldes viedokli, ir pieļāvis daudzas rupjas Augstskolu likuma, Ministru kabineta noteikumu nr.160 pārkāpumus.

Mūsaprāt, nerēķināšanās ar likumu nav pieļaujama. Ņemot vērā augstāk minēto, lūdzu Satversmes tiesu Ministru kabineta rīkojumu nr.384 "Par Latvijas Universitātes un Latvijas Medicīnas akadēmijas reorganizāciju" atzīt kā neatbilstošu Augstskolu likuma 11.panta 1.daļai, 4.panta 2.daļai, 10.panta 1. , 3. un 5.daļai, 8.panta 3.daļai, 53.pantam, 54.pantam, 64.pantam, 65.pantam, 69.pantam, 70.pantam, kā arī Latvijas Republikas Augstākās padomes lēmumam "Par Latvijas Medicīnas akadēmijas Satversmes apstiprināšanu", kā arī Ministru kabineta iekšējās kārtības noteikumiem nr.160 punktiem 17., 23., 25., 30., 31., 32., 33., 34., 35., 36., 40. atzīt par spēkā neesošu.

Paldies.

R.Apsītis

Paldies jums. Vai tiesnešiem ir jautājumi?

Tiesa, apspriežoties uz vietas, nolēma tomēr noklausīties arī vēl otru pieteicēju un pēc tam uzdot jautājumus kopīgi.

Tādā gadījumā lietas faktisko apstākļu un juridiskā pamatojuma izklāstam vārds tiek dots šā gada 1.marta pieteikuma iesniedzēja pārstāvim. Laiks tāpat - 30 minūtes. Kurš no jums runās? Deņisova kungs. Lūdzu!

O.Deņisovs

Augsti godātā Satversmes tiesa! 1.martā 2000.gadā 21 parakstījušies deputāti nosūtīja Satversmes tiesai pieteikumu par Latvijas Republikas Ministru kabineta rīkojuma neatbilstību likumiem "Par Rīgas Aviācijas universitātes kā valsts dibinātas augstskolas likvidāciju" kā neatbilstošu Latvijas Republikas Augstākās padomes 7.jūlija 1992.gada lēmumam "Par Rīgas Aviācijas universitātes Satversmes apstiprināšanu", 30.aprīlī 1996.gadā — Ministru kabineta iekšējās kārtības un darbības noteikumiem nr.160 un 2.novembrī 1995.gadā - Augstskolu likumam.

2.novembrī 1995.gadā pieņemtā Augstskolu likuma 8.panta 3.punktā nosaka, ka universitāšu Satversmes apstiprina Saeima.

Šā paša likuma 10.panta 3.punkts nosaka, ka universitātes Satversmi un tās grozījumus pieņem universitātes koleģiālās vadības institūcija un pēc Izglītības un zinātnes ministrijas ieteikuma apstiprina Saeima.

Minētā likuma 4.pantā 2.daļā 1.punktā nosaka augstskolu autonomiju, kas izpaužas tiesībās patstāvīgi noteikt savu organizatorisko un pārvaldes struktūru.

Rīgas Aviācijas universitāte — RAU — ir autonomas universitātes tipa augstskola, kuras Satversme apstiprināta ar Latvijas Republikas Augstākās padomes 1992.gada 7.jūlija lēmumu un ir spēkā arī šodien.

RAU Satversmes 9.1.punkts nosaka, ka RAU Satversmi var pieņemt un grozīt tikai noteiktā kārtībā īpaši ievēlēta RAU Satversmes sapulce.

1999.gada 10.jūnijā Latvijas Republikas Saeima pieņēma paziņojumu par 1992.gada 7.jūlijā Latvijas Republikas Augstākās padomes apstiprinātās Rīgas Aviācijas universitātes Satversmes darbības apturēšanu. Šis lēmums paredz, ka RAU Satversmes darbība tiek apturēta saskaņā ar Augstskolu likuma 10.panta 5.daļu līdz Satversmes saskaņošanai ar Augstskolu likuma un citiem normatīvajiem aktiem.

Neraugoties uz to, Latvijas Republikas Ministru kabinets 1999.gadā 12.augustā pieņēma rīkojumu nr.383, ar kuru nosaka likvidēt RAU kā valsts dibinātu augstskolu. Šis rīkojums ir pieņemts, apejot RAU Satversmi, kas apstiprināta Augstākajā padomē un ir spēkā. Tādējādi ir pārtraukts vispārzināmais princips par tiesisko aktu hierarhisko sistēmu pēc to juridiskā spēka, kas noteikts ar likumu “Par likumu un citu Saeimas, Valsts prezidenta un Ministru kabineta pieņemto aktu izsludināšanas, publicēšanas, spēkā stāšanās kārtību un spēkā esamību”.

Bez tam, kā teikts Ministru kabineta iekārtas likuma 15.1.punktā, rīkojums ir individuāla rakstura administratīvs akts, kas attiecas uz atsevišķām valsts institūcijām un amatpersonām. To tiesīgs izdot Ministru prezidents, Ministru prezidenta biedri un ministri likumos un Ministru kabineta noteikumos noteiktajā kārtībā.

Nav ievēroti arī 1.jūnijā 1996.gadā Ministru kabineta iekšējās kārtības un darbības noteikumi nr.160. Šie noteikumi 8.pantā nosaka, ka adresāta apgrūtināšanu ar Ministru kabineta rīkojumu, kura saturā ir kāds aizliegums vai ierobežojums, var izdot tikai saskaņā ar Satversmi, likumu vai Ministru kabineta noteikumiem. Izdodot rīkojumu, ir jābūt norādei uz attiecīgo tiesību normu.

8.martā mēs papildinājām 1.marta pieteikumu un bija nosūtīti arī Satversmes tiesai sekojoši papildinājumi.

1995.gadā 2.novembrī Latvijas Republikas Augstskolu likuma 4.panta 2.daļā 2.punktā b apakšpunkts paredz augstskolām tiesības patstāvīgi noteikt savu organizatorisko un pārvaldes struktūru. Bez tam arī minētā likuma 7.panta 1.daļā noteikts, ka valsts dibinātās augstskolas ir pašpārvaldes iestādes. Tādējādi Latvijas Republikas Ministru kabinets ar rīkojumu nr.383 “Par Rīgas Aviācijas universitātes kā valsts dibinātas augstskolas likvidāciju” ir rupji pārkāpis Rīgas Aviācijas universitātes pašpārvaldes tiesības un tiesības patstāvīgi noteikt savu organizatorisko un pārvaldes struktūru.

Kā zināms, RAU Satversme tiek apstiprināta ar Latvijas Republikas Augstākās padomes 1992.gada 7.jūlija lēmumu saskaņā ar Latvijas Republikas Augstskolu likuma 8.panta 3.daļu un arī pašlaik ir spēkā. RAU Satversmes 1.2.pants nosaka, ka RAU ir autonoma iestāde - kā pašpārvaldes iestāde. Satversmes 3.4.pantā ir paredzēts šīs augstskolas tiesības pārstāvību noteikt ar RAU organizatorisko un pārvaldes struktūru.

Šīs RAU Satversmes paredzētās tiesības ir pilnīgi saskaņotas ar Latvijas Republikas Augstskolu likumā minētajām augstskolu tiesībām, tāpēc apstrīdētais Ministru kabineta rīkojums neatbilst Latvijas Republikas Augstākās padomes 1992.gada 7.jūlija lēmumam “Par Rīgas Aviācijas universitātes Satversmes apstiprināšanu”.

Un trešais. 1993.gadā 15.jūlijā Latvijas Republikas Ministru kabineta iekārtas likumā 15.1.pants reglamentē, ka rīkojumu ir tiesīgs izdot Ministru prezidents, Ministru prezidenta biedri un ministri. Kā redzams, šajā sarakstā Ministru kabinets kā valsts pārvaldes institūcija nav minēts.

Sakarā ar to Ministru kabineta izdotais rīkojums nr.383 "Par Rīgas Aviācijas universitātes kā valsts dibinātas augstskolas likvidāciju" ir pārkāpis Latvijas Republikas Ministru kabineta iekārtas likuma 15.¹panta prasības.

Tālāk papildinās zvērināts advokāts Ogurcova kungs.

R.Apsītis

Ogurcova kungs, bet šī kopīgā laika limita - 30 minūšu - robežās.

A.Ogurcovs

Jā, es saprotu.

Godājamā tiesa. Es nevēlos atkārtoties, ko jau ir teikuši godājamie kolēģi. Es gribētu papildināt tikai sekojošo.

Augstskolas kā juridiskās personas dibināšana balstās uz likuma principiem - kā dibinās juridiskā persona. Juridiskā persona var dibināties un uzskatīt, ka sāk darboties tikai pēc viņas juridiskā statusa noteikšanas, kas šajā gadījumā ir Augstskolu Satversme. Tātad arī izbeigšana juridiskās darbības var būt tikai no tā brīža, kad ir atcelta Satversme. Satversme līdz šim laikam atcelta nav, viņa ir apturēta. Tas ir pirmais.

Otrais. Kas attiecas uz pašu procedūru, tad, tāpat kā iepriekšējā, varētu pateikt, ka, pirmkārt, šeit ir sasteigta; otrkārt, ir neatbilstoša likumdošanai, jo dokumentiem, kādiem ir jābūt, nav tādu. Ka Finanšu ministrijas atsauksme ir negatīva un nav arī pierādījuma vispār tam, ka tādiem dokumentiem, kuriem bija jābūt noteikti, viņi ir bijuši vispār, ka bija tāda pieredze. Šajā gadījumā es runāju konkrēti par Augstākās izglītības padomes atzinumu par Aviācijas universitātes likvidāciju. Ir tikai atzinums, kuru ir parakstījis padomes priekšsēdētājs, bet pat nav zināms, kad vispār ir skatīta, kur skatīta un kādā veidā. Kā arī nav papildus Finanšu ministrijas un Tieslietu ministrijas atzinumi.

Par citiem es runāšu, protams, debatēs. Tas ir viss, ko es gribēju papildināt.

R.Apsītis

Paldies. Tātad abu pieteikumu iesniedzēju pārstāvji ir izteikušies. Kādi ir jautājumi - vispirms tiesnešiem. Lūdzu, Čepānes kundze!

I.Čepāne

Man ir vairāki jautājumi. Un abiem šiem pārstāvjiem. Sakiet, lūdzu, vai jūsprāt Ministru kabinets vispār nav tiesīgs reorganizēt valsts universitātes, ja augstskolas senāts, vai arī, kā šeit ir teikts vienā Satversmē, kolektīvu pārstāvju konference atsaucoties uz Satversmes sapulces autonomiju tam nepiekrīt?

Un otrs tad - papildinošs. Vai šis Augstākās padomes lēmums, uz ko jūs atsaucāties, ir mūžīgs, un vai valdība tāpat vispār nevar reorganizēt valsts finansētas augstskolas?

A.Ogurcovs

Mūžīgs nekas nav, tajā skaitā ar Ministru kabinets. Bet, kas attiecas uz tiesībām, protams, jebkura juridiska persona... kādreiz beidzas viņas dzīve tāpat kā visām būtnēm, bet jautājums ir cits — kādā formā tas varētu būt un kādā formā tam ir jābūt. Protams, es sapratu tā, ka, ja sapulce nolemj... es pareizi sapratu?...

I.Čepāne

Jā, ja viņa nepiekrīt. Desmit gadus, piecpadsmit gadus nepiekrīt reorganizācijai. Valdība saka, ka ir tādi ekonomiskie un sociālie apstākļi, ka jālikvidē, bet tur, lūdzu, profesūra un arī vēl šie kolektīva pārstāvji, un saka, ka mēs nepiekrītam...

A.Ogurcovs

Nu to, ko runā pasniedzēji, to, ko runā studenti, protams, tas nav saistoši. Bet par Satversmes izmaiņām ir arī noteikta procedūra, jo Satversmi apstiprina Saeima. Un Saeima ir tiesīga vai nu apstiprināt vai neapstiprināt, vai arī atcelt Satversmi, neatkarīgi, protams, no pasniedzēju grupas vai pasniedzēju kopuma viedokļa.

Otrs, ka reorganizācija var notikt. Bet kas un kādā veidā var lemt... Tāds ir mans viedoklis. Jo, ja Satversme, tas ir dokuments, kas nosaka juridiskās personas tiesības, pieņem Saeima, tad Ministru kabinets nav tiesīgs viņu atcelt. Tātad viņš nav tiesīgs izlemt par juridiskās personas kā tādas esamību. Viņš var lūgt Saeimu tādā gadījumā atcelt vai izmainīt Satversmi, bet pats viņš nevar, jo tādā gadījumā tiek pārkāpta hierarhija. Ministru kabineta viedoklis ir tāds, cik es saprotu, ka, ja Ministru kabinets ir primārais - tas, kas nosaka, ir vai nav tāda juridiska persona. Tad jau vispār zūd likuma hierarhijas jēga - tādā gadījumā... Ja Saeima piekrīt atcelt Satversmi, tādā gadījumā pārstāj eksistēt juridiskā persona. Ja Saeima nepiekrīt, tādā gadījumā juridiskā persona piekrīt. Bet pati par sevi veidojas vispār absurda situācija, ka ir un nav juridiska persona, jo Satversme nav atcelta. Tātad juridiskā persona nav atcelta, viņa eksistē formāli. Tajā pat laikā ir Ministru kabineta lēmums ir, ka šī juridiskā persona ir beigusi eksistēt. Tādā veidā veidojas absurda situācija. Šinī gadījumā otrādi varētu būt. Ministru kabinets, protams, bija tiesīgs izskatīt, bet noteiktā likuma kārtībā varēja izskatīt. Bet kāds varēja būt tādā gadījumā lēmums? Ne rīkojums. Rīkojums nekādā gadījumā šeit nevarēja būt. Bet lēmums kāds varēja? Griezties pie Saeimas ar jautājumu par tālāko likteni formā Satversmes atcelšanā vai izmaiņā. Jo vienīgais dokuments, kas nosaka ir vai nav šī juridiskā persona, ir Satversme. Šo Satversmi apstiprina Saeima, tātad Saeima var noteikt: turpina vai neturpina darboties juridiskā persona. Mainīties viņa var, bet mainīties arī var, izmainot Satversmi. Paņemsim tādu... Es varbūt aizkavēju jūsu laiku, bet es, atbildot uz

jautājumu, izsaku savu viedokli. Piemēram, reorganizācija. Kādā veidā var notikt? Tikai izmainot Satversmi. Un tāpat arī likvidācija. Un šajā gadījumā ir otrāda kārtība. Ministru kabinets bija iznesis to otrādi.

I.Čepāne

Paldies. Varbūt arī Baldzēna kungs var atbildēt, bet tā īsi pēc iespējas.

E.Baldzēns

Pamatā es varu pateikt to, ka Ministru kabinetam jau nav nekādas problēmas, viņš pārstāv Saeimas vairākumu. Attiecīgi apkopojot likumā paredzētajā kārtībā šos atzinumus, pieslīpējot projektu, viņš varēja viņu mierīgi virzīt uz Saeimu izskatīšanai. Saeimas vairākums, tur nevajag ne 10, ne 15, manuprāt, varētu pietiekami operatīvi to lēmumu pieņemt. Tā kā šeit nav nekādu šķēršļu un arī nav nekādas, teiksim, universitāšu diktatūras, kas ierobežo Ministru kabineta vai Saeimas kompetenci.

I.Čepāne

Tad man ir vēl jums otrs jautājums. Jūs ļoti plaši runājāt par šīs procedūras pārkāpumiem, izmantojot Ministru kabineta noteikumus, proti, tas ir - noteikumi nr.160 - Ministru kabineta iekšējās kārtības un darbības noteikumi. Jūs absolūti nepieskārāties 1.nodaļā, kur ir šie lietotie termini, un proti, 5.rindkopa: kas ir Ministru kabineta lieta. Šī lieta tika pasludināta, kā jūs redzējāt pēc lietas materiāliem, par Ministru kabineta lietu. Ko jūs saprotiet ar Ministru kabineta lietu?

E.Baldzēns

Redziet, pat ja tas ir tieši tā, kā jūs sakāt, manuprāt, tas nekādā mērā neatrisina jautājumu par Tieslietu ministrijas atzinumu, par attiecīgu Finanšu ministrijas atzinuma nepieciešamību, kas bija manā runā tajā lietā. Tāpat arī par Augstākās izglītības padomes atzinuma nepieciešamību, kas dod pietiekamu argumentāciju, lai uzturētu, jo, jebkurā gadījumā, pat ja mēs to pasludinām šādā veidā, ir citas lietas, kas ir jāievēro.

I.Čepāne

Es tikai jums nolasīšu. Šeit ir teikts tā, ka Ministru kabineta lieta — jautājums, kuru Ministru prezidents jebkurā laikā, es uzsveru, jebkurā laikā rakstiski pasludina par tādu jautājumu, kas pēc būtības apspriežams un izlemjams Ministru kabineta sēdē. Jūs uzskatiet, ka nepieciešams bija iet cauri šai valsts sekretāru sapulcei, visiem ministriju atzinumiem un vēl studentu pašpārvaldes institūcijām un tā tālāk?

E.Baldzēns

Redziet, mans viedoklis ir sekojošs: arī tad, ja Ministru prezidents izsludina, viņam netraucē jebkurā Ministru kabineta saņemot zināmu informāciju no atsevišķām ministrijām, kaut kādi mēģinot pievienot Ministru kabineta sēdei... bet tas netraucē viņam izsludināt kaut vai tajā pašā dienā. Bet viņam tomēr bija laicīgi jāsaņem atzini, un es domāju, ka Ministru kabineta jautājums jau nebija vis vienkārši pieņemt lēmumu, bet pieņemt kompetentu lēmumu valsts un sabiedrības interesēs. Šinī gadījumā jautājums ir vienīgi par to, lai Ministru kabineta lietas izsludināšanas gadījumā būtu apkopots viss nepieciešamais, lai viņi varētu valstiski nozīmīgi arī lemt. Nevar jau lemt tikai tāpēc, ka ir jālemj. Tādas steigas mums nav. Mums nav ne dabas katastrofa, ne karastāvoklis, ka tas būtu jādara zibenīgi. Es domāju, ka var atrast 5 vai 6 stundas tādām jautājumam un izdalīt arī ministrijām un apkopot atzinumus, kā divu augstskolu reorganizācija. Un tāda ir mana nostāja un es šeit stingri stāvu uz to, ka atzinumiem ir jābūt jebkurā laikā. Cits jautājums ir, kā Ministru kabineta vadītājs tos saņem. Tas jau ir šis operativitātes jautājums - cik strauji vajag izskatīt. Varbūt tomēr, ka to var risināt 24 stundu laikā vai 4 stundu laikā.

I.Čepāne

Paldies. Jūs debatēs varētu uz šo jautājumu atbildēt. Man ir jautājums Deņisova kungam. Jūs pieminējāt, ka šis Ministru kabineta 12.augusta 1999.gada rīkojums ir pretrunā ar likumu, kas ir pieņemts 8.jūnijā 1994.gadā "Par likumu un citu Saeimas, Valsts prezidenta un Ministru kabineta pieņemto aktu izsludināšanas, publicēšanas, spēkā stāšanās kārtību un spēkā esamību" 8.pantu, kur ir teikts tā: ja konstatēta pretruna starp dažādu juridisku spēku normatīvajiem aktiem, spēkā ir tas akts, kuram ir augstāks juridisks spēks un tā tālāk. Arī pieteikumā tieši tas pats ir pamatots. Baldzēna kungs gan neminēja šo, bet tālāk jūs arī savā pieteikumā rakstāt, ka tas tomēr ir administratīvs akts. Kā jūs uzskatiet, vai šis rīkojums bija normatīvs akts vai galu galā administratīvs akts? Jo šajā 8.pantā jau tikai ir runāts par normatīvajiem aktiem. Un jūs to minējāt kā vienu no galvenajiem, kāpēc būtu jāatceļ šis Ministru kabineta rīkojums, izvirzījāt šo argumentu.

O.Deņisovs

Es domāju, ka tas ir administratīvais akts.

I.Čepāne

Nu, un tādā gadījumā mēs šeit nevaram runāt par neatbilstību šim 8.pantam? Es nezinu... ar vienu roku ir apmēram gatavoti abi šie pieteikumi. Es nezinu, varbūt Vaivodes kundze ir vairāk informēta par to, kā viņa šajos abos pieteikumos... tik tiešām - tas ir viens no svarīgākajiem argumentiem. Kā jūs to izskaidrojat? Tajā pašā laikā tālāk jūs rakstiet, ka tas ir administratīvs akts.

I.Vaivode

Ja es drīkstu... Nu, vārdu sakot, šo punktu būtībā mēs iekļāvām šajā pieteikumā vairāk varbūt, lai vērstu uzmanību tieši uz to, ka tomēr arī mūsu Latvijas Republikā likumdošana tieši, kas

attiecas uz šiem normatīviem tiesību aktiem vai administratīvajiem tiesību aktiem, nav īsti sakārtota. Un šeit pirmām kārtām un ne tik daudz tas šobrīd attiecas uz šo lietu. Ja mēs... es gribētu tiesas uzmanību vērst uz to, ko mēs ar to bijām domājuši. Tātad būtībā, pirmkārt, Ministru kabineta iekārtas likums, tātad, kurš ir augstāka juridiska spēka tiesību norma, tiešām neparedz, ka Ministru kabinets var izdot rīkojumus. Noteikumi toties šādu rīcību paredz. Šādu operāciju paredz. Ja mēs paskatāmies arī tās pašas debātes no Saeimas sēdes izraksta, tad šeit arī, atbildot uz jautājumu, teiksim, ja mēs runājam par to, kas ir normatīvie tiesību akti un kuri nav normatīvie tiesību akti, tad šeit arī skaidrība, cik ir saprotams, arī par šiem Ministru kabineta rīkojumiem būtībā nav.

Bet es gribētu teikt ko. Ja mēs zinām no tiesību teorijas, tātad, ka normatīvais tiesību akts ir kompetentu valsts orgānu izdots lēmums, kurš satur tiesību normas. Un ja mēs ņemam to, ka tiesību normas, tātad, būtībā struktūra ir hipotēze, dispozīcija un sankcija, un būtībā, ka tiesību normas galvenās no pazīmēm ir, pirmkārt, tās atšķirība no individuālā tiesību akta, ka normatīvais tiesību akts tiek izdots nevis kādam konkrētam gadījumam, bet ilgākam laika posmam. Un otra galvenā raksturīgākā pazīme, tātad, ir, ka tas attiecas vai nu uz visiem tās teritorijā dzīvojošajiem iedzīvotājiem vai uz lielāko daļu.

I.Čepāne

Paldies. Bet jūs diemžēl neatbildējāt uz manu jautājumu.

I.Vaivode

Šeit es gribētu arī turpināt, ka, izejot no šīm pazīmēm, tātad, būtībā šis Ministru kabineta rīkojums ir administratīvs akts. Lai gan man nav īsti skaidrs, ko Latvijas Republikā arī saprot īsti ar administratīvo aktu. Bet, ja mēs ņemam to pašu Ministru kabineta rīkojumu citos gadījumos, kā piemēram, "Valsts mežos" - tas tomēr ir normatīvais tiesību akts.

Un ar to es gribēju...

R.Apsītis

Paldies. Atbilde ir. Vai tiesnesei Čepānei ir vēl jautājumi?

I.Čepāne

Pagaidām nav.

R.Apsītis

Ušackas kundze, lūdzu!

A.Ušacka

Es gribētu uzdot jautājumus abiem pieteikumu iesniedzējiem. Un pirmais jautājums būtu par šiem Augstākās padomes lēmumiem, ar kuriem apstiprinātas abas Satversmes. Un, ja mēs skatāmies šo Augstāko padomju lēmumu saturā, viņi ir ļoti īsi, tur ir divi punkti. Viens — apstiprināt attiecīgo Satversmi un otrs — kad lēmums stājas spēkā. Kur te ir pretruna apstrīdētajiem tiesību aktiem ar šiem lēmumiem?

I.Vaivode

Vārdu sakot, mēs uzskatām, ka, tāpat, šis Augstākās padomes lēmums būtībā ir skatāms kopā ar šo Satversmi pašu. Jau, kā mēs redzam, tāpat, būtībā šis lēmums apstiprina tieši šo dokumentu, šo Satversmi.

A.Ušacka

Bet vai Satversme ir saturs šī lēmuma?

I.Vaivode

Mēs uzskatām, ka nevajag...

A.Ušacka

Bet kā ir lēmumā?

I.Vaivode

... atdalīt lēmumus no šīs Satversmes satura. Un, ja mēs arī paskatāmies šīs pašas Satversmes beigās. Un, ja arī mēs paskatāmies pat šīs pašas Satversmes beigās, tāpat, šo Satversmi ir parakstījis, tāpat, Augstākās padomes sekretārs. Tāpat - es uzskatu, ka šis ir vienots dokuments, kurš ir jāskata tieši saistībā, nevis kā Ministru kabineta lēmums...

A.Ušacka

Mēs runājam par tiesību aktiem, ne par dokumentiem, bet par tiesību aktiem. Kāds ir tiesību akts Augstākās padomes lēmums un kāds ir tiesību akts Satversme? Ļoti konkrēti jautājumi. Cik man ir zināms, pielikumā šīs Satversmes ir. Tas nav saturā.

I.Vaivode

Jā, bet pielikums parasti tiek pievienots, tātad, pamatdokumentam.

A.Ušacka

Kādam dokumentam? Augstākās padomes lēmums kāds ir tiesību akts?

I.Vaivode

Bet tajā pašā laikā lēmums nevar būt atsevišķi pats par sevi.

A.Ušacka

Es saprotu. Bet Satversme ir kāds tiesību akts?

I.Vaivode

Satversme ir iekšējs individuāls administratīvs tiesību akts.

A.Ušacka

Jūs laikam gribējāt tomēr teikt, ka normatīvs akts? Iekšējs normatīvs akts.

I.Vaivode

Jūs runājat par kādu Satversmi?

A.Ušacka

Par Medicīnas akadēmijas Satversmi. Es domāju, ka Latvijas Satversme ir skaidra. Vairāk jūs nevarat neko secināt? Tātad otram pieteikuma iesniedzējam.

A.Ogurcovs

Mūsu viedoklis, ka Satversme - jebkuras augstākās mācību iestādes - ir lēmuma neatņemama sastāvdaļa. Lēmums pats par sevi nevar eksistēt bez iekšēja satura. Lēmuma iekšējais saturs ir Satversme.

A.Ušacka

Tātad Satversme ir lēmums.

A.Ogurcovs

Satversme ir lēmuma neatņemama sastāvdaļa.

A.Ušacka

Tas ir iekšējais vai ārējais normatīvais akts?

A.Ogurcovs

Skatoties, no kura viedokļa skatīt. Lieta ir tāda, ka, piemēram, ne tikai iekšējām attiecībām, bet arī ārējām universitātes attiecībām ir svarīgi. Un pieņemot... protams, autoritāte šā dokumenta, normatīvā dokumenta, līdz ar to tad arī Augstākā padome ar savu autoritāti apstiprināja šis Satversmes augsto nozīmi. Arī no juridiskā viedokļa. Jo formāli jebkura izmaiņa Satversmē var būt, tikai grozot lēmumu atbilstošu vai papildinot viņu. Viņi viens bez otra nevar eksistēt.

A.Ušacka

Tagad es turpinu jautājumus abiem, saistītus ar šo pirmo jautājumu. Vai saskaņā ar Satversmes tiesas likumu Satversmes tiesa izskata lietas par apstrīdēto tiesību normu atbilstību Augstākās padomes lēmumiem vai vispār lēmumiem? Vai jūs man varētu norādīt Satversmes tiesas pantu, kur tas ir teikts?

A.Ogurcovs

Piedošanu, es nesapratu jūsu jautājumu.

A.Ušacka

Vai Satversmes tiesa saskaņā ar Satversmes tiesas likumu izskata lietas par tiesību normu atbilstību lēmumiem, konkrētā gadījumā, Augstākās padomes lēmumiem? Vai jūs man varētu norādīt Satversmes tiesas likuma pantu attiecīgo?

A.Ogurcovs

Man pašlaik ir grūti. Man ir jāsatavojas, lai atbildētu.

A.Ušacka

Labi. Un pirmajam iesniedzējam?

I.Vaivode

Būtībā Saeima ir Augstākās padomes funkciju pārmantotāja.

A.Ušacka

Jā, bet konkrēts pants - 16.4. — vai tur ir teikts par lēmumiem? Ministru kabineta, uz kuru jūs arī savos pieteikumos... Ministru kabineta aktu atbilstība Satversmei un citiem likumiem un tā tālāk...

I.Vaivode

Tad man tiešām ir jāpaskatās.

R.Apsītis

To jūs, acīmredzot, atbildēsiet vēlāk.

A.Ušacka

Labi, nākamais jautājums. Nākamais jautājums ir saistīts ... par to 15.¹ pantu Ministru kabineta iekārtas likumā. Es nedzirdēju argumentus. Vai tomēr Ministru kabinets var pieņemt rīkojumus? Vai jūs uzturat šo prasību?

I.Vaivode

Ja mēs ņemam šo 15.¹ pantu, tātad, šinī pantā ir norādīts, kā jau es teicu, ka Ministru kabinets būtībā saskaņā ar šo nevar pieņemt. Bet, ja mēs ņemam noteikumus, tad tur tas jēdziens, ka Ministru kabinets var pieņemt šādus rīkojumus, tur pastāv. Un tāpēc jau arī es teicu, ka šeit pastāv šī pretruna pašā likumdošanā būtībā.

A.Ušacka

Bet vai jūs uzturat to, ka šeit ir pārkāpts šis 15.¹ pants?

I.Vaivode

Jā, mēs uzturam, bet mēs savā lietā neuzskatam to par vienu no galvenajiem, teiksim, punktiem saistībā ar šo lietu. Bet to, ka viņš ir uz šodienu pārkāpts, viņš ir vairāk tieši nesakārtotās likumdošanas uz šodienu dēļ, ne apzināti.

A.Ušacka

Tātad - jūs uzskatāt, ka visi Ministru kabineta rīkojumi, kas tagad tiek izdoti, individuāla rakstura, ir pretrunā ar Ministru kabineta iekārtas likumu?

I.Vaivode

To mēs redzam arī kaut vai no tās pašas Saeimas sēdes stenogrammas. Tur arī paši deputāti atzīst, ka būtībā vajadzētu legalizēt tieši to situāciju, kura notiek praksē, ka Ministru kabinets pieņem šādus rīkojumus. Bet, tātad, līdz šim 1996.gadam būtībā vispār nebija šādas tiesības to darīt. Tātad šeit...

A.Ušacka

Bet no 1996.gada... Līdz 1996.gadam nebija...

I.Vaivode

Arī šodien praktiski līdz galam šis jautājums likumdošanā nav noregulēts. Tur varētu vēl būt atsevišķa Satversmes tiesas lieta.

A.Ušacka

Paldies.

A.Ogurcovs

Godātā Satversmes tiesa! Es uzskatu, ka atbilstoši likuma par Ministru kabineta iekārtu 15.¹ pantam tādus rīkojumus Ministru kabinets izdot nevarēja. Tur ir noteikts, kādus var izdot, kādi viņiem ir jēga rīkojumiem, kāda viņiem ir nozīme un kādos gadījumos var. Būtībā, apstiprinot savu pašu iekšējo kārtību un darbības noteikumus, šajā gadījumā Ministru kabinets bija paplašinājis savas tiesības normatīvo aktu pieņemšanā, pasludināšanā un viņu aprītē.

A.Ušacka

Paldies. Jautājums Baldzēna kungam. No kura brīža jūs lūgtu atzīt apstrīdēto tiesību normu par spēkā neesošu?

E.Baldzēns

No pieņemšanas brīža mēs uzskatām, ka ir nepieciešams.

A.Ušacka

Paldies.

R.Apsītis

Lūdzu, Čepānes kundze!

I.Čepāne

Sakiet, lūdzu, kādi šķēršļi bija, ka abas divas augstskolas nevarēja izpildīt Augstskolu likuma pārejas noteikumu 1.punktā noteiktās prasības. Jūsprāt.

A.Ogurcovs

Es domāju, ka šajā gadījumā Aviācijas universitāte izpildīja noteikumu prasības, jo...

I.Čepāne

Šeit ir teikts, ka augstskolas triju mēnešu laikā no šī likuma spēkā stāšanās dienas saskaņoja savas Satversmes, statūtus ar šā likuma prasībām un iesniedza tās Izglītības un zinātnes ministrijai.

A.Ogurcovs

Bet tas tika izdarīts...

I.Čepāne

Jūs uzskatiet, ka tika izdarīts?

A.Ogurcovs

Jā... un Izglītības ministrija tālāk nevirzīja. Jo, kā ir redzams no Izglītības ministrijas pozīcijas, ka bija jau iepriekš ieprogrammēts likvidēt šo universitāti. Tādēļ arī netika virzīts, jo augstskola nav tiesīga griezties pati Saeimā, lai apstiprinātu un lai grozītu Satversmi vai par jaunu apstiprināt. To ir tiesīga darīt Izglītības ministrija. Bet Izglītības ministrija sabotēja šo...

I.Čepāne

Jūs uzskatiet, ka tika saskaņota šī Satversme ar likuma prasībām?

A.Ogurcovs

Jā, jo vairāk neko nav tiesīga izdarīt, kā tikai izmaiņas savas iesniegt Izglītības ministrijā. Izglītības ministrijas pienākums bija tālāk virzīt, bet to viņa nedarīja un mēs uzskatām, ka to darīja apzināti, lai būtu iespēja likvidēt šo mācību iestādi.

I.Čepāne

Un Latvijas Medicīnas akadēmija? Paldies.

I.Vaivode

Es gribētu atzīmēt, ka saskaņojot šo Pārejas noteikumu 1.punktu, tātad, pirmkārt, var izdarīt secinājumu, ka šī saskaņošana, tātad, saskaņošanas apliecinājums būtībā Izglītības ministrijā bija jāiesniedz tad, ja šī Satversme tiešām neatbilda šī likuma prasībām. Tātad, ja es redzu, ka... ja šī Medicīnas akadēmija redzēja, ka universitātes Satversme atbilst likuma prasībām, tātad rakstiski nekāds apstiprinājums šeit ar Izglītības un zinātnes ministrijas vēstuli nebija vajadzīgs. Bet, ja mēs zinām, teiksim, arī to, ka... vēl varam piebilst, ka tomēr šādi grozījumi, tātad, 1996.gada janvārī arī tika izdarīti...

E.Baldzēns

1997.gada...

I.Vaivode

Jā, 1997.gada 14.janvārī, tātad, tika iesniegti Saeimas kancelejā.

I.Čepāne

Un sakiet, nosaukumus arī var mainīt bez jebkāda valsts institūcijas akcepta?

I.Vaivode

Tātad, kā jau mēs teicām, tātad - par šo nosaukuma maiņu, tātad universitāte, tanī laikā - akadēmija, tātad, bija saņēmusi rakstisku atzinumu no Izglītības ministrijas un būtībā arī no Saeimas, tas ir, bija iesniegusi praktiski šo jautājumu risināšanai Saeimai, bet bija saņēmusi atbildi, ka tā nav reorganizācija, un ka tā ir tātad pašas Satversmes sapulces kompetence.

I.Čepāne

Paldies.

R.Apsītis

Vai tiesnešiem vēl ir jautājumi? Lūdzu, Ušackas kundze.

A.Ušacka

Tātad man ir sekojošs jautājums. Par Augstskolas likumu. Es domāju, ka tas ir viens no galvenajiem pantiem, šis 11.pants — augstskolas reorganizācija vai likvidācija. Šis pants nosaka, ka lēmumu par valsts augstskolas reorganizāciju vai likvidāciju pieņem Ministru kabinets pēc izglītības un zinātnes ministra ierosinājuma. Priekšlikumam pievienojams Augstākās izglītības padomes atzinums. Un faktiski no tā, kā mēs saprotam šo pantu, arī ir šīs lietas iznākums, pēc tam mēs varam skatīties procedūru — jā, Ministru kabinets bija tiesīgs izdot šo aktu. Un pēc jūsu uzstāšanās tomēr man nav skaidrības, nav dots juridiskais pamatojums, kāpēc šo 11.pantu mēs saprotam tā, ka Ministru kabinets tomēr nebija tiesīgs reorganizēt vai likvidēt šīs augstskolas. Ļoti skaidri vārdi. Tātad es gribētu šo interpretāciju: kāpēc jūs tik skaidri ar 11.pantu saprotat, ka tomēr Ministru kabinets nebija tiesīgs to darīt? Tikai pēc būtības, lūdzu....

I.Vaivode

Vārdu sakot, saistībā ar 11.panta 1.daļu. Kas attiecas uz Latvijas Medicīnas akadēmiju, tātad, pirmkārt, šī 1.daļa sastāv no diviem teikumiem, un otrajā teikumā bez tā, ka Ministru kabinets ir tiesīgs, tātad, reorganizēt vai likvidēt augstskolu, tātad, būtībā ir pateikts, ka ir vajadzīgs Augstākās izglītības padomes atzinums, un mūsu gadījumā, šinī konkrētajā gadījumā, tātad, mēs viennozīmīgi pierādījām, ka šī 2.daļa, praktiski otrā teikuma prasības nebija izpildītas.

Tālāk, ja mēs runājam par pašu šo Ministru kabineta, tātad, rīkojumu. Mēs arī neapšaubām, ka viņi bija tiesīgi to izdot. Cita lieta, ka tas ir jādara, tātad, saistībā atbilstoši likuma prasībām. Atbilstoši šī paša Augstskolu likuma cita panta, kurus mēs nosaucām, prasībām, atbilstoši Ministru kabineta noteikumu nr.160 prasībām. Tātad un atbilstoši arī neapejot šo Augstākās padomes lēmumu.

A.Ušacka

Es precizēšu, Vaivodes kundze. Jūs tikko pateicāt, ka Ministru kabinets bija tiesīgs izdot tādu aktu, tikai viņam vajadzēja ievērot procedūru un prasības, kas ir noteiktas likumā. Es pareizi jūs sapratu, ka jūs neapstrīdat to, ka Ministru kabinets bija tiesīgs izdot tādu aktu... Jūs tikko to pateicāt...

I.Vaivode

Tātad - Ministru kabinets saskaņā ar 11.pantu ir tiesīgs... es atvainojos, es kļūdījos, tātad - pieņemt lēmumu par valsts augstskolas reorganizāciju vai likvidāciju.

A.Ušacka

Jā, ir tiesīgs...

I.Vaivode

Pēc Izglītības un zinātnes ministrijas ...

A.Ušacka

Tātad ir tiesīgs. Tātad tikai tas, ka nebija atzinums un nebija ievērota procedūra, tā?

I.Vaivode

Tātad - nebija šis Augstākās izglītības padomes atzinums un tas netika pieņemts atbilstoši pārējiem mūsu nosauktajiem, tātad, Augstskolu likuma pantiem.

A.Ušacka

Bet tiesīgs bija Ministru kabinets to darīt.

I.Vaivode

Ministru kabinets bija tiesīgs, tātad, pieņemt šādu lēmumu.

A.Ušacka

Paldies.

A.Ogurcovs

Ministru kabinets uzskatīja to, ka šeit iet runa 11.pantā, ka ir jābūt lēmumam, nevis rīkojumam. Tātad - jebkurā gadījumā procedūra ievērota netika. Un tā procedūra, par ko es runāju, es uzskatu, ka tomēr viņa ir spēkā, jo 11.pants, protams, ir jāņem kopumā, nevis jāņem atsevišķi atrauti no visiem citiem normatīvajiem aktiem.

A.Ušacka

Bet kas nav skaidrs šajā 11.pantā? Kur rodas šīs problēmas interpretācijā? Kas ir lēmums - tad ir jāprasa? Individuālais tiesību akts nav lēmums?

A.Ogurcovs

Šajā gadījumā var saprast tikai tādā veidā, ka ir Ministru kabineta lēmums. Tā kā ir parasti tas pieņemts, ka lēmums ir lēmums un rīkojums ir rīkojums. Viņiem ir dažāds juridiskais statuss.

A.Ušacka

Tātad tikai šo šauru vārdu "lēmums"? Vajag pieņemt lēmumu?

A.Ogurcovs

Nē, ne tikai. Es runāju arī par visu procedūru, jo šeit nav noteikts, piemēram, 11.pantā, kāda ir procedūra, lai varētu vispār izskatīt Ministru kabinetā šo jautājumu un pieņemt atbilstošu arī lēmumu, kādam ir jābūt lēmuma saturam un tālākai virzībai. Jo tur tad ir viss kopumā... Nevar nekādā gadījumā, mēs uzskatām, ņemt 11.pantu pilnīgi atrauti no Augstskolu likuma citiem pantiem, un arī no citām normām nevar... Jo, piemēram, tanī pašā likumā, likuma 1.pantā un 4.7.pantā, 8.3., pārejas noteikumos arī ir... ir viss kopā, nevar atrauti vienu pašu. Jo tādā gadījumā, protams, būtu pilnīgi pietiekoši, ja Saeima pieņemtu tikai vienu likumu, kurā būtu ietverta šī lēmuma...

A.Ušacka

Pierādiet, ka sistemātiski tas nozīmē, ka nevarēja pieņemt Ministru kabinets šos aktus...

A.Ogurcovs

Tādā veidā, kā viņš bija pieņemts,- tādā nevarēja. Tieši tādā veidā, kā viņš bija pieņemts, nekādā gadījumā nevarēja.

R.Apsītis

Vēl ir jautājumi tiesnesei Ušackai?

A.Ušacka

Jā, es vēl gribēju jautājumu uzdot attiecībā uz procedūru. Sakiet, lūdzu, tātad, no lietas materiāliem izriet, ka Finanšu ministrijas atzinums tika saņemts tikai nākamajā dienā, ja? 11.augustā. Kāds bija šā atzinuma saturs?

E.Baldzēns

Tātad, praktiski saturs bija arī... ar zināmiem iebildumiem, bet neitrāls.

A.Ušacka

Nu, tur bija minēts, ka projektā nav minēts reorganizācijas beigu datums... Vienīgais iebildums, ja? Bet tagad man ir jautājums. Vai šis pārkāpums izsauc nopietnas sekas un kāpēc?

E.Baldzēns

Es uzskatu, ka tiesiskā kārtība Ministru kabinetam ir dzelžaini jāievēro. Tas ir viens. Un īpaši Ministru kabineta noteikumi... Divu ministriju atzinumiem ir obligāti jābūt un viņiem ir jābūt lēmuma pieņemšanas brīdī, un šeit es neredzu nekādu neiespējamību, teiksim, finansu ministram viņu nesniegt. Varbūt, ka vajadzēja izšķirt jautājumus nevis četru stundu laikā, bet 24 stundu laikā - un viss būtu tiesiskā kārtībā veikts.

Otrs, ko es gribētu pateikt, ir tas, ka arī ir strīdīgs jautājums no mana viedokļa, es uzskatu, ka arī nav bijis tieslietu ministra atzinums. Tā ir mana stingra pārliecība. Īstenībā viņš ir iesniegts Izglītības un zinātnes ministrijā, nevis Valsts kancelejā. Tā ir tomēr atšķirība, ja? Un 14.00.... sēde sākas 13.00. Un nav nekādas informācijas par kaut kādu strauju kurjera pārvietošanos un ielaušanos Ministru kabineta sēdes laikā un dokumentu pavairošanu. Tas arī liek domāt par kaut ko... Ministru kabineta sēdes protokolā ir fiksēts ministra Birkava viedoklis, nevis atzinums ministrijas. Otrkārt, šo atzinumu ir parakstījis nevis valsts sekretārs, bet departamenta vadītājs. Tā kā - šeit ir vesela virkne lietu... Un arī tas pats, kas attiecas uz Augstākās izglītības padomes atzinumu. Praktiski viņa nav. Praktiski nav pievienots klāt pie izglītības un zinātnes ministra šim, teiksim, ierosinājumam par reorganizāciju. Tātad, mēs redzam, ka visos tajos nepieciešamajos obligātajos nosacījumos ir klibošana.

Es varbūt atļaušos pateikt savu interpretāciju par to vienu jautājumu, ko jūs teicāt par Augstāko padomi. Es domāju, ka attiecībā uz Augstāko padomi - te ir manā interpretācijā divējāda daba. Ja runa iet par LPSR Augstāko padomi, tad noteikti nē. Ja runa iet par Latvijas Republikas Augstāko padomi, tad noteikti. Arī Satversmes tiesas kompetencē ir, jo vesela virkne jautājumu automātiski ir pēctecīgi attiecīgi Saeimai no Latvijas Republikas Augstākās padomes... Tāpat kā, piemēram, Rīgas dome pārmantoja ļoti daudzus jautājumus no Rīgas tautas deputātu padomes. Tas ir pilnīgi loģiski. Tāpat arī tādā gadījumā, ja mēs pieņemtu un teiktu, ka te ir kaut kāds pārrāvums tiesiskajā situācijā, tad arī būtu... no tā paša viedokļa vairs neeksistētu.

A.Ušacka

Kad bija pieņemts Satversmes tiesas likums?

E.Baldzēns

Tas ir pēc tam.

A.Ušacka

Paldies.

R.Apsītis

Vairāk jautājumu Ušackas kundzei nav?

I.Čepāne

Vai jums ir zināma prakse Ministru kabinetā, runājot par Ministru kabineta lietām? Kādos jautājumos tiek pasludināts konkrēts jautājums par Ministru kabineta lietu? Vai šie gadījumi ir ļoti daudzi? Vai jums ir zināmi tādi gadījumi? Kāda ir prakse?

E.Baldzēns

Tā kā es pats Ministru kabinetā neesmu strādājis un Ministru kabinetā piedalās praktiski tikai Ministru kabineta locekļi plus vēl pavisam neliels Ministru prezidenta aparāts, es šādu praksi tiešām vienkārši nevaru apliecināt.

Otrs jautājums: atbilstoši likumam, kā es saprotu, tas ir Ministru kabineta vadītāja - Ministru prezidenta - kompetences jautājums vai arī viņa biedra kompetences jautājums atsevišķos gadījumos, un tas nozīmē sekojošo: ka viņiem ir tiesības virzīt šādus jautājumus. Bet, manuprāt, tas nozīmē arī to, ka viņiem ir atsevišķas šīs normas, kas saistās ar šiem atzinumiem, dzelžaini jāievēro. Jo runa jau nav par kaut kādu, teiksim, ārkārtas situāciju, kad mēs varētu runāt par kaut kādām ārkārtas pilnvarām, kur mums ir jāpārkāpj citu pat obligāto ministriju atzinumi un arī citu instanču, šinī gadījumā Augstākās izglītības padomes, atzinumu iesniegšana. Jo jautājums jau skar 24 tūkstošus Latvijas Republikas pilsoņu un iedzīvotāju. Tas ir pietiekami nopietns, lai paciestos dažas stundas un saņemtu šos atzinumus. Tāda ir mūsu nostāja.

I.Čepāne

Un kā ar to atzinumu? Vai tam atzinumam būtu jābūt obligāti pozitīvam? Kā jūs uzskatiet? Ja, piemēram, viņi būtu teikuši: nē, mēs nepiekrītam?

E.Baldzēns

Nu, ja viņi būtu teikuši: nē, mēs nepiekrītam, tādā gadījumā, godājamā Satversmes tiesa, es uzskatu, ka tas nozīmē sekojošo, ka būtu nepieciešams vispirms valsts sekretāriem zināms saskaņojums, varbūt arī Ministru kabineta locekļiem savstarpēji saskaņot, un tad viņi nonāktu pie

kopsaucēja, jo valdība jau ir veidota, lai strādātu, nevis lai sabotētu. Un es domāju, ka viņa ir pietiekami, nu, delikātā veidā spētu šo jautājumu....

I.Čepāne

Es runāju par Augstākās izglītības padomes atzinumiem. Ja gadījumā tas ir negatīvs, tad jūs uzskatiet arī, ka valdība nevar pieņemt? Tā jūs interpretējat šo 11.panta 1.daļas pēdējo teikumu?

E.Baldzēns

Šinī gadījumā tā ir noteikusi arī Augstākās izglītības padomes kompetence, kura dod iespēju mums izteikt šo viedokli. Es nedomāju, ka Ministru kabinets varētu rīkoties tikai pēc Augstākās izglītības padomes atļaujas, bet zināt, pieņemot lēmumu, viņas atzinumu,- tas ir obligāti.

I.Čepāne

Paldies.

R.Apsītis

Ir vēl jautājumi tiesnešiem? Nav.

I.Vaivode

Ja es vēl drīkstētu pāris teikumos papildināt to, ko Baldzēna kungs teica. Tātad būtībā, pirmkārt, ne Satversmes tiesa, ne arī atsevišķi Ministru kabinets, ne Saeima viena tomēr nevar izlemt šo jautājumu. Tāpēc jau ir šī procedūra paredzēta kompleksi un tāpēc jau ir paredzēti šie ministriju atzinumi, tāpēc ir Augstākās padomes izglītības atzinums, tāpēc ir pašu - šinī gadījumā reorganizējamo universitāšu – tātad, viedoklis, kurus saliekot tieši visus kopā arī vajadzēja veidot šo vienoto nostāju. Tas ir viens attiecībā uz, tātad, Ministru kabineta lietu. Pirmkārt, jebkurā gadījumā šeit bija jābūt pamatojumam, kāpēc to dara. Kāpēc šī lieta ir jāatzīst par Ministru kabineta lietu un kāpēc tai ir jābūt steidzamai? Šinī gadījumā vienīgais arguments ir tas, ka ir palikušas 20 dienas līdz mācību gada sākumam. Un otrkārt, es neatradu tomēr Ministru kabineta noteikumos tādu normu, kas, teiksim, izslēgtu to, ka ir vajadzīgs šādos gadījumos valsts sekretāru sanāksmes... tā kā šis jautājums ir jāziņo un to, ka tas ir jāizskata vēl komitejas sēdēs.

R.Apsītis

Paldies. Vai ir jautājumi Ministru kabineta pārstāvjiem? Lūdzu!

A.Melnis

Man būtu tāds precizējošs jautājums. Cik es sapratu, faktiski jūs atzināt, ka Ministru kabinetam ir tiesības izdot rīkojumu Augstskolu likuma saistībā ar likuma 11.pantu. Kā jūs pamatojat Ministru kabineta iekārtas likuma panta 15.¹ pārkāpumu?

E.Baldzēns

Tātad - mēs neesam piekrituši jautājuma nostādnei par šo rīkojumu. Mēs uzskatām, ka tas ir lēmums, kas būtu bijis jāpieņem Ministru kabinetam, jo šis 15.¹pants nosaka arī kompetenci konkrēti. Tāda ir mūsu nostāja un mēs arī uz to pastāvam, un esam detalizēti to arī izklāstījuši.

R.Apsītis

Vēl ir jautājumi? Meļņa kungam ir? Lūdzu!

A.Melnis

Paldies par paskaidrojumu. Tad jūs uzskatāt, ka lēmums ir normatīvā akta veids, kas varētu tikt izdots, bet normatīvā akta veids – rīkojums - nevarētu tikt izdots?

E.Baldzēns

Jautājums jau šinī gadījumā ir par kompetenci. Ja šis likums neparedz Ministru kabinetam tiesības izdot šādu rīkojumu, tad ir jāpieņem lēmums, ko paredz šis likums. Tāda ir mūsu atbilde.

A.Ušacka

Es varbūt gribētu precizēt saistībā ar šo jautājumu. Tātad, likums “Par likumu un citu Saeimas, Valsts prezidenta un Ministru kabineta pieņemto aktu izsludināšanas, publicēšanas, spēkā stāšanās kārtību un spēkā esamību” ... un saskaņā ar šā likuma 6.pantu, tāpēc, ka patiešām šeit mēs tērējam ļoti daudz laika, runājot par dažām nesaprotamām lietām varbūt dažiem, kas šeit atrodas šajā zālē, un šī likuma 6.pants nosaka, ka Ministru kabineta lēmumi, kuri pieņemti noteikumu, instrukciju vai ieteikumu veidā un tā tālāk skaidri ir uzskaitīti un nevar būt diskusija par to, kas jau ir noregulēts likumā. Kas ir lēmums? Lēmums ir, es atvainojos par tādu repliku, bet lai netērētu laiku,- tas ir viens no svarīgākajiem likumiem, kuri mums ir jāņem vērā.

R.Apsītis

Paldies, Ušackas kundze. Vai Ministru kabineta pārstāvjiem ir vēl jautājumi? Skulmes kundze, lūdzu!

A.Skulme

Jā, man būtu jautājums. Es gribētu uzdot jautājumu Latvijas Medicīnas akadēmijas pārstāvjiem. Sakiet, lūdzu, ja jūsu Satversmē nav iekļautas normas par reorganizāciju, tad jūs uzskatītu, ka viņu nav iespējams reorganizēt?

I.Vaivode

Tātad - Satversmē ir atrunāta šī reorganizācijas kārtība būtībā. Ņemot kopumā visas šīs Satversmes... tātad visus attiecīgos pantus... un mēs tos jau arī sīki izskatījām mūsu iepriekšējā paskaidrojumā... kādā kārtībā, kādā veidā tas ir jādara - tas viss ir Satversmē atrunāts, un arī mēs paskaidrojām, kādā veidā tas...

A.Skulme

Tātad - jā vai nē? Jautājums ir konkrēts. Vai jūs uzskatiet, ka nav iespējams reorganizēt tādu augstskolu, kuras Satversmē nav iekļauts jautājums par reorganizācijas vai likvidācijas kārtību? Varbūt, Baldzēna kungs, jūs atbildiet....

I.Vaivode

Ir iespējams reorganizēt likumdošanā noteiktajā kārtībā.

A.Skulme

Tā ir atbilde uz manu jautājumu?

I.Vaivode

Jā, tā ir atbilde.

A.Skulme

Paldies. Tādā gadījumā man ir vēl viens jautājums.

R.Apsītis

Lūdzu!

A.Skulme

Es gribēju uzdot... Pieteikumā ir minēts par darbības izbeigšanu. Sakiet, kāds ir jūsu viedoklis, vai reorganizējot tiek izbeigta darbība?

I.Vaivode

Tātad - reorganizējot ne vienmēr tiek izbeigta darbība. Šinī gadījumā atkal mēs, teiksim, varētu debatēt par šo Ministru kabineta pieņemto formulējumu, bet es domāju, ka tas diez vai attiecas uz šodienas lietu. Tātad - ko nozīmē pievienot, ko nozīmē, tātad, reorganizēt - šinī gadījumā apvienojot. Tātad būtībā it kā faktiski ... Ja mēs skatāmies no šī rīkojuma, teiksim, 2.punkta, tad šeit tiek izveidota praktiski jauna universitāte. Tas ir skaidri pateikts rīkojuma 2.punktā. Un būtībā 1.punktā, tātad, faktiski ir notikusi šo... jānotiek būtu šo universitāšu abu reorganizācijai.

A.Skulme

Es laikam nesapratu jūsu atbildi. Jūs sakāt, ka pievienošana, sadalīšana, reorganizācija. Iet runa par reorganizāciju kā tādu. Vai tā ir darbības izbeigšana vai nē? Konkrēts jautājums.

I.Vaivode

Es domāju, ka šeit ir jāskata šis jautājums, tātad, kas var būt, ja mēs runājam un filozofējam vispār, tad tā var būt gan jā, gan nē. Ja mēs runājam par šo konkrēto lēmumu, tātad, mums ir jāskatās, kā tas ir rakstīts Ministru kabineta rīkojumā. Tātad - šeit būtībā man nav saprotams, ko Ministru kabinets ir domājis tomēr. Man liekas, ka pietiktu ar šo vienu vārdu "reorganizēt", ja, teiksim, abas divas... Jo būtība jau ir faktiski, ka abas šīs universitātes beidz darbību, izejot no šī rīkojuma, un tad tiek radīta jauna universitāte. Tāds ir šī rīkojuma saturs.

A.Skulme

Tā ir jūsu atbilde uz manu jautājumu?

I.Vaivode

Tāds ir šī rīkojuma saturs. Jā, tā ir mana atbilde.

A.Skulme

Jā, skaidrs. Sakiet, lūdzu, ja šis jautājums.... tas būtu praktiski abiem.... ja šis jautājums par abu universitāšu reorganizāciju un darbības izbeigšanu būtu risināts ar preses starpniecību, veicot aptaujas, rīkojot seminārus, apspriedes, uzklusot dažādu personu viedokļus? Tālāk. Būtu skatīts ministrijā, domāts, sarunāts ilgstoši, gada laikā, uz ministra ierosinājuma pamata,- Ministru kabinets būtu tiesīgs lemt par reorganizāciju?

I.Vaivode

Es domāju, ka jūs aizgājāt pārāk tālu demokrātijā priekš mūsu Ministru kabineta, teiksim, rīcības. Es domāju, ka pietiktu ar likumā noteiktajām prasībām, kuras ... ja tās ievērotu Ministru kabinets, pieņemot rīkojumus.

A.Skulme

Tātad - viss būtu kārtībā.

A.Ogurcovs

Es arī atbildēju. Es domāju, ka referenduma izsludināšana šajā jautājumā būtu nelietderīgi no valsts līdzekļu ekonomijas viedokļa, kaut gan ar referendumu, protams, varētu...

Bet es gribētu sekojošu vienu jautājumu... Godājamā tiesa, par interpretāciju, kura bija izteikta par likuma "Par likumu un citu Saeimas, Valsts prezidenta, Ministru kabineta pieņemto normatīvo aktu izsludināšanu, publicēšanas, spēkā stāšanās kārtību un spēkā esamību" 6.panta interpretāciju. Jo šajā pantā 5.daļā ir teikts: Ministru kabineta lēmumi, kuri noformēti sēdes protokolu, izrakstu veidā, kā arī Ministru prezidenta un Ministru kabineta rīkojumi. Tātad šeit likumdevējs pilnīgi konsekventi nošķir terminoloģiju "lēmumi" un terminoloģiju "rīkojumi", ka tie ir pilnīgi dažādi juridiskas dabas, pilnīgi dažādi normatīvie akti. Tātad uzskatīt, ka rīkojums ir viens no lēmuma formām, atbilstoši šī likuma 6.panta 5.daļas redakcijai ir pilnīgi... Es tam piekrītu, ka šim normatīvajam aktam ir liela nozīme šajā likumā, tikai tie ir dažādi jēdzieni — rīkojums un lēmums. Tāpēc es nevaru piekrist interpretācijai, ka rīkojums ir viens no lēmuma veidiem.

R.Apsītis

Paldies. Ir vēl kādi jautājumi? Nav jautājumu. Lūdzu, vēl Čepānes kundze.

I.Čepāne

Mēs salīdzināsim divus likumus. Paņemsim Ministru kabineta iekārtas likumu, kas ir pieņemts 15.jūlijā 1993.gadā. Un paņemiet priekšā šo likumu “Par likumu un citu Saeimas, Valsts prezidenta, Ministru kabineta pieņemto aktu izsludināšanas, publicēšanas spēkā stāšanās kārtību un spēkā esamību”. Tas ir pieņemts gadu vēlāk — 8.jūlijā 1994.gadā. Un - 6.panta 4.daļa: Ministru prezidenta, Ministru kabineta rīkojumi stājas spēkā ar to parakstīšanas brīdi. Šis ir jaunāks likums par to. Jūs sakāt, ka šajā Ministru kabineta iekārtas likumā...

A.Ogurcovs

Nē, es tieši otrādi...

I.Čepāne

Nē, runājot par procedūru... Jūsu puse visu laiku runāja par to, ka Ministru kabinets ir pārkāpis attiecīgus likumus, jo viņam nebija tiesības pieņemt rīkojumu. Jeb es jūs nepareizi sapratu?

A.Ogurcovs

Nē, bija drusku citādi.... Nē, nepareizi sapratāt. Ministru kabineta rīkojumi var būt, bet, protams, atbilstoši likumam, un runa gāja par to pašu normatīvo aktu, bet par 5., nevis par 4., ka rīkojumi stājas spēkā, bet to, ka 5.daļā ir pilnīgi precīzi norādīts, ka Ministru kabineta lēmumi un Ministru kabineta rīkojumi — tie ir pilnīgi dažādas dabas un pilnīgi atsevišķi normatīvie akti. Es par 5.daļu runāju.

I.Čepāne

Tad jūs principā piekrītat, ka šajā ziņā reorganizācija var notikt ar Ministru kabineta rīkojumu? Jo sākumā visos šajos te pieteikumos rakstīts, ka vispār Ministru kabinets nevar izdot rīkojumus.

A.Ogurcovs

Nē, rīkojumus viņš var izdot...

I.Čepāne

Par šo lietu?

A.Ogurcovs

Nē, par šo lietu nē.

I.Čepāne

Tātad par šo lietu nevar.

A.Ogurcovs

Par šo lietu nevar, jo pateikts Izglītības likuma 11.pantā, ka Ministru kabineta lēmums ir... un 1994.gada likums nosaka pilnīgi precīzi, ka Ministru kabineta lēmumi, kā arī Ministru prezidenta, Ministru kabineta rīkojumi. Tātad šajā konkrētajā gadījumā Ministru kabineta rīkojums nevarēja būt pieņemts.

I.Čepāne

Paldies.

A.Ušacka

Vai dabā tagad ir tādi Ministru kabineta lēmumi publicēti un ar saturu? Vai ir tādi?

A.Ogurcovs

Godājamā tiesa, mēs runājam šajā gadījumā... es nevaru analizēt visu Ministru kabineta darbu diemžēl. Man nav tāda kompetence. Bet šajā gadījumā, protams, rīkojums nevarēja būt, jo, ja likums nosaka, ka jābūt lēmumiem, tad likums ir jāpilda.

I.Vaivode

Es gribēju papildināt vēl. Godātā tiesa, manuprāt, tas nav galvenais šinī lietā, jo mēs varam... var juristi diskutēt visā pasaulē - un ne tikai Latvijā diskutēt par šīm lietām ar pilnīgi pretējiem viedokļiem - kas ir rīkojums un kas ir normatīvais tiesību akts. Bet šeit jau būtība ir, kādā veidā, tātad, šis lēmums jebkurā formā, tātad - tas ir noteikts 11.pantā, ka Ministru kabinets, tātad, šādu lēmumu...

R.Apsītis

Paldies, Vaivodes kundze. Mēs to zinām.

I.Vaivode

... Kādā veidā un šeit mēs apstrīdam tieši to veidu, kādā ...

R.Apsītis

Mēs to zinām. Saprotam. Paldies. Nav jautājumu vairāk? Nav.

Tiesa, apspriežoties uz vietas, nolēma izsludināt pārtraukumu līdz pulksten 12.35. Tātad 15 minūšu pārtraukums.

(Pārtraukums)

R.Apsītis

Tiek dots vārds lietas faktisko apstākļu un juridiskā pamatojuma izklāstam Ministru kabineta pārstāvim. Runas ilgums tāpat līdz 30 minūtēm. Vārdu ņem Meļņa kungs.

A.Melnis

Augsti godātā Satversmes tiesa! Atļausiet izklāstīt Ministru kabineta viedokli par lietas faktiskajiem apstākļiem un juridisko pamatojumu.

Sākumā daži vārdi par lietas priekšvēsturi. Jau sākot no Latvijas neatkarības atgūšanas, augstākajā izglītībā notika straujas pārmaiņas. Un viens no tādiem pārmaiņu komponentiem bija jaunu augstskolu izveidošana, tajā skaitā arī universitātes. Un samērā īsā laikā tika izveidotas 5 universitātes, bet pilnībā katra no šīm universitātēm neatbilda tādām universitātes statusam klasiskajā nozīmē, jo neaptvēra visas zinātnes jomas, kas praktiski raksturīgas ir universitātēm.

Un Latvijas universitāte bija viena no tām, kura vairāk atbilda šādam klasiskās universitātes jēdzienam. Tāpēc Latvijas universitātes vadība, plānojot savu attīstību, bija iecerējusi iekļaut universitātes darbībā arī medicīnas nozari. Līdz ar to, jau sākot no 90.-to gadu sākuma presē, intervijās un citos pasākumos universitātes vadība, ieskaitot arī rektoru Zaķi, atzina, ka Medicīnas akadēmijas iekļaušana Latvijas Universitātē būtu viens no tādiem risinājuma variantiem.

Bet tas tomēr neguva atbalstu no Medicīnas akadēmijas puses, arī Izglītības un zinātnes ministrija tajā laikā aktīvi neiesaistījās šī risinājuma meklēšanā, tāpēc Latvijas universitāte pati ar saviem spēkiem sāka veidot medicīnu universitātes iekšienē un rezultātā izveidoja Medicīnas

fakultāti. Savukārt Medicīnas akadēmija no savas puses arī paplašināja darbību. Un rezultātā izveidoja Socioloģijas fakultāti.

Kā redzams, šīs divas augstskolas izveidoja studiju programmas... sāka īstenot, kas pārklājas viena ar otras augstskolas studiju programmas. Un līdz ar to Izglītības un zinātnes ministrija, analizējot situāciju un izvērtējot, uzskatīja, ka tas nav lietderīgi no materiālo resursu, personālo resursu, finanšu resursu izmantošanas viedokļa.

Turklāt - Medicīnas akadēmijā pēdējo divu gadu laikā, kā daudziem zināms, notika Valsts kontroles revīzija un Valsts kontrole konstatēja veselu virkni vairāk vai mazāk pārkāpumu. Un tā rezultātā kontroles rezultāti tika iesniegti prokuratūrā.

Pagājušā gada vasarā jaunā valdība, sākot savu darbu, aktīvi un dinamiski sāka rīkoties. Un tāpēc Izglītības un zinātnes ministrijai uzdeva iespējami īsā laikā sagatavot praktiskus priekšlikumus par augstskolu institucionālo reformu. Izglītības un zinātnes ministrija, zinot kopumā situāciju, un konceptuāli tas bija diezgan skaidri, īsā laikā sagatavoja jau konkrētu rīkojumu nr.384, ko Ministru kabinets arī 1999.gada 12.augustā izdeva.

Cita nedaudz situācija veidojas ar Rīgas Aviācijas universitāti. Tur jau pēdējo piecu sešu gadu laikā Aviācijas universitāte bija pievērsusi vairāku kontrolējošo institūciju uzmanību. Tur notika Izglītības un zinātnes ministrijas Revīzijas departamenta divas revīzijas, tur notika Valsts kontroles divas revīzijas un šīs abas institūcijas neatkarīgi viena no otras konstatēja veselu virkni finanšu, saimnieciskās darbības un grāmatvedības pārkāpumus.

Ņemot to vērā, Izglītības un zinātnes ministrija sagatavoja rīkojuma projektu par Rīgas Aviācijas universitātes reorganizāciju. Un izveidoja reorganizācijas komisiju. Reorganizācijas komisija sāka pētīt lietu un nonāca pie secinājuma, ka situācija ir daudz nopietnāka, ka Rīgas Aviācijas universitātei ir parāds vairāk kā 2 miljoni latu kā nesamaksātas darba algas pēdējo gadu laikā, ir nesamaksāts sociālais nodoklis, ir nesamaksāti parādi par siltumu un elektrību. Līdz ar to Rīgas Tehniskā universitāte, kurai bija paredzēts pievienot Rīgas Aviācijas universitāti, nevarēja uzņemties šādas saistības. Tāpēc tika izdots cits rīkojums - nr.383 – “Par Rīgas Aviācijas universitātes kā valsts augstskolas likvidāciju”.

Šie divi rīkojumi tika izdoti Ministru kabineta vispārpieņemtajā kārtībā. Tie nav nekāds izņēmuma gadījums. Tādu praksi Ministru kabinets piekopa praktiski visas neatkarīgās Latvijas laikā pie dažādām valdībām, jo izglītības iestāžu un zinātnisko iestāžu, tajā skaitā augstskolu dibināšana, reorganizācija un likvidācija notika, izdodot Ministru kabineta attiecīgu rīkojumu.

Tā tika izdoti rīkojumi par tādu augstskolu kā Rīgas Pedagoģijas un vadības augstskolas, Latvijas Jūras akadēmijas, Banku augstskolas, Ventspils augstskolas un citu dibināšanu. Tika ar šāda tipa rīkojumu reorganizēti vesela virkne zinātniski pētniecisko institūtu, kuri tika pievienoti augstskolām.

Šādi rīkojumi tika izdoti, reorganizējot Rēzeknes skolotāju institūtu, iekļaujot to Rēzeknes augstskolas sastāvā. Līdz ar to šādi rīkojumi ir parasta parādība Ministru kabineta darbības praksē.

Ministru kabineta rīkojums par Latvijas Universitātes un Medicīnas akadēmijas reorganizāciju un Ministru kabineta rīkojums par Rīgas Aviācijas universitātes kā valsts augstskolas likvidāciju pamatojas uz Augstskolu likuma 11.pantu un ir saskaņā ar Ministru kabineta iekšējās kārtības un darbības noteikumiem nr.160.

Šī kārtība nav parasta, kā ir noteikts Ministru kabineta 160. noteikumos, bet ir saskaņā ar šo noteikumu 86.pantu kā Ministru kabineta lieta, un šajā 86.pantā ir arī teikts, ka Ministru prezidents jebkurā brīdī var izsludināt lietu kā Ministru kabineta lietu, nosakot arī atsevišķu kārtību šīs lietas virzībai. Tāpēc tie atzinumi, kur gāja runa - četru stundu laikā, protams, bija pievienoti, bet tie nebija nepieciešami saskaņā ar šo noteikumu 86.punktu.

Līdz ar to Ministru kabinets uzskata, ka ir darbojies saskaņā ar likumiem, un Latvijas likumdošanā Ministru kabinetam noteiktās kompetences ietvaros.

Paldies par uzmanību.

R.Apsītis

Paldies. Skulmes kundze, Jūs nepapildināsiet?

A.Skulme

Jā, es gribētu mazliet papildināt atsevišķos momentos. Es pilnībā pievienojos šim viedoklim un, kā jau arī sēdes laikā no pieteicēju paskaidrojumiem izriet, vairākas pieteikumā minētās lietas ir zaudējušas savu nozīmību.

Tā, piemēram, pamats, uz ko pieteicēji atsaucās, ir tas, ka ir pārkāpts likuma "Par likumu un citu Saeimas, Valsts prezidenta, Ministru kabineta pieņemto aktu izsludināšanas, publicēšanas, spēkā stāšanās kārtību un spēkā esamību" 8.pants. Kā jau pieteicēji paši paskaidroja, tad šis te likums un šis te pants ir tikai pieminēts starp citu, lai pievērstu uzmanību pašam būtiskākajam jautājumam, kas, viņuprāt, ir Ministru kabineta kompetences un pilnvaru pārkāpšana.

Tāpat vairs netiek paskaidrojumā uzturēts viedoklis, ka ir pārkāpta autonomija, un pilnīgi pareizi, - tādēļ, ka saskaņā ar Augstskolu likuma 4.panta otrās daļas punkti ir tikai izrauti kontekstā, bet nav atsauces uz pirmo daļu, kur skaidri un precīzi noteikts, ka augstskolu autonomiju raksturo varas un atbildības sadale starp valsts institūciju un augstskolas vadību.

Saeima ir pieņēmusi likumu - Augstskolu likumu, kurā ir precīzi nodevusi kompetenci lemt par augstskolu dibināšanu, reorganizāciju un likvidāciju Ministru kabinetam, kā atbilstoši viņš arī ir rīkojies.

Līdz ar to, ka vairs nav akcentēti vairāki no pieteikumā minētajiem punktiem, bet ir akcents likts uz procedūras pārkāpšanu, uz steigu, uz nesagatavotību, tad es, protams, arī pievienojos pārstāvim, kurš atsaucās uz Ministru kabineta noteikumiem nr.160 86.punktu, ka tieši Ministru prezidents, ja pie viņa vērsās akta projekta ierosinātāji, drīkstēja pasludināt šo jautājumu par Ministru kabineta lietu un pats arī noteikt kārtību un visus nepieciešamos sagatavošanas darbus. Jāpiebilst, ka šajā sēdē piedalījās visu ieinteresēto ministriju ministri. Tā kā atzinumus varēja saņemt konkrēti arī sēdes laikā. Likums nav noteicis, ka ir jābūt rakstveida atzinumam. Tāpat likums nav noteicis, ka atzinumam ir jābūt tikai pozitīvam. Ja būtu prasīts slēdziens, tad jau šajos pašos noteikumos ir teikts, ka slēdzienam ir jābūt pozitīvam. Par atzinumu tas nav.

Līdz ar to es domāju, ka arī formāli ir ievērota šī te kārtība un pieteikums ir nepamatots.

R.Apsītis

Paldies. Vai tiesnešiem ir jautājumi? Lūdzu, Ušackas kundze.

A.Ušacka

Tātad - pirmais jautājums man būtu sekojošs. Saskaņā ar Augstskolu likuma 4.panta pirmo daļu, augstskolas autonomiju raksturo varas un atbildības sadale starp valsts institūcijām un augstskolām. Tātad, kā jūs saprotat šo autonomiju?

R.Apsītis

Meļņa kungs. Lūdzu!

A.Melnis

Vārdu sakot, tā - starp augstskolu un valsts institūcijām. Šajā gadījumā - starp augstskolu un Ministru kabinetu. To es saprotu tā, ka augstskolu autonomijas daļa ir noteikta 4.panta otrajā daļā. Savukārt Ministru kabineta autonomijas daļa ir noteikta ar Augstskolu likuma 11.pantu, kur ir Ministru kabinetam deleģētas tiesības reorganizēt un likvidēt augstskolas. Tad, kad Ministru kabinets izdod rīkojumu par augstskolas reorganizāciju vai likvidāciju, tad šī autonomija augstskolai, protams, tiek ierobežota, jo savādāk nevar. Nevar iziet no tā, ka augstskolas autonomija ir neierobežota, absolūta un pilnā mērā. Tiešām, ļoti svarīga, šī ir 4.panta pirmā daļa, kur ir noteikts, ka autonomija sadalās. Autonomija sadalās, līdz ar to daļa, cik es saprotu, lietas pieteicēji tieši iziet no tāda nepareiza pamatojuma un piešķir augstskolai paplašinātu autonomijas jēdzienu. Un līdz ar to iznāk tā, ka no 11.panta viedokļa šis pants nevar tikt īstenots, nepārkāpjot augstskolu autonomiju, un faktiski 11.pants tad zaudē jēgu. Tas kļūst lieks.

R.Apsītis

Paldies. Vēl jautājumi?

A.Ušacka

Otrais jautājums. Atgriezoties pie tā atzinuma Augstākās izglītības padomes. Likumā ir tikai, ka ir vajadzīgs šis atzinums. Pieteikuma iesniedzēji savā uzstāšanās norādīja uz to, ka šis atzinums ir adresēts nevis Ministru kabinetam, bet Izglītības ministrijas departamenta direktoram. Un ka arī pēc satura šis atzinums neatbilst tam, kādam ir jābūt šim atzinumam. Vai jūs nevarētu komentēt, teiksim, saturu un arī formu, kā parasti notiek arī citās lietās... kā šie atzinumi tiek

sniegti, kam viņi tiek adresēti. Likums to nenosaka. Vai to var iesniegt Izglītības ministrijā un tad Izglītības ministrija iesniedz Ministru kabinetā vai tieši jāadresē Ministru kabinetam?

A.Melnis

Parasti atzinums tiek adresēts Izglītības un zinātnes ministrijai... Es domāju, šajā gadījumā Augstākās izglītības padome nav sevišķi korekti uzrādījusi adresātu. Es saprotu... tas radies ir tāpēc, ka Čakstes kungs tiešām aiznesa personīgi Augstākās izglītības padomei un nodeva ministrijas sagatavoto rīkojuma projektu. Un tādā gadījumā, man liekas, Augstākās izglītības padome, neskatoties uz to, ka Čakstes kungs nodeva, tomēr vajadzēja atzinumu adresēt ministrijai, jo tur bija taču ministra vīzas un valsts sekretāra vīzas... Un attiecībā par saturu. Kā redzams, faktiski Augstākās izglītības padome ir izvairījusies no tāda atzinuma sniegšanas pēc būtības. Bet arī ne sevišķi precīzi viņai traktējot 11.pantā noteikto, ka tikai izglītības un zinātnes ministrs ierosina... Tas, protams, ir pareizi, bet tur iet runa, ka lietas ierosina Ministru kabinetā, nevis Augstākās izglītības padomē. Tas nebija no Čakstes puses ierosināts, kā es jau teicu, bet vienkārši lūgums sniegt atzinumu. Bet Augstākās izglītības padome faktiski tāda formāla iemesla pēc nav sniegusi atzinumu pēc būtības.

R.Apsītis

Paldies.

A.Ušacka

Vai jūs varētu arī komentēt otru atzinumu — Aviācijas augstskolas lietā?

A.Melnis

Aviācijas universitātes... augstskolas lietā, es domāju, atzinums ir pozitīvs.

A.Ušacka

Jā, bet pieteikuma iesniedzējs norāda uz to, ka pēc satura nav, teiksim, viņš pietiekami pamatots, ir ļoti formāls. Kādam ir jābūt šim atzinumam? Kāds ir mērķis šim atzinumam? Vai tas ir tikai formāli - ka ir jābūt šim atzinumam, vai arī tomēr ir arī plašāki mērķi?

A.Melnis

Cik es saprotu, juridiskā ziņā tam formāli ir jābūt. Pirmais.

Otrs. Nav nekur teikts, kāds... nav nekur regulēts atzinuma saturs. Bet pēc būtības tomēr vajadzētu atzinumam būt, tāpēc jau tas ir atzinums, kas pauž noteiktās institūcijas attieksmi pret noteikto jautājumu pēc būtības. Nu, protams, ieskaitot arī formālas lietas. Arī šajā gadījumā tiešām vairāk ir formāls. Bet galvenais ir tas, ka Augstākās izglītības padome atbalsta Izglītības ministrijas iesniegto likumprojektu bez iebildumiem. Iebildumu nav.

A.Ušacka

Bet šeit tas ir adresēts Latvijas Republikas Ministru kabinetam. Ne ministrijai, bet tieši Ministru kabinetam.

A.Melnis

Tas arī, es domāju, ir Augstākās izglītības padomes ne sevišķi precīzi norādīts adresāts, jo atzinumu lūdza ministrija, nevis Ministru kabinets.

A.Ušacka

Un vēl saistībā ar šiem jautājumiem. Jautājums — kāpēc tad bija vajadzīga, teiksim, tāda steidzamība abos gadījumos? Un pirmajā gadījumā - par Medicīnas akadēmiju - tik steidzīgi, ka pat šis atzinums, kuru parakstīja Rivžas kundze, faktiski viņš ir dots uz to pirmo variantu - kā vajadzētu reorganizēt, viņš nav uz to otro, kurš tapa, teiksim, operatīvi. Jūsprāt, kādi varētu šeit būt pretargumenti tam, ka vajadzēja tik steidzīgi to darīt?

A.Melnis

Nu, pēdējo daļu... Tas otrais variants tapa Ministru kabineta sēdes laikā. Un tas ir saskaņā ar ministru priekšlikumiem. Līdz ar to Augstākās izglītības padomes, protams, varēja būt tikai uz pirmo variantu... Bet tai operativitātei vai, kā teica lietas pieteicēji, steidzamībai, bija divi tādi iemesli.

Pirmais. Kā es jau teicu, jaunā valdība aktīvi un dinamiski uzsāka darbību. Un tāpēc arī prasīja no padotajām ministrijām aktīvu un dinamisku rīcību. Praktisku rīcību. Sakarā ar to, kā jau es teicu, konceptuāli Izglītības un zinātnes ministrijai lietas būtība bija skaidra, ministrija varēja īsos termiņos sagatavot noteiktu normatīvo aktu.

Otrs tāds iemesls bija: tāpēc, ka tuvojās mācību gads un Izglītības un zinātnes ministrijā vērsās daudzi studenti, gan tie, kas studēja, gan arī tie, kas bija iestājušies vai gribēja iestāties šajās augstskolās no jauna. Kā arī vērsās viņu vecāki ar jautājumu: kas būs ar šīm divām augstskolām? Tas arī norāda, ka sabiedrībai nebija tas negaidīts jautājums, bet jau presē un televīzijā tas jautājums bija.... Studenti un personāls, un arī sabiedrība kopumā bija vairāk vai mazāk informēta par šo augstskolu paredzamo tālāko attīstību. Un līdz ar to Izglītības ministrija nevarēja dot konkrētu atbildi šiem studentiem un viņu vecākiem, jo jautājumu izlemšana bija Ministru kabineta

kompetencē. Tāpēc Izglītības un zinātnes ministrija bija ieinteresēta iespējami īsākos termiņos iesniegt Ministru kabinetā. Un tāpēc lūdza to kā steidzamu - kā Ministru kabineta lietu.

R.Apsītis

Lūdzu, Čepānes kundze.

I.Čepāne

Man ir jautājums. Neapšaubot, ka valdības rīcība tiešām ir bijusi ļoti dinamiska, man tomēr ir jautājumi par vairākiem šādiem aktiem. Proti, 6.augustā 1999.gadā Goldes kundze ir Ministru prezidentam Šķēles kungam rakstījusi tā, ka notiks reorganizācija un reorganizācijas rezultātā tiks reorganizētas minētās augstskolas un izveidota jauna universitāte. Arī 6.augustā, tur ir vairāku augsti stāvošu amatpersonu rezolūcijas uz projekta, ir domāts, ka augstskolas tiks apvienotas, un tātad būs jauna augstskola kā juridiska persona. Kas notika dažu dienu laikā, ka tomēr šis apstrīdētais akts, proti, rīkojums, Ministru kabineta rīkojums, paredzēja, ka nebūs jauna augstskola, ka tomēr šī akadēmija tiks pievienota universitātei?

A.Melnis

Redziet, man liekas, pēc būtības runa iet par vienu un to pašu, protams, te ir svarīgi dokumenta juridiskais noformējums. Kā jau te gāja runa, kas ir reorganizācija, kas ir likvidācija. Vai dibināt jaunu, vai reorganizācijai atstājot iepriekšējo statūtu. Te, ja tā varētu teikt, Izglītības ministrijai bija tādi tehniski iemesli. Pirmkārt, iepriekšējā valdība bija izdevusi rīkojumu, ka ierēdņiem jūlijā ir atvaļinājumi. Līdz ar to tieši tajā laikā, kad jaunā valdība uzsāka tādu aktīvu rīcību, liela daļa Izglītības un zinātnes ministrijas ierēdņu bija atvaļinājumā. Un šo rīkojumu sagatavoja speciālists, kuram varbūt nebija... ne varbūt, bet noteikti nebija šādu rīkojumu sagatavošanā liela pieredze, jo viņš nesen bija sācis darbu ministrijā, un tāpēc no juridiskā viedokļa tas priekšlikums un izmaiņas bija atbalstāma, un tas otrais variants ir precīzāks pēc būtības.

I.Čepāne

Tad man vēl viens jautājums. Sakiet, vai jums ir zināma Ministru kabineta prakse, ka Ministru kabineta tiesību akti tiek pieņemti pēdējos divus gadus, piemēram, lēmumu veidā?

A.Melnis

Nav. Kā jau es teicu, lēmums kā normatīvais akts nav vairāk saskaņā ar 160.noteikumiem paredzēts. Tas bija iepriekš un parasti tagad lēmumu noformē rīkojuma veidā.

I.Čepāne

Es nezinu, vai jums ir juridiskā izglītība. Varbūt tad jūsu pārstāve varētu atbildēt: kā jūs interpretējat šajā garā likumu "Par likumu un citu Saeimas, Valsts prezidenta, Ministru kabineta pieņemto aktu izsludināšanas, publicēšanas, spēkā stāšanās kārtību un spēkā esamību" 6.pantu. Jūs visu diskusiju dzirdējāt ar pieteikuma iesniedzējiem. Jūsu viedoklis?

A.Skulme

Mans viedoklis ir tāds, ka es neredzu pamatu, lai tiktu pieminēts šis te...

I.Čepāne

Es domāju, ka tas ir viens no būtiskākajiem iemesliem, uz ko balsta pieteikuma iesniedzēji savu prasību.

A.Skulme

Ja, pilnīgi pareizi. Tātad, vai te ir konstatēta pretruna starp dažādu juridisku spēku normatīvajiem aktiem, lai būtu pamats, ka spēkā ir augstāks normatīvais akts ar augstāku spēku? Es domāju, ka nē.

I.Čepāne

Nē, jūs mani nesapratāt. Šeit neiet runa par augstāku spēku vai zemāku, bet vai vispār šeit.... arī Ogurcova kungs teica, ka šeit - šajā gadījumā, ņemot vērā 11.panta Augstskolu likumā 1.daļu, šeit ir rakstīts, ka var veikt reorganizāciju ar lēmumu. Ļoti būtisks procedūras pārkāpums. Viņš teica, ka šajā gadījumā nav pieņemts lēmums, bet pieņemts ir rīkojums. Jūsu viedoklis par to. Interpretēt 6.pantu, ja jums ir tas zināms, ko teica par šo... Jums ir tas likums?

A.Skulme

Man liekas... Jā... Tūlīt es paņemšu.

I.Čepāne

Kamēr jūs meklējat, es gribētu jums teikt, ka, cerams, jums ir zināms, ka Satversmes tiesa neizskata jautājumus par augstskolas reorganizācijas lietderību vai nelietderību, bet šajā gadījumā mums ir tieši jāizlemj, vai šis Ministru kabineta rīkojums atbilst augstāk stāvošiem tiesību aktiem.

A.Skulme

Es domāju, ka nē. Un tādēļ arī mani pārsteidz tā atsauksme un es sapratu, ka varēja būt pamats, ka ir pretruna ar Augstskolu likumu.

I.Čepāne

Es nesapratu. Jūs teicāt, ka šis Ministru kabineta rīkojums... atbilst vai neatbilst?

A.Skulme

Kā lēmumam?

I.Čepāne

Šis Ministru kabineta rīkojums atbilst likumam jeb nē?

A.Skulme

Protams. Viņš ir atbilstošs. Tādēļ, ka rīkojums tiek izdots uz lēmuma pamata. Ja nebūtu šis jautājums risināts Ministru kabineta sēdē, ja tas būtu vienpersonīgs...

I.Čepāne

Nē, paldies, jūs nesaprotat, ko es jautāju.

R.Apsītis

Vēl ir jautājumi? Man arī ir pāris jautājumi. Skulmes kundze, man jautājums jums. Sakiet, vai augstskolu satversmes ir iekšēji vai ārēji normatīvi akti?

A.Skulme

Iekšējs normatīvs akts, kas regulē konkrētas augstskolas darbību.

R.Apsītis

Un kāpēc ir iekšējs?

A.Skulme

Regulē konkrētas augstskolas darbību.

R.Apsītis

Tātad iekšējs normatīvs akts.

A.Skulme

Jā. Tāds ir mans viedoklis.

R.Apsītis

Un otrs jautājums - Meļņa kungam - tāds: sakiet, lūdzu, vai šī sākotnējā ideja, kas pagājušajā vasarā dzima par Latvijas Universitātes un Latvijas Medicīnas akadēmijas apvienošanu, dzima jūsu ministrijas dzīlēs vai tā bija toreizējās ministres Goldes ideja, vai varbūt Ministru prezidenta Šķēles ideja?

A.Melnis

Pati ideja, kā jau es teicu, dzima daudz iepriekš. Jo Izglītības un zinātnes ministrijai bija skaidra Latvijas Universitātes nostāja šajā jautājumā. Bija skaidra arī Medicīnas akadēmijas nostāja un faktiski jautājums jau bija nobriedis. Vajadzēja tikai praktisku rīcību konkrēta normatīvā akta veidā. Un, nākot jaunajai valdībai, tika prasīta šī konkrētā rīcība. Un tāpēc praktiska rīcība tiešām bija tāda steidzama un operatīva, bet ideja jau bija diezgan ilgā laikā... jau vairāku gadu laikā.

R.Apsītis

Nu jā, bet mēs visi bijām aculiecinieki, kā šī ideja dažu dienu laikā tomēr tika transformēta citādā izskatā jeb veidā.

A.Melnis

Tie bija Ministru kabineta locekļu priekšlikumi. Viņiem bija tiesības izmainīt un ienest savus...

R.Apsītis

Labi, paldies. Vai tiesnešiem ir vēl jautājumi? Nav jautājumu. Sakiet, vai pieteikuma iesniedzējiem - jums ir jautājumi otrai pusei?

E.Baldzēns

Nav.

R.Apsītis

Lūdzu, Vaivodes kundze.

I.Vaivode

Jūs atsaucāties, tāpat, uz Ministru kabineta noteikumu nr.160 86.pantu. Tāpat - šinī pantā ir teikts: ja Ministru prezidents, tāpat, pēc šinī gadījumā ministra motivēta rakstiska lūguma pasludina jautājumu par steidzamu. Kā šinī gadījumā izpaudās šī lūguma motivācija?

A.Skulme

Ir lietas materiālos iesniegts Goldes kundzes vēstule ar lūgumu Ministru prezidentam. Tā kā ir lietas materiālos.

I.Vaivode

Es tieši no jums gribēju dzirdēt, kāda tad bija motivācija šai steidzamībai, lai atzītu šo jautājumu par steidzamu?

A.Melnis

Ja drīkst... Tieša motivācija bija norādīta, kā es jau minēju - mācību gada sākums.

I.Vaivode

Paldies. Tālāk šinī punktā ir teikts, tādad: "...pēc motivēta rakstiska lūguma pasludina jautājumu par steidzamu...", tādad, nosakot arī jautājuma izlemšanai nepieciešamā tiesību akta projekta sagatavošanas un saskaņošanas kārtību. Kā jūs šinī gadījumā saprotat šo sagatavošanas un saskaņošanas kārtību un kā tā tika realizēta konkrētajā gadījumā?

A.Melnis

To izlemj Ministru prezidents jebkurā brīdī un ar savu lēmumu - mutisku lēmumu, attiecīgajā Ministru kabineta sēdē arī nosaka šo kārtību.

I.Vaivode

Kāda šinī gadījumā bija šī sagatavošanas un saskaņošanas kārtība, kāda bija noteikta?

A.Melnis

Saskaņošanas kārtība bija, pirmkārt, kā steidzama, un tika izskatīti visi lietai pievienotie materiāli.

I.Vaivode

Tieši konkrēti kādi materiāli?

A.Melnis

Ieskaitot arī tos atzinumus, par kuriem te gāja runa. Pirmkārt, pats normatīvā akta projekts, Augstākās izglītības padomes atzinums, Tieslietu ministrijas un Finanšu ministrijas atzinumi.

I.Vaivode

Paldies. Sakiet, lūdzu, vai jūs uzskatiet šo noteikumu nr.160 87. un 71.pantu, tādad, par pantiem, kuri reglamentē praktiski vienu un to pašu faktiski jautājumu,- vai tie ir identiski?

A.Melnis

87.?

I.Vaivode

86. un 71.pants, kurš nosaka, ka Ministru prezidents par Ministru kabineta lietas pasludināšanu...

A.Melnis

Jā, es uzskatu tā.

I.Vaivode

Tātad tie ir...

A.Melnis

Par vienu un to pašu... Jā.

R.Apsītis

Vai jums vēl ir jautājumi?

I.Vaivode

Jā, man vēl ir jautājumi. Tātad, vai jūs uzskatiet, ka šis, tātad, 71. un 86.pants izslēdz, tātad, šī pieteikuma iesniegšanas kārtību Ministru kabinetā tādā veidā, kā tas ir reglamentēts šajos Ministru kabineta noteikumos?

A.Melnis

Noteikti neizslēdz. Var arī būt tāda kārtība.

I.Vaivode

Var arī būt, vai viņai jābūt ir tādai?

A.Melnis

Nav jābūt tādai. Var būt, bet var arī nebūt, jo to reglamentē Ministru kabinets.

I.Vaivode

Paldies. Vēl man ir jautājums. Pie kāda tipa augstskolām... tātad, mēs Augstskolu likumā redzam, ka pastāv, tātad, augstskolu iedalījums trijos veidos. Pie kāda no šiem trim veidiem, tātad, jūs pieskaitāt Latvijas Medicīnas akadēmiju vai Rīgas Stradiņa universitāti?

A.Melnis

Saskaņā ar pašlaik esošo likumdošanu Latvijas Medicīnas akadēmija pašlaik ir profesionāla augstskola.

I.Vaivode

Tātad - es precizēšu jautājumu. Tātad - Augstskolu likuma 3.pantā ir teikts, ka augstskolu iedalījums ir šāds: universitātes, profesionālās augstskolas un pārējās augstskolas. Pie kura no šiem veidiem, jūsuprāt, pieder Stradiņa universitāte vai Medicīnas akadēmija?

A.Melnis

Pie profesionālām augstskolām.

I.Vaivode

Pie profesionālajām augstskolām. Paldies.

R.Apsītis

Vēl jums ir jautājumi?

I.Vaivode

Un tātad vēl jautājums — vai Ministru kabinets ir rīkojies korekti, neņemdam vērā visu ieinteresēto institūciju atzinumus un ieteikumus?

A.Melnis

Lūdzu paskaidrojiet to, ko jūs domājat ar vārdu “korekti”?

I.Vaivode

Vai ir rīkojies likumīgi gan no likuma pozīcijām, gan arī no morāles viedokļa?

A.Melnis

No likuma pozīcijām ir rīkojies likumīgi.

I.Vaivode

Paldies

R.Apsītis

Paldies. Baldzēna kungs, lūdzu!

E.Baldzēns

Es gribētu jautāt... Man priekšā ir Valsts kancelejas Juridiskā departamenta 9.augusta 17.56 iesniegtais dokuments. Šeit ir rakstīts: saskaņā ar Augstskolu likuma 11.pantu izglītības un zinātnes ministra priekšlikumam par valsts augstskolu reorganizāciju ir pievienots Augstākās izglītības padomes atzinums. Mēs visi zinām, ka minētajam projektam nav pievienots Augstākās izglītības padomes atzinums. Vai jūs nevarētu paskaidrot, kā to var pievienot mutiski?

A.Melnis

Augstākās izglītības padomes atzinums netika pievienots mutiski, bet gan pievienots rakstiski. Rakstiskais atzinums. Kaut gan tas netika pierēģistrēts Valsts kancelejā.

E.Baldzēns

Paldies. Tālāk - nākamais ir jautājums sekojošais: kā jūs uzskatiet, vai Izglītības un zinātnes ministrijas Augstākās izglītības un zinātnes departamenta direktors Čakstes kungs ir arī Izglītības un zinātnes ministre Silva Golde, jo Augstākās izglītības padomes vēstule ir rakstīta tieši Čakstes kungam, nevis...

A.Melnis

Es jau paskaidroju, ka tas nav sevišķi korekti. To nav veikusi Augstākās izglītības padome, jo Čakstes kungs nodeva šo Izglītības un zinātnes ministrijas sagatavoto rīkojuma projektu, un tur bija parakstījusi izglītības un zinātnes ministre. Līdz ar to Augstākās izglītības padomei šo atzinumu vajadzēja adresēt ministrijai vai konkrēti ministrei, nevis Čakstes kungam.

E.Baldzēns

Paldies. Tad vēl man ir jautājums. Kā jūs uzskatiet, vai Izglītības un zinātnes ministrijas ierosinājumam par universitāšu reorganizāciju bija vai nebija pievienojams Augstākās izglītības padomes atzinums, vai viņš varēja parādīties atsevišķi kaut kādā brīdī? Vai uzreiz bija pievienojams? Kāds ir jūsu viedoklis?

A.Melnis

Saskaņā ar Augstskolu likuma 11.pantu atzinums ir pievienojams, bet tur nav norādīts, vai uzreiz, vai atsevišķi, vai vēlāk, bet ir pievienojams, un es uzskatu to, ka tam obligāti jābūt Ministru kabineta sēdes apspriedes laikā.

E.Baldzēns

Un tad ir jautājums, vai jūs arī varat uzņemties atbildību par to, ka Augstākās izglītības padomes vēstule Čakstes kungam ir atzinums Ministru kabinetam? Tā ir jūsu interpretācija. Vai es pareizi saprotu?

A.Melnis

Tas atzinums ir Izglītības un zinātnes ministrijas izstrādātā rīkojuma projektam. Faktiski tam jābūt adresētam nevis Kabinetam, bet Izglītības un zinātnes ministrijai.

E.Baldzēns

Un tāpat arī šis atzinums varēja būt mutisks. Pareizi es saprotu? Ne tikai rakstisks?

A.Melnis

To es nezinu, kāds tas varētu būt, bet bija rakstisks...

E.Baldzēns

Piemēram, telefonisks drīkstētu?

A.Melnis

Bija rakstisks.

E.Baldzēns

Paldies.

R.Apsītis

Paldies. Jautā tiesnese Čepāne.

I.Čepāne

Man vēl viens jautājums Vaivodes kundzei. Jūs runājat par 86.punktu. Vai jūs man varat pateikt, kurš Ministru prezidenta akts pasludināja šo jautājumu par steidzamu?

I.Vaivode

Es uzdevu jautājumu, izejot no, tāpat, Ministru kabineta pārstāvju teiktā, kuri atsaucās uz šo 86.pantu. Tāpat - es šinī sakarībā uzdevu tieši jautājumu, vai šis 86.pants un 71.pants runā par vienu un to pašu jautājumu. Un es saņēmu atbildi, ka tiešām - viņu izpratnē tā tas notiek.

Un šinī sakarībā man arī ir vēl citi jautājumi.

I.Čepāne

Sakiet, lūdzu, vai Ministru kabineta lieta un steidzamības lieta nav divas dažādas lietas?

I.Vaivode

Tā tad - tieši šo jautājumu es arī uzdevu Ministru kabinetam.

I.Čepāne

Paldies. Tad man ir jautājums Ministru kabineta pārstāvim. Sakiet - tieši tas pats jautājums. Jūs daudz tagad sākāt runāt par 86.punktu. Kurš Ministru prezidenta akts pasludināja šo jautājumu par steidzamu? Un vai 86.punktā, runājot par šo steidzamību, tas ir tieši tas pats, kas ir terminos, un sākumā - kas ir Ministru kabineta lieta? Vai jums ir kaut kur lietā... varbūt mūsu lietā nav tāda materiāla, kur jūs redzat šo steidzamību?

A.Melnis

Man liekas, lietā tie ir materiāli, kur tiešām atzīme ir "steidzami". Es nevaru tagad konkrēti pateikt...

I.Čepāne

Nu, būtu labi, ja līdz debatēm jūs to sameklētu, ja? Paldies.

R.Apsītis

Vai ir vēl jautājumi? Jautājums Ušackas kundzei.

A.Ušacka

Baldzēna kungs, vai jums ir pamats apšaubīt teikto, ka tomēr šis atzinums bija iesniegts sēdes laikā, nevis nākamajā dienā?

E.Baldzēns

Redziet, es apšaubu pašu jautājumu — vai vēstule, kas adresēta departamenta direktoram, nozīmē vēstuli, kas ir...

A.Ušacka

Tas ir cits jautājums. Bet tas, ka bija vēlāk ieprotokolēts...

E.Baldzēns

Jā, es saprotu... Es ļoti šaubos, es nevaru pateikt, man nevar būt dzelžainas pārlicības. Bet, ja Izglītības un zinātnes ministrija, kura neatrodas vienā telpā ar Ministru kabinetu un neatrodas vienā ēkā... Tātad, praktiski es saprotu, ka uz sēdes sākumu šie materiāli nebija iesniegti. Tas ir pats galvenais un esmu pārliecināts, ka arī sēdes laikā viņi netika iesniegti. Tā ir mana pārlicība, bet es varu kļūdīties, protams. Var būt, ka pēkšņi ar strauju ziņu kurjeru tas tika nogādāts, bet arī tad tas nebija sēdes sākumā....

R.Apsītis

Nav vairs jautājumu? Lūdzu, Vaivodes kundze!

I.Vaivode

Es gribēju vēl papildināt attiecībā uz šo pašu jautājumu. Tātad - kāpēc es neaizstāvu.... gribam tomēr apgalvot, ka tas nav saskaņā ar likumu, pirmkārt, tātad nav šī reģistrācija. Tātad, uz šīs Augstākās padomes - šīs vēstules – nav, tātad.... tātad, viņa nav reģistrēta Kancelejā. Otrkārt, ir Valsts kancelejas Juridiskā departamenta vadītājas atziņa, ka šis atzinums ir saņemts novēloti - 10.augustā, tātad, dokumentu kopējās komplektēšanas laikā. Tālāk, ja mēs runājam par šo saturu, tātad, šeit, pirmkārt, nav minēts, ka tas ir atzinums. Otrkārt, bija jau pašā tekstā... tātad, arī likums nosaka konkrētas prasības, kādam ir jābūt šim atzinumam, kas šinī atzinumā ir jāraksta, un viņi arī raksta, tātad, ka "... mēs Augstākās padomes sēdes laikā saņemām šo ministrijas sagatavoto rīkojuma projektu..."", kurš praktiski neatbilst, kurš ir pilnīgi neatbilstošs Augstskolu likumam, un tāpēc viņi šeit neizvērtē būtībā šī rīkojuma saturu, bet būtībā dod tikai priekšlikumu izveidot darba grupu un sākt šo rīkojuma projektu apspriest. Tātad - tas nevar būt kā atzinums, un ja arī viņš it kā saņemts Ministru kabineta sēdes laikā, tad tas ir jebkurā gadījumā pretrunā ar šo pašu Augstskolu likuma 11.panta 1.daļu, kurš nosaka skaidri un gaiši, ka šis atzinums ir pievienojams Izglītības un zinātnes ministrijas, šinī gadījumā - jau iesniegtajam priekšlikumam. Tātad viennozīmīgi: tam bija jābūt kopā ar šo priekšlikumu un bija jābūt atzīmētam arī Izglītības ministrijas pavadvēstulē.

R.Apsītis

Paldies.

I.Čepāne

Man radās jautājums. Jūs tikko minējāt kaut kādu Augstākās padomes vēstuli.

I.Vaivode

Es atvainojos. Augstākās izglītības padomes... Es atvainojos, es pārteicos.

R.Apsītis

Paldies. Pārpratums noskaidrots. Vai ir vēl jautājumi? Nav. Vai pusēm ir kādi lūgumi vai paziņojumi lietā?

I.Vaivode

Mēs gribētu varbūt pievienot to, ko mēs paskaidrojām savā rakstā...

R.Apsītis

Redziet, tas viss ir stenogrammā ierakstīts un to mēs saņemam.

Nav? Paldies.

Tiesa, apspriežoties uz vietas, paziņo, ka lietas izskatīšana pēc būtības ir pabeigta. Un, pirms uzsākam tiesas debates, izsludina pārtraukumu uz vienu stundu — līdz pulksten 14.20.

(Pārtraukums)

R.Apsītis

Turpinām tiesas sēdi. Uzsākam tiesas debates.

Vārds tiesas debatēs tiek dots pirmā pieteikuma pārstāvim. Atgādinu, ka debatēs pusēm nav tiesību atsaukties uz apstākļiem un materiāliem, kas nav pārbaudīti tiesas sēdē. Debašu laikā runātājam jautājumus uzdot vairs nedrīkst.

Cik ilgs laiks ir vajadzīgs tiesas debatēs pirmā pieteikuma iesniedzēja pārstāvim?

E.Baldzēns

Tātad mums abiem diviem kopā līdz 30 minūtēm, varam arī īsāk.

R.Apsītis

Līdz 30minūtēm. Jūs abi runāsi? Labi. Tiesai nav iebildumu? Nav. Lūdzu!

E.Baldzēns

Augsti godātā Satversmes tiesa! Es gribētu vēlreiz akcentēt to, ka mēs šeit nestrīdamies ar Ministru kabinetu kā tādu, lai gan Ministru kabinetu atbilstoši politiķi šobrīd... politiķi, kas atbalsta Ministru kabineta politiku, izteiks piezīmes. Mēs šeit esam pāri pozīcijas un opozīcijas domstarpībām un Latvijas prominentas personas ir izteikušas piekrišanu mūsu argumentiem, un es gribētu uzsvērt to, ka, mūsaprāt, arī Ministru kabineta vadītāja atzinumā par to, ka Medicīnas akadēmija nav universitāte,- tam mēs nepiekrītam - Augstskolu likuma 3.panta 3.apakšpunktā esošajiem kritērijiem. Mēs saprotam arī to, ka mūsu ziņā Rektoru padome, šis ekspertu viedoklis arī Medicīnas akadēmiju iekļauj tieši universitāšu statusā. Līdzīgi ir rīkojušies arī izglītības ministri Grīnblata kungs, Gaigala kungs, arī Saeima ar saviem lēmumiem - un tas, mūsaprāt, ir ļoti nopietni.

Arī tad, kad mēs šeit varbūt diskutējam par to, ka bija plānotas kaut kādas reformas Izglītības un zinātnes ministrijā, Ministru kabinetā, un tad jau viņas ir tā ilglaicīgi lolotas un auklētas, un tanī situācijā tomēr bija skaidrs, ka tas viedoklis nebūt nebija tik viennozīmīgs un nepārprotams, ja jau Ministru kabineta sēdes laikā likumprojektam bija jāpārtop. Tātad - arī varbūt visas tās procedūras, par kurām mēs uzstājam, un arī šiem atzinumiem būtu bijusi sava vērtība arī kvalitatīvāka lēmuma pieņemšanā, kas, neapšaubāmi, būtu nācis par labu arī, teiksim, abu augstskolu pasniedzējiem, studentiem un sabiedrībai kopumā.

Tomēr - kas mums aizvien liekas ļoti nopietns jautājums - ir par to perspektīvi, kas tad notiek ar šīm augstskolām, un mums liekas, kas tās kontūras ir pietiekami neskaidras, kas tad būs šī apvienotā augstskola un kāda viņa būs, un šīs kontūras nav īstenībā precīzi ieskicētas arī patreizējā brīdī.

Es gribētu atgādināt, ka Latvijas Universitāte taču tomēr ir viena no pašām nopietnākajām universitātēm, viņai ir 81 gads. Šeit cilvēki ir atdevuši mūža darbu, bieži vien un daudzas paaudzes, un tāpat arī Latvijas Medicīnas akadēmija, kura no universitātes izdalījās 1950.gadā. Nu, praktiski šeit vajadzētu pieiet tā mazliet saudzīgāk visām reorganizācijām, pārdomātāk, bez steigas, bez tādas neargumentētības, un tomēr pienākt pie lielā kopsaucēja kā Ministru kabinetā, kā mēs redzam, ka arī Birkava kungs iebilst un arī citi Ministru kabineta locekļi ir iebilduši, tā kā tas viss ir pietiekami nopietni.

Es gribētu uzsvērt arī to, ka 10.augustā jau praktiski studentu uzņemšana ir beigusies augstskolās. Līdz ar to varbūt arī tam jautājumam vairs nebūtu tāda steidzamības efekta, kā tas varētu būt, ja tas būtu noticis varbūt agrāk.

Es gribētu uzsvērt arī to, ka Latvijas Medicīnas akadēmija izpildīja visas tās prasības, ko uzdeva Augstskolu likums, un iesniedza Izglītības un zinātnes ministrijai savu Satversmes grozījumu projektu. Cik ilgi šis saskaņošanas darbs noritēja Izglītības un zinātnes ministrijā - tas jau ir cits jautājums. Un arī Māris Grīnblats, kā jūs redzat, virza šo likumprojektu tieši uz Saeimu, kas arī, mūsaprāt, apliecina šo universitātes statusu.

Es gribētu arī uzsvērt to, ka šī vēstule, ko departamenta direktoram iesniedza Augstākās izglītības padome, mūsaprāt, aizvien nav atzinums, un atzinums ir skaidri formulēts, un mēs šeit redzam arī lietas kolēģu materiālos, ka tur ir tieši atzinums un nevis vēstule. Un arī tur ir adresāts

pavisam cits. Tā kā mums nevajadzētu šīs lietas sajaukt divās dažādās lietās un teikt, ka vēstule ir automātiski atzinums un vairāk Rivžas kundze neprot noformēt dokumentus, ir pazaudējusi šīs spējas šinī gadījumā.

Es domāju, ka jūsu lēmums katrā ziņā uzlabos situāciju un noņems to spriedzi, kas ir saistīta ar neziņu, kādā patreiz atrodas gan abu augstskolas studenti, pasniedzēji, gan arī es domāju, Latvijas Republikas iedzīvotāji, kas lielā mērā seko šai attīstībai un, manuprāt, būtu vērts vēl uzsvērt, ka Augstākās izglītības padome tieši uzsver, ka šie iesniegtie dokumenti Ministru kabinetā ir nepilnīgi, ka viņi neatbilst Augstskolu likumam. Tas ir ekspertu viedoklis. Ekspertu viedoklis, kuram ir zināmā mērā atbildība pēc likuma pilnvarām par struktūru izmaiņām augstskolās. Tātad - arī lielā mērā virzībā uz reformu procesiem.

Es gribētu atgādināt to, ka ne jau par velti Augstākās izglītības padome ierosina, tāpat kā Tieslietu ministrija, izveidot darba grupu šī projekta izvērtēšanai un to tik zibenīgā tempā nesasteigt. Arī Tieslietu ministrija, mūsaprāt, ir iesniegusi šo atzinumu savu pēc Ministru kabineta sēdes, kas, bija neapšaubāmi pievienojams sēdes sākuma posmā, un arī Finanšu ministrija to vienu dienu vēlāk, tāpat kā valsts sekretāru sanāksme parakstīja, un, mūsaprāt, tas ir arī Ministru kabineta 160.noteikumu pārkāpums.

Es gribētu uzsvērt to, ka ir ļoti nopietni, ja nav pievienots tiesību aktam viņa pieņemšanas pamatojums. Kāpēc? Tas ir, šī Ministru kabineta 17.1.1.punkts, ka nav paredzētas tiesību akta pieņemšanas politiskās un sociālās sekas un arī finansiālais pamatojums. Mēs uzskatām, ka šinī gadījumā šeit mēs nevaram vainot varbūt valsts amatpersonas, kuri ir ierēdņi, jo viņi šādā laikā to pat izdarīt nevar. Un tā varbūt pat arī nav juristu vaina, bet tomēr tas, ka visiem šiem rīkojumiem attiecīgi vajadzētu būt ar zināmu bāzi - tas ir skaidrs, ka tas skar arī kaut vai 24 000 Latvijas Republikas iedzīvotājus un pilsoņus.

Es gribētu arī uzsvērt to, ka mēs uzskatām, ka šis lēmums neatbilst Augstskolu likuma 11.panta 1.daļai, 4.panta 2.daļai, tas neatbilst 10.panta 1., 3., 5.daļai, 8.panta 3.daļai, 53.pantam, 54.pantam, 64.pantam, 65.pantam, 69.pantam, 70.pantam, neatbilst arī Augstākās padomes lēmumam par Latvijas Medicīnas akadēmijas Satversmes apstiprināšanu, neatbilst arī Ministru kabineta iekšējās kārtības un darbības noteikumiem un veselai virknei punktu, un tāpēc mēs lūgtu jūs, Satversmes tiesu, šo Ministru kabineta rīkojumu nr.384 "Par Latvijas universitātes un Latvijas Medicīnas akadēmijas reorganizāciju" par spēkā neesošu no tā pieņemšanas brīža.

R.Apsītis

Vaivodes kundze, lūdzu!

I.Vaivode

Augsti godātā Satversmes tiesa! Es vēl gribētu dažiem jautājumiem pieskarties. Teiksim, ja mēs runājam par atzinumu, kuru ir sniegusi Augstākās izglītības padome, kuru Ministru kabinets traktē kā atzinumu tieši. Un šeit arī ir lietā, tātad, 72. Lappusē, ir šis Augstākās izglītības padomes atzinums, kas ir, tātad, sniegts Rīgas Aviācijas rīkojuma projektam par Rīgas Aviācijas universitātes likvidāciju. Un šeit, protams, tas ir tiešām atzinums, kurš runā par lietas būtību, un kurš arī tā ir nosaukts kā atzinums, un attiecīgajā kārtībā tātad arī ir... un arī adresēts Latvijas Republikas Ministru kabinetam. Ja mēs salīdzinām ar šo vienkārši vēstuli, tad tās ir divas atšķirīgas lietas, un

jebkurā gadījumā, tātad, saskaņā ar Augstskolu likuma 11.panta 1.daļu, šis atzinums, lai kā viņš arī būtu noformēts - tā, kā atzinumam ir jābūt noformētam,- šī iesniegšanas kārtība arī ir pretrunā ar Augstskolu likuma 11.pantu.

Es gribētu vēl pieskarties, tātad, 86.pantam, uz kuru atsaucās, tātad, Ministru kabineta pilnvarotais pārstāvis, apliecinot, ka, tātad, 86.pants, tātad, būtībā viņu izpratnē ir tas pats, kas runā par to pašu jautājumu, par kuru runā arī 71.pants. Un šeit, tātad, 86.pantā, ir teikts, ka Ministru prezidents pēc ministra motivēta rakstiska lūguma var pasludināt jautājumu par steidzamu. Un tiesību aktu projektu var uzreiz izskatīt Ministru kabineta kārtējā ārkārtas sēdē. Un tālāk ir šo Ministru kabineta noteikumu nr.160 69.pants, kurš reglamentē, tātad, šo izņēmuma kārtā steidzamības kārtībā iesniedzamos jautājumus Ministru kabineta sēdē, tātad, kārtību. Un es arī nocitēšu. Tātad: "...ja jautājums ir steidzams un izņēmuma kārtā izskatāms Ministru kabineta sēdē nākamajā dienā pēc komitejas sēdes, Ministru prezidenta biedrs, ministrs to saskaņo ar Ministru prezidentu un saņem viņa rakstisku akceptu uz Ministru kabineta biedra, ministra parakstītās pavadvēstules". Tātad - mēs redzam, ka šinī gadījumā šis 69.panta punkts arī nav ievērots.

Tāpat arī 70.punkts, kurš nosaka, ka šo noteikumu 69.punktā minētajā gadījumā attiecīgie materiāli kopā ar pavadvēstuli uz komiteju un komitejas sēdes protokola izrakstu iesniedzami reģistrēšanai Valsts kancelejā, tātad, ne vēlāk kā 3 stundu laikā pirms Ministru kabineta sēdes.

Tātad - es vēlreiz uzsveru, ka es sekojošo teicu, tieši atsaucoties uz Ministru kabineta pārstāvja atsauci uz 68.pantu. Es atvainojos, uz 86.pantu.

Un arī šī motivācija, tātad... Ja mēs redzam, ka jautājumu var pasludināt par steidzamu tad, ja ir attiecīga motivācija, un mēs nevaram uzskatīt, ka šī motivācija tiešām bija pamatota, teiksim, ar to, ka līdz šī jaunā mācību gada sākumam ir palikušas tikai 20 dienas. Tātad - būtībā tas, ka jautājums, kā mēs arī dzirdējām, ka pats Ministru kabineta pārstāvis, pilnvarotais pārstāvis, teica, ka šis jautājums tika izskatīts jau ļoti ilgu laiku, tātad, būtībā par to runāts tika un diskutēts tika, un pēkšņi vienas vai triju dienu laikā tas bija jāizskata.

Un šeit jau ir paceltas arī daudzas citas problēmas, kas saistītas ar šo apvienošanos, jo tā ir saistīta ar kadru, ar visiem organizatoriskajiem pasākumiem, ar augstskolu akreditāciju, ar augstskolu Satversmi, ar rektoru, ar pārvaldi un tā tālāk. Un, protams, nepieņemams ir arī tas, ka tiešām tiek ignorēts gan studentu pašpārvaldes, gan Augstākās izglītības padomes viedoklis, kuri visi bija būtībā negatīvi.

Es gribētu vēl piebilst to, ka šeit mūsu, teiksim, uzdevums nebija varbūt izvērtēt to pamatotību, kāpēc šis Ministru kabineta rīkojums ir radies, bet tomēr kaut kādā veidā vērst uzmanību uz to, ka arī Ministru kabinetam tomēr savā darbībā ir jāievēro likumi. Un šis nav pirmais jautājums, kuru mēs jau skatām Satversmes tiesā un, kā mēs esam redzējuši arī tiešām, daudreiz tas notiek ačgārnā secībā, ka faktiski Ministru kabinets kļūst it kā par noteicēju, kurš vispirms izdara kaut kādu noteiktu, pieņem kaut kādu tiesību aktu - un pēc tam tas tiek virzīts uz Saeimu. Es domāju, ka tā ir ļoti tāda negatīva pieredze un tā ir arī zināmā mērā tāda visatļautība, kuru tomēr diez vai vajadzētu pieļaut. Un es lūgtu godāto Satversmes tiesu tiešām savas Temīdas svaru kausos likt, tātad, likumu un šo Ministru kabineta rīcību un visatļautību. Paldies.

R.Apsītis

Paldies jums.

Vārds tiesas debatēs otrā pieteikuma iesniedzēja pārstāvim. Kurš no jums runās? Ogurcova kungs? Sakiet, lūdzu, cik jums ilgs laiks vajadzīgs? Stundas divas? Nu, tiesa nepiekrītīs.

A.Ogurcovs

Nu, es tad mēģināšu iekļauties pusstundā.

R.Apsītis

Man arī jums jānorāda, tāpat kā pirmā iesnieguma iesniedzēja pārstāvim, ka neesat tiesīgs atsaukties uz apstākļiem un materiāliem, kas nav pārbaudīti tiesas sēdē, un, protams, arī jums jautājumi vairs netiks uzdoti. Lūdzu!

A.Ogurcovs

Godājamā tiesa! Rīgas Aviācijas universitātei visu laiku līdz likvidācijai bija ļoti augsta autoritāte ne tikai Latvijā, bet visā pasaulē. Tāpat viņa bija viena no 50 augstskolām, kuras diplomu jau ļoti daudzus gadus tika atzīti visā pasaulē, un speciālisti no šīs universitātes bija sastopami visās pasaules malās – līdz pat Āfrikai.

Bet, diemžēl, mēs šeit nevaram spriest par lietderību - bija vai nebija lietderīgi likvidēt, bet tikai spriest, vai bija juridiski likumīgi pamati likvidēt šo augstskolu, faktiski – nevis likvidēt, bet pieņemt rīkojumu – ir vai nav likumīgs rīkojums, ar ko tā tiek pasludināta par likvidētu.

Atbilstoši Satversmei, kā arī Augstskolu likumam Aviācijas universitāte ir juridiskā persona, bet ar ierobežojumiem. Kādi tad bija šie ierobežojumi? Pirmkārt, tas, ka tā bija autonoma un pašpārvaldes juridiskā persona, par ko noteikts universitātes Satversmes 1., 2., 3., 4. un 7.punktā, kā arī Augstskolu likuma 4.pantā. Un arī Augstskolu likuma 4.pants noteica, ka ir sadalījums – varas sadalījums – starp valsts institūcijām un augstskolu.

Satversme, kura pašlaik ir spēkā, tika pieņemta un apstiprināta ar Augstākās padomes lēmumu 1992.gadā. Bet 1999.gada 25.jūlijā tika apturēta.

Man ir jāpiebilst, ka atbilstoši likumam – likuma Pārejas noteikumu 1.un 7.punktam - Aviācijas universitāte izpildīja visas likuma prasības, sagatavoja un nosūtīja Izglītības un zinātnes ministrijai šo projektu izmaiņām Satversmē, un viņš tika virzīts arī tālāk, bet nebija izskatīts, nebija apstiprināts.

No Satversmes, un, kā tagad var saprast, arī no Izglītības ministrijas neatkarīgu apstākļu dēļ, uz kuriem nevarēja iespaidot.

Tāpat jautājums – kā varēja likvidēt šo juridisko personu? Protams, šī mums nav Saimnieciskā tiesa, mēs šeit pašlaik neņemjam jautājumus par uzņēmējdarbību vai kādu citu darbību veidu, un, protams, var jau arī būt likvidācija reorganizācijas formā. Reorganizācija var notikt divējādi – vai nu dibina jaunu juridisku personu, vai likvidē jau esošo. Bet tā vairs nebūs reorganizācija, bet likvidācija. No sākuma bija pieņemts Ministru kabineta lēmums par

reorganizāciju un uzreiz – ļoti ātrā laikā - tika pieņemta virkne dokumentu, uz kuru pamata tika nelikumīgi likvidēta šī augstskola.

Pašā sākumā, jau sākot ar rīkojumu par reorganizāciju, tika pārkāpti likumi. Šie pārkāpumi, kuri turpinājās līdz pat likvidācijai, bija pirmais solis jau uz tā laika pārkāpumiem. Piemēram, kad rektors tika atstādināts. Viņa vietā iecēla kaut kādu personu, kura zinātnē, protams, ir pazīstama un cienījama, bet kura no saimnieciskās darbības, cik es saprotu, nav nekādas zināšanas, - un tas notika pretrunā ar Satversmi. Jo, atbilstoši Satversmei, rektoru iecelt var tikai pati Satversmes sapulce – un tikai. Ministru kabinets nebija tiesīgs risināt šos jautājumus.

Kas turpinājās tālāk ar šo augstskolu? 1999.gada 21.jūlijā Reorganizācijas komisija savā sēdē izskatīja jautājumu par to, kādā veidā reorganizēt, un pieņēma, ka ir jālikvidē augstskola. Šāds lēmums vispār neatbilda uzdevumiem un juridiskajiem mērķiem, kāpēc vispār bija nodibināta šī komisija. Pēc dažām dienām Izglītības ministrija ar savu vēstuli Nr.15304 26.jūlijā – pēc piecām dienām – griezās ar projektu steidzamā kārtībā izskatīt Ministru kabinetā jautājumu un pieņemt lēmumu par Aviācijas universitātes likvidāciju.

Ja paskatāmies, kas bija pielikumā pie šī projekta, tad ir redzams, ka nekādi dokumenti - reāli dokumenti – pievienoti nebija. Nebija pievienoti tie dokumenti, kuri ir paredzēti Ministru kabineta iekārtas likumā. Bet bija pievienoti dokumenti, kuriem nav nekādu attiecību šajā gadījumā ar Ministru kabineta slēdzienu pēc būtības. Un šis dokuments ir ļoti svarīgs, kaut arī viņš tika novirzīts atpakaļ, bet viņš ir ļoti svarīgs: tādēļ, ka šajā dokumentā Izglītības un zinātnes ministrija atzīst, rakstiski atzīst, ka Augstākās izglītības padomes lēmuma nav. Viņš nav bijis un viņš arī nav nepieciešams. Un ir arī motivēts – kādēļ no Izglītības un zinātnes ministrijas viedokļa tāda atsauksme nav nepieciešama: ka sakarā ar to, ka daļa no Aviācijas universitātes Reorganizācijas komisijas locekļiem ietilpst arī šajā te Padomē, Augstākās izglītības padomes atsauksmes nav un viņa arī nav vajadzīga.

Ja runā par tiem pamatojumiem, kuri ir pielikumā, tad šādi pamatojumi ne tikai likvidāciju, bet lai atzītu par maksātspējīgu, nav. Uz pusotrām lapām dokuments, kuru neviens nav parakstījis, nav zināms autors, ir norādīta situācija, finansiālā situācija, šai augstskolai. Un tas ir par galveno norādīts.

Valsts kanceleja pēc trīs dienām – 27.jūlijā - pilnīgi pamatoti atsaucās, ka šis projekts nav atbilstošs Ministru kabineta iekārtas likumam, viņš nav atbilstošs arī Ministru kabineta iekšējās kārtības un darbības noteikumiem, ka nav saskaņots ne ar Finanšu ministriju, ne ar Tieslietu ministriju; nav Augstākās izglītības padomes atsauksme, atzinums par nepieciešamību likvidēt vai nelikvidēt, un tālāk netika virzīts.

Nākošajā dienā bija arī Ministru prezidenta Šķēles rezolūcija, no kuras pavisam skaidri redzams, ka netika atbalstīta doma un netika atbalstīts Izglītības ministrijas viedoklis par nepieciešamību izskatīt jautājumu par Aviācijas universitātes likvidāciju steidzamā kārtībā. Bija pateikts, ka parastā kārtā. Tā ir saprotams no rezolūcijas, ka tas nav atbalstīts.

Nākošais projekts, kurš tapa apmēram ap 10.augustu, kā var saprast, un kā redzams no Ministru prezidenta Šķēles rezolūcijas ar Nr.3186-k no 1999.gada 10.augusta, - arī no šīs rezolūcijas ir redzams, ka netika jautājums virzīts atbilstoši likumam kā steidzīgs. Viņš tika virzīts kā parastais, kaut gan viņa tālākais liktenis vispār neatbilda jautājuma izskatīšanai parastā kārtībā.

Kādi dokumenti tika piestādīti un kas ir apstiprinājums projektam? Pirmais, ka pats projekts bija saskaņots ar nesaprotamām personām. Ir redzams, ka ir saskaņots projekts vēl 23.jūlijā, kaut gan iesniedza to pašu projektu 27.jūlijā Izglītības ministrija, bet iesniegtais jau Ministru kabinetā

projekts ir bijis saskaņots jau 23.jūlijā - kaut kāds Tomsons - kas tā par personu, nav zināms. Ir arī redzams, ka saskaņots – arī kaut kādas personas, bet vai viņas ir tās personās, kurām bija tiesības saskaņot Ministru kabineta lēmuma vai rīkojuma projektu, par to informācijas nav.

No tālākajiem dokumentiem ir redzams, ka projekts nav saskaņots, un ar to var pamatot. Atbilstoši noteiktajai terminoloģijai, kura ir noteikta Ministru kabineta iekšējās kārtības un darbības noteikumos, saskaņošana ir ministrijas, arī Ministru prezidenta biedru sekretariāta vai Īpašo uzdevumu ministrijas sekretariāta un valsts vai pašvaldību institūciju pozitīvs atzinums, bez iebildumiem par citu ministriju un tā tālāk pozīcijām un viedokļiem.

Izglītības ministrijas projekts nebija saskaņots, jo atsauksmes no Finanšu ministrijas puses, kas ir redzams no vēstules no 1999.gada 5.augusta ar Nr.2207337 – ir negatīva atsauksme, Tieslietu ministrijas vēstule arī ir negatīva, tātad – saskaņots nav.

Atzinuma kā tāda vispār nav. Tāds neeksistē. Ir piestādīts dokumenta vai nu projekts vai kopija, vai noraksts, kuru ir parakstījusi Augstākās izglītības komisijas priekšsēdētāja Rivžas kundze, bet - vai patiešām bija tāda sēde – protokola tāda nav. Nav redzams, ka būtu apspriests šis jautājums Padomē, un, ja atgriezīamies pie Izglītības ministrijas vēstules, Izglītības ministrija apstiprina, ka tāda nav notikusi. Tātad var secināt, ka šo dokumentu ir sastādījusi vienpersonīgi komisijas priekšsēdētāja Rivžas kundze, un tas ir viņas personīgs viedoklis.

Bez tam, nevar piekrist arī tam, ka šī dokumenta virzība tālāk bija Ministru kabinetā. Uz dokumenta nav neviena rekvizīta, kas pierādītu, ka viņš vispār ir bijis Ministru kabinetā nokļuvis vai Izglītības ministrijā. Uz dokumenta nav neviena rekvizīta, kaut gan ir jābūt, ja viņš ir nonācis Valsts kancelejā, ir jābūt uz tā atbilstošām atzīmēm, datumiem, numuriem, tālāk ir vēl jābūt redzamam uz šī paša dokumenta, vai viņš ir vai nav pievienots lietai – tātad, pierādījumu nav.

Nav arī pēc tālākajiem dokumentiem redzams, ka jautājums būtu skatāms steidzamā kārtā atbilstoši 86.panta kārtībai. Neviena no tām personām, kurām bija tiesības virzīt jautājumu kā steidzamu... Neviena nav rezolūcija tāda, nav piekrišana, nav saskaņošana, tas nozīmē, ka jautājums nevarēja būt izskatīts tādā kārtībā, viņam bija jābūt izskatītam parastajā kārtībā.

Ja runā par to, ka vai bija vispār nepieciešams izskatīt šo jautājumu steidzamā kārtā vai nē, paskaidrojumi bija pietiekoši naivi. Augustā jau sen beidzās iestājeksāmeni, sen jau studenti, kuri veic maksas apmācību, ir iemaksājuši jau augstskolas kasē savu naudiņu. Sen jau vecāki ir izlēmuši, kur mācīsies viņu bērni, paši pusaudži jau ir izlēmuši, kur mācīsies. Un trīs nedēļas pirms mācību sākuma paziņot, ka jūs vairāk neesiet studenti šajā augstskolā, kurai patiešām ir pasaules slava,- šī motivācija ir necilvēciska un naiva. Viņa neatbilst esošajai cilvēku izvēlei, kā parasti cilvēki izvēlas, kur viņi mācīsies. Tas nozīmē, ka cilvēki, kuri gatavoja šo projektu un strādāja,- viņus neinteresē ne augstskolas, ne studentu, ne pasniedzēju, viņus neinteresēja neviens liktenis, izņemot, protams, interesē manta. Interesē manta. Un tas bija vienīgais pamats, kādēļ vajadzēja likvidēt Aviācijas universitāti.

Bet nu tas, protams, neattiecas uz pašu likumu. Ja runā par pašu rīkojumu kā tādu, viņš neatbilst 1993.gada 15.jūlija likumam, Ministru kabineta iekārtas likumam, protams, nākošajam likumam, kurš ir vēlāk pieņemts nākošajā gadā — 8.jūnijā 1994.gadā “Par likumu un citu Saeimas, Valsts prezidenta un Ministru kabineta pieņemto aktu izsludināšanas, publicēšanas, spēkā stāšanās kārtību un spēkā esamību”, un konkrēti - 6.5.pantam. Šis rīkojums neatbilst. Es uzskatu, ka viņš neatbilst. Pirmkārt, šeit ir stingri konsekventi noteikts, ka Ministru kabineta lēmumi un Ministru kabineta rīkojumi ir pilnīgi dažādi pēc savas dabas normatīvie akti. Varētu runāt par to, ka tā ir tikai terminoloģija, ka viņiem nav savstarpējas atšķirības, bet likumdevējs tādēļ arī piemērojis dažādu terminoloģiju, lai pasvītrotu šādu atšķirību. Ja es atļautos izvest kādu analogiju, tad, piemēram,

civilprocesā ir spriedums un lēmums tiesā. Un šiem diviem civilprocesā tiesu nolēmumiem ir pilnīgi dažāds statuss, tie atrisina dažādus jautājumus. Tādēļ es arī uzskatu, ka analogiski, ne jau tādēļ likumdevējs pasvītroja, ka lēmumi un rīkojumi ir viens un tas pats, bet tieši otrādi, atšķiras. Un līdz ar to tas nozīmē, ka atbilstoši Augstskolu likumam patiešām Ministru kabinets, atbilstoši šī likuma 11.pantam varētu būt tiesīgs izlemt par augstskolas likteni — reorganizējot vai likvidējot viņu. Bet šis pants - 11.pants - viņš konkrēti nosaka, ka lēmumu par valsts augstskolas reorganizāciju. Un arī šeit ir noteikts, šajā pašā, ka priekšlikumam pievienojams Augstākās izglītības padomes atzinums. Par atzinumu es jau runāju. Tāda nav. Lēmuma nav, ir rīkojums. Tātad ar rīkojumu likvidēt augstskolu nevarēja.

Es saprotu Ministru kabineta viedokli, kurš atsaucās, ka rīkojums ir individuāla rakstura administratīva norma, kas nosaka juridisko vai fizisko personu jautājumus un tika adresēts viņiem. Rīkojums nav adresēts tikai šīm personām, jo rīkojums, ar kuru tika likvidēta šī augstskola,- viņam ir arī tālāka virzība. Tālāka virzība uz veselu virkni juridisku personu, tajā skaitā uz Tehniskās augstskolas, Universitātes... un tālāk, tātad šis arī pēc savas dabas nebūtu tuvs rīkojumam.

Ja runā par protokolu, tad ar to, kurā redzams, ka lieta 3186 par augstskolas likvidāciju bija ierakstīta, tad ir jāsecina, ka viņa pati... vēlreiz es atkārtāju, viņa ir virzīta neatbilstoši Ministru kabineta iekšējās kārtības un darbības noteikumu 6., 8.pantam, 47., 68. un 76.pantiem. Konkrēti, pretrunā ar 47.pantu: jautājums bija jāvirza sakarā ar to, ka bija nopietnas pretrunas un bija nopietni iebildumi no citu ministriju pusēm, bija jāvirza uz komiteju. Komitejā netika skatīts. Un bija dots arī termiņš — 3 nedēļas, vai atbilstoši 76.pantam — 3 dienas. Kā ir redzams no visām rezolūcijām, kā ir redzams no projekta, kā ir redzams no citiem dokumentiem, viss notika vienā dienā — 10.augustā. Un 12.augustā tika dokuments parakstīts.

Līdz ar to rezumējot: es uzskatu, ka rīkojums ir neatbilstošs likumam, par kuru es jau atsaucos un lūgtu viņu atcelt.

Paldies. Es lūdzu piedošanu, ja es neieklāvos tajā pusstundā.

R.Apsītis

Paldies. Viss ir kārtībā.

Vārds tiesas debatēs Ministru kabineta pārstāvim. Kurš no jums runās? Meļņa kungs... Abi. Atgādinu arī jums, ka jūs neesat tiesīgs atsaukties uz apstākļiem un materiāliem, kas nav pārbaudīti tiesas sēdē. Jautājumus jums tāpat vairs uzdot nedrīkst un tas, protams, attiecas arī uz zvērinātu advokāti Skulmes kundzi.

Cik jums kopumā abiem ir vajadzīgs laiks? Līdz pusstundai... Tiesai nav iebildumu? Nav. Lūdzu!

A.Melnis

Godātie Satversmes tiesas tiesneši! Lietas pieteikuma pārstāvis jau pašā lietas izskatīšanas sākumā atzīmēja, ka viņu mērķis nav cits kā tikai likumības un tiesiskās kārtības iedibināšana valstī. Es ar pilnu atbildības sajūtu varu apgalvot, ka Ministru kabineta mērķis arī ir gluži tāds pats. Bet, neskatoties uz to, kā parādīja procesa gaita, neskatoties uz kopēju mērķi, mums ir dažāda

likumības izpratne, dažāda izpratne par likuma pantu piemērošanu un dažāda likuma pantu tulkošanas izpratne.

Pirmais. Par augstskolu autonomiju, kas noteikta ar Augstskolu likuma 4.pantu, it kā pārkāpumu. Lietas pieteicēji pamatā ir balstījušies uz it kā neierobežotu augstskolu autonomiju, kas ir noteikta 4.pantā. Viņi faktiski ir ignorējuši 4.panta 1.daļā noteikto autonomijas sadali starp Ministru kabinetu un augstskolu. Lietas pieteicēji procesa gaitā uzsver, ka balstās galvenokārt uz to autonomijas daļu, kas ir deleģēta augstskolām, bet viņi nepamana to autonomijas daļu, kas ir Ministru kabineta pilnvarās. Un tādējādi lietas pieteicēji faktiski ir paplašinājuši autonomijas jēdzienu un nonākuši pie tā, ka Ministru kabinetam faktiski pēc 4.panta normu pārkāpšanas nav tiesību reorganizēt vai likvidēt augstskolu. Un faktiski tad izveidojas tāda absurda situācija, ka Ministru kabinets kā valsts augstskolu dibinātājs nav tiesīgs reorganizēt vai likvidēt valsts augstskolas.

Tāpēc, lai tas tā nebūtu, likumdevējs ir noteicis skaidru autonomijas definīciju, kas, kā minēju iepriekš, ir 4.pantā noteikta.

Otrais. Līdzīgi arī nodalītas Ministru kabineta kā izpildinstitūcijas funkcijas, tas ir, augstskolu reorganizācija, dibināšana un likvidācija un Saeimas kā likumdevēja funkcijas universitāšu Satversmju apstiprināšanā. Līdz ar to šie divi juridiskie akti ir nošķirti un atsevišķi. Lēmuma pieņemšana par augstskolas reorganizāciju vai likvidāciju vēl nenozīmē Satversmes grozījumus vai Satversmes apturēšanu. Un otrādi. Arī Satversmes apturēšana Saeimā vēl nenozīmē augstskolas likvidāciju vai augstskolas darbības apturēšanu, par ko skaidri parāda arī Augstskolu likuma 10.panta 5.daļa. Tātad šie divi jēdzieni ir atšķirīgi un deleģēti ir atšķirīgām institūcijām. Jo, dibinot augstskolu, vispirms augstskola ir dibināta kā juridiska persona un pēc tam tikai izstrādāta Satversme, pieņemta augstskolā un apstiprināta likumā noteiktajā kārtībā. Un arī tieši otrādi. Augstskolas likvidācijas gadījumā vai reorganizācijas gadījumā vispirms tiek ar lēmumu likvidēta vai reorganizēta un pēc tam tikai Ministru kabinets sagatavo attiecīgu likumprojektu, ko iesniedz Saeimā par Satversmes, iepriekšējās Satversmes, atzīšanu par spēkā neesošu.

Un trešais. Attiecībā uz Ministru kabineta iekārtas likuma 15.¹panta pārkāpumu, kas, manuprāt, pamatojas uz tādu burtisku likuma panta tulkojumu. Un kas it kā dod Ministru kabineta loceklim izdod rīkojumu, bet Ministru kabinetam kopumā nav tādu tiesību. Te svarīgi ir noskaidrot likumdevēja patieso gribu un pamata būtību. Saskaņā ar šī likuma 15.pantu, likumdevējs Ministru kabinetam ir deleģējis izdot instrukcijas, izdot Ministru kabineta noteikumus, tajā skaitā arī Ministru kabineta noteikumus Satversmes 81.panta noteiktajā kārtībā. Tātad faktiski likumdevējs ir deleģējis Ministru kabinetam izdot augstāka ranga dokumentu pēc juridiskās hierarhijas un tāpēc nav pamata domāt, ka ir liedzis Ministru kabinetam izdot zemāka ranga dokumentu, un it sevišķi tādu rīkojumu, kas ir, kā likumā noteikts, individuāla rakstura dokuments, un kas faktiski ierobežotu, ļoti lielā mērā ierobežotu Ministru kabinetam efektīvi veikt tam uzticētās funkcijas, jo Ministru kabineta rīkojums ir viens no biežāk pieņemtajiem un izdotajiem Ministru kabineta dokumentiem.

Drīzāk ir jāpieņem, ka likumdevējs ar šāda panta redakciju ir gribējis uzsvērt, ka izdot rīkojumu ir tiesības ne tikai Ministru kabinetam, bet arī Ministru kabineta atsevišķiem locekļiem. Un turklāt likumā par Ministru kabineta iekārtu 24.pantā ir noteikts, ka Ministru kabineta iekšējās kārtības un darbības citus noteikumus reglamentē Ministru kabineta noteikumi. Tātad - tie ir Ministru kabineta 160.noteikumi, kur ir sīkāk reglamentēta Ministru kabineta rīkojumu izdošanas procedūra un ir definēti rīkojumi kā iekšējās un ārējās kārtības normatīvie akti.

Bet ja pieņemts ir tomēr lietas pieteicēju viedokli un ir uzskatīts, ka Ministru kabinets nav tiesīgs izdot rīkojumu, tad ir jāierosina pavisam cita ieta — par Ministru kabineta iekšējās kārtības

un darbības 160. noteikumu atbilstību Ministru kabineta iekārtas likumam. Un tādējādi būtu jāanalizē visi Ministru kabineta izdotie rīkojumi, ieskaitot arī tos rīkojumus, ar kuru ir apstiprinātas augstskolu Satversmes, un ieskaitot tos rīkojumus, ar kuru ir apstiprināti augstskolu rektori.

Esmu pārliecināts, ka tas tā nav un tas tā nav iepriekš minēto iemeslu dēļ.

Augsti godājamie Satversmes tiesas tiesneši! Kā liecina lietas apstākļu izklāsts un atbildes uz jautājumiem un uzstāšanās debatēs, nav šaubu, ka Ministru kabineta rīkojumi atbilst likumiem. Procesa gaita parādīja, ka Ministru kabinets ir darbojies likumdošanā noteiktās kompetences ietvaros.

Sakarā ar to lūdzu Satversmes tiesu atzīt lietas pieteicēju prasību par nepamatotu. Paldies par uzmanību.

R.Apsītis

Paldies jums. Vārds zvērinātai advokātei Agnesei Skulmei.

A.Skulme

Augsti godātā tiesa! Saskaņā ar Ministru kabineta iekārtas likuma 13.pantu Ministru kabinets apspriež vai izlemj visas lietas, kuras ietilpst tā kompetencē saskaņā ar Satversmi un likumiem. Šajā lietā pēc būtības ir apstrīdēta Ministru kabineta kompetence lemt par ļoti svarīgiem un būtiskiem jautājumiem ne tikai pieteicējiem, bet jebkurai fiziskai vai juridiskai personai, kuri ir saistīti ar augstskolu darbību un attiecīgo rīkojumu pamatotību.

Vai šajā gadījumā mēs varam runāt par Ministru kabineta visatļautību, vai arī, izlemjot jautājumus, pieņemot lēmumus un izdodot apstrīdētos aktus, Ministru kabinetam bija tiesības lemt par augstskolu reorganizāciju – vienā gadījumā, kā tas notika ar Latvijas Universitāti un Latvijas Medicīnas akadēmiju, vai otrā gadījumā - lemt par augstskolas likvidāciju, kā tas ir gadījumā ar Rīgas Aviācijas universitāti.

Jā, es pilnīgi pastāvu uz šo te vārdu nozīmīgumu, jo saskaņā ar Augstskolu likuma 8.panta otro daļu Latvijas Valsts Ministru kabineta personā ir valsts augstskolu dibinātāja. Šīs valsts dibinātās augstskolas ir juridiskas personas, kuras izveidotas uz tiesību aktu pamata. Līdz ar to dibinātājs – valsts – arī saglabā tiesības reorganizēt vai likvidēt šīs juridiskās personas, pieņemot atbilstošus tiesību aktus. Šajā gadījumā – rīkojumus par augstskolu reorganizāciju un likvidāciju.

Godātā tiesa! Šodien tiek izvērtēti apstrīdētie akti - rīkojums Nr.383 un rīkojums Nr.384, kas ir izdoti, pamatojoties uz Ministru kabineta 1999.gada 10.augusta sēdes pieņemtā lēmuma pamata. Tiek lemts par atbilstību Augstskolu likumam un Ministru kabineta iekārtas likumam.

Kā redzams no lietā iesniegtajiem dokumentiem, lietas lapaspuses numurs ir 55.-56., 79.-80., 72., un arī citos lietas materiālos, ir redzams, ka akta iesniedzējs - Augstākās izglītības un zinātnes ministre - ir rakstveidā griezusies pie Ministru prezidenta Šķēles ar lūgumu izrisināt šos jautājumus un pasludināt par Ministru kabineta lietu.

Attiecībā uz Rīgas Aviācijas universitāti – ministre ir lūgusi izskatīt projektu steidzamības kārtībā. To, ka šī lieta ir pieņemta izskatīšanai steidzamības kārtībā, pierāda lietas materiālos esošais sēdes protokols, no kura ir redzams, ka jautājumi ir izskatīti, paragrāfs 23, kurā tiek skatīts par Rīgas Aviācijas universitātes kā valsts dibinātas augstskolas likvidāciju, ir pieņemts lēmums pieņemt iesniegto rīkojuma projektu un uzdots Valsts kancelejai, ņemot vērā izteiktos priekšlikumus, precizēt rīkojuma projekta punktu redakciju un sagatavot to parakstīšanai.

Savukārt - lemjot jautājumu arī par Latvijas Universitātes un Latvijas Medicīnas akadēmijas reorganizāciju, arī ir pieņemts lēmums pieņemt iesniegto rīkojuma projektu, uzdot Valsts kancelejai, ņemot vērā izteiktos priekšlikumus, precizēt rīkojuma projekta punktus un sagatavot tos parakstīšanai.

Kā redzams no sēdes protokola, piedalījušies ir visu ieinteresēto ministriju pārstāvji, kuriem varēja būt arī iebildumi pret šo rīkojuma projektu.

Augstskolu likums regulē augstskolu darbības tiesisko pamatu, nosaka un aizsargā augstskolu autonomiju, tajā pašā laikā, kā jau pārstāvis pareizi teica – minētā likuma 4.panta pirmajā daļā ir precizēta un definēta augstskolu autonomija, kas raksturo varas un atbildības sadali starp valsts institūcijām. Tas ir arī augstskolu reorganizācijas un likvidācijas tiesiskais pamats, jo Augstskolu likumā ir precīzi noteikts, ka tā ir Ministru kabineta kompetence. Tā nav augstskolas kompetence un tā nav arī Saeimas kompetence. Savukārt, pabeidzot reorganizāciju vai likvidāciju, protams, tiktu iesniegti atbilstoši likumprojekti par universitāšu Satversmes grozījumiem vai arī Augstākās padomes lēmuma atcelšanu likvidācijas gadījumā.

Līdz ar to – vai Ministru kabinets ir tiesīgs pieņemt rīkojumus – atbilde šeit arī ir viennozīmīga, jo to nosaka jau attiecīgie likumi, kas jau vairākkārt šodien ir pieminēti: gan Ministru kabineta iekārtas likums, gan likums “Par likumu un citu Saeimas, Valsts prezidenta un Ministru kabineta pieņemto aktu izsludināšanas, publicēšanas, spēkā stāšanās kārtību un spēkā esamību”, kā arī Ministru kabineta noteikumi Nr.160 otrajā nodaļā ir noteikts tiesību aktu iedalījums, kuru starpā ir arī minēti Ministru kabineta rīkojumi.

Līdz ar to mēs neredzam pretrunas ar Ministru kabineta iekārtas likuma 3.nodaļas Ministru kabineta darbības 15.¹pantam. Uzskatu, ka lietā iesniegtie materiāli un Ministru kabineta pilnvarotās personas paskaidrojumi atspēko pieteicēju apgalvojumus par apstrīdēto aktu neatbilstību likumiem un pierāda faktus, ka izdodot abus apstrīdētos aktus, ir ievērota tiesību aktu projektu iesniegšanas, izskatīšanas un pieņemšanas kārtība.

Vēlos vērst godātās tiesas uzmanību, ka pieteicēju apstrīdētie rīkojumi ir izstrādāti, balstoties uz likumības principu, šiem aktiem ir tiesisks pamats un to saturs pilnībā atbilst attiecīgajām prasībām. Ministru kabinets, izdodot minētos rīkojumus, “Par valsts dibinātu augstskolu reorganizāciju un to likvidāciju”, ir darbojies ar likumu un normatīvajiem aktiem noteiktās kompetences ietvaros. Un uzskatu, ka ar šiem tiesību aktiem nav pārkāpts likumā noteiktās augstskolu autonomijas robežas, bet pilnībā ir ievērotas valsts un sabiedrības intereses izglītības sistēmas sakārtošanā un attīstībā.

Protams, pilnībā var piekrist pieteicēju iebildumiem un viedoklim, ka reorganizācija – tas ir sarežģīts process, un ka tas varētu norisināties pakāpeniski ilgākā laika posmā, bet tas nemaina šodien skatāmās lietas būtību un skatāmos jautājumus.

Tādējādi – saskaņā ar Latvijas Republikas Satversmes 55.pantu, Augstskolu likuma 4.panta pirmo daļu, 8.panta otro daļu, 10.panta otro un piekto daļu, 11.panta pirmo daļu, Ministru kabineta

iekšējās kārtības un darbības noteikumiem Nr.160, kā arī pamatojoties uz iepriekšminētajiem faktiem, lūdzu noraidīt Saeimas deputātu pieteikumu kā nepamatotu.

Attiecībā uz rīkojumu Nr.384, saskaņā ar Augstskolu likuma 11.panta pirmo daļu, Pārejas noteikumu 1.punktu, likuma "Par likumu un citu Saeimas, Valsts prezidenta un Ministru kabineta pieņemto aktu izsludināšanas, publicēšanas, spēkā stāšanās kārtību un spēkā esamību" 8.panta otro daļu, un balstoties uz iepriekš izklāstītajiem faktiem – nav pamatota Saeimas deputātu pieteikumā norādītā rīkojuma Nr.384 "Par Latvijas Universitātes un Latvijas Medicīnas akadēmijas reorganizāciju" pretruna ar Augstskolu likumu. Tādēļ lūdzam tiesu noraidīt Saeimas deputātu pieteikumu kā nepamatotu.

R.Apsītis

Paldies.

Tiesas debates pasludinu par slēgtām. Vai lietas dalībnieki vēlas vārdu replikai? Pirmā pieteikuma iesniedzēja pārstāvji? Nē. Otrā pieteikuma iesniedzēja pārstāvji? Lūdzu!

A.Ogurcovs

Pirmais. Ministru kabineta pārstāvis pēc būtības atzina, ka pieteikums ir pamatots, jo, kā redzams no analīzes, kura tika izvesta par hierarhiju un kārtību, kādā tika dibinātas augstskolas, ir Ministru kabineta lēmums un pēc tam Saeima apstiprina Satversmi – tātad otrādi, nevis tā, kā uzskatīja pašlaik godājamais kolēģis, bet, ka arī no sākuma jābūt Ministru kabineta lēmumam un pēc tam Saeima atceļ Satversmi – jābūt ir otrādi tādā gadījumā: jābūt no sākuma atceltai Satversmei un pēc tam Ministru kabineta lēmumam, un tad, veicot arī Likvidācijas komisijai, un arī risināt citus jautājumus. Tādēļ arī Ministru kabineta pārstāvis atsaucās uz 81.pantu. 81.panta kārtībā šie jautājumi nebija izskatīti.

Steidzamus jautājumus Izglītības ministrija lūdz, lai izskata steidzamā kārtībā, un atbilstoši 86.pantam, kādā veidā tiek risināts jautājums, ja lūdz kāda ministre vai kāds ministrs lūdz izskatīt kā steidzamu. Ministru kabineta prezidents tādā gadījumā izsludina jautājumu par steidzamu, bet tāds pasludinājums nekāds nav..

Otrkārt, bija jābūt rakstiskam motivētam lūgumam, lai varētu izskatīt jautājumu par steidzamu. Tāda motivēta nav – ir vienkārši lūgums izskatīt kā steidzamu. Motivācijas nekādas nav. Tātad - atbilstoši 86.pantam jautājums nevarēja būt izskatīts. Viņš ir izskatīts prettiesiski un līdz ar to arī kaut arī no formāla viedokļa ir atceļams. Paldies.

R.Apsītis

Paldies. Ministru kabineta pārstāvji, lūdzu!

A.Skulme

Es gribētu izteikt repliku attiecībā par to, ko es runāju – ka Satversme ir jāiesniedz Saeimā atbilstoši Augstskolu likuma 3.pantam, kas nosaka, ka Satversmes tiek apstiprinātas Saeimā. Tādā nozīmē es teicu - kāpēc reorganizācijas izpildes būtu jāiesniedz Satversmes grozījumu projekts apstiprināšanai Saeimā.

R.Apsītis

Paldies. Lūdzu, Meļņa kungs!

A.Melnis

Paskaidrojot advokāta Ogurcova iebildumus, es varētu teikt, ka Izglītības un zinātnes ministrija lūdza jautājumu ieslēgt kā steidzamu Ministru kabinetā. Bet Ministru prezidents lēma savādāk – viņš ieslēdza darba kārtībā kā Ministru kabineta lietu. Līdz ar to tas ir arī norādīts Ministru kabineta sēdes darba kārtībā 1999.gada 10.augustā, kur šie jautājumi tiek izskatīti kā papildus jautājumi. Pēcpusdienā 16.40. Un līdz ar to visi tie iebildumi un nesakritība pēc laika, faktiski visi tie atzinumi sēdē tika izskatīti pat pēc reģistrācijas.

R.Apsītis

Paldies.

Tagad jautājums tāds visiem lietas dalībniekiem: vai nav radušies nosacījumi tiesvedības izbeigšanai lietā? Pirmā pieteikuma pārstāvji? Nav. Paldies.

Otrā pieteikuma pārstāvji? Arī nav.

Ministru kabineta pārstāvjiem?

A.Skulme

Godātā tiesa, es domāju, ka šeit ir pamats izbeigt, jo jautājumi, kuri tika pacelti un risināti, ir... Te nav runa par pretrunām starp likumiem. Te ir runa par to, vai likums vai lēmums ir pieņemts pietiekoši ātri vai pietiekoši lēni. Es domāju, ka te varētu tiesa lemt par tiesvedības izbeigšanu.

R.Apsītis

Tiesa, apspriežoties uz vietas, nolēma, ka nav tāda pamata tiesvedības izbeigšanai lietā, un bez tam arī nolēma, ka spriedums tiks pasludināts trešdien, šā gada 10.maijā, pulksten 15.00 Satversmes tiesas sēžu zālē.

Līdz ar to pasludinu tiesas sēdi par slēgtu.

Stenogrāfiste

M.Ceļmalniece

Tiesas sēdes sekretāre

L.Vīnkalna